
FRAMTIDSFORSKNINGSINSTITUTET
VID ÅBO HANDESLHÖGSKOLA

SKÄRGÅRDSINSTITUTET
VID ÅBO AKADEMI

TUTU-PUBLIKATIONER

TUTU-JULKAISUJA

9/2002

Katriina Siivonen och Björn Grönholm

FRAMTIDSSCENARIER FÖR ÅBOLAND
PROJEKTETS SLUTRAPPORT

TULEVAISUUDEN TUTKIMUSKESKUS

TURUN KAUPPAKORKEAKOULU

Katriina Siivonen

FM, forskare
Framtidsforskningsinstitutet
Åbo handelshögskola
Rektorsåkersvägen 3
20500 Åbo
Tel. +358 (0)2 338 3590
Fax + 358 (0)2 233 0755
E-post: katriina.siivonen@tukkk.fi

Björn Grönholm

PM, forskare
Institutionen för allmän samhällsforskning
Åbo Akademi
Biskopsgatan 15
20500 Åbo
Tel. +358 (0)2 215 31
Fax +358 (0)2 215 4585
E-post: bjorn.gronholm@abo.fi

© Björn Grönholm, Katriina Siivonen, Framtidsforskningsinstitutet vid Åbo handelshögskola och Skärgårdsinstitutet vid Åbo Akademi

Pämbild Corbis.com

ISBN 951-564-089-X

UDK 001.18
338.27
352 (480.2)
338.46
504 Åboland Turunmaa

**Framtidsforskningsinstitutet vid Åbo handelshögskola
Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun kauppakorkeakoulu
Finland Future Research Centre, Turku School of Economics and Business
Administration**

Rektorsåkersvägen 3
FIN-20500 Åbo
Finland
Telephone +358 (0)2 3383 530
Fax +358 (0)2 2330 755
Internet www.tukkk.fi/tutu

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

ABSTRAKT	4
TIIVISTELMÄ	5
ABSTRACT	6
BAKGRUNDSINFORMATION	8
PROJEKTSTYRNING	11
FORSKNINGSMETOD	13
Om scenarier och Delfi-metoden	13
Om framtidsverkstäder	14
Tematiska begränsningar och frågeställningen	15
Forskningsprojektets processbeskrivning	15
Målgrupper i projektet	16
Frågeformulär enligt Delfi-metod	18
Erhållna enkätsvar	19
SCENARIER FÖR ÅBOLAND - FRÅN MÅNGDIMENSIONELLT MATERIAL TILL LOGISKA TANKEHELHETER	22
Analys av det insamlade materialet	22
Scenarier, inga prognoser utan verktyg för framtidsplanering	24
Ekologisk och livskraftig "skärkultur"	24
Lugnets hemvist	27
Jordfast teknologitro	29
Nya vindar och globala påverkningar	31
Åbolands värde och olika identiteter i Åboland	37
Att arbeta både för det sannolika och det önskvärda	38
SAMMANFATTNING	39
Scenarierna, samlade olikheter	39
Scenariernas framtid!	39
LITTERATURFÖRTECKNING	41
BILAGOR	42

ABSTRAKT

Avsikten med projektet "Framtidsscenarier för Åboland" har varit att med hjälp av framtidsforskningens metoder presentera möjliga och tänkbara beskrivningar av hur framtiden i denna skärgårdsregion kan te sig om 20 – 30 år. Åboland omfattar åtta kommuner: Dragsfjärd, Houtskär, Iniö, Kimito, Korpo, Nagu, Pargas stad samt Västanfjärd.

I forskningsprocessen har specifikt valts att titta närmare på följande frågor och fenomen:

- Att Åboland är ett heterogent område med bl.a. internt olika naturförhållanden, kommunikationsmöjligheter, näringar samt olika stora kommuner.
- Att som regionens centrala begrepp med särskild tyngdpunkt i forskningen valdes ekonomi, kultur och miljö. Vilket bland annat innebär
- att den finlandssvenska kulturen är ett speciellt tema i forskningen.
- att hållbar utveckling är ett speciellt tema i forskningen.
- att därtill sträva efter att medtaga både redan synliga trender och helt innovativa idéer som kan framkomma genom forskningsprocessen.

Forskningsmaterial samlades genom enkätförfrågningar i två omgångar enligt Delfi-metod, framtidsverkstäder med byalag samt uppsatsskrivning bland skolungdomar.

Som resultat presenterades fyra scenarier, vilka har var och en sina egna centrala värden och tankar runt vilka deras framtidsbilder bygger. Dessa är följande:

- Scenariot *Ekologisk och livskraftig "skärikultur"* har kulturarvet, den sociala och kulturella balansen, den ekologiska hållbarheten och det rena havet, den hållbara ekonomin, områdets goda påverkningsmöjligheter samt tillväxten som grundtankar.
- Scenariot *Lugnets hemvist* värdesätter och håller fast vid den traditionella livsformen, små samhällen och gemenskap, men tror inte på områdets egna möjligheter att påverka sin framtid eller havets och miljöns tillstånd.
- Scenariot *Jordfast teknologitro* bygger sina tankegångar på en stark tro på teknologins, administrationens och den ekonomiska tillväxtens existens och positiv effekt både i områdets förvaltning och i miljöärenden.
- Scenariot *Nya vindar och globala påverkningar* har tillväxten, globaliseringen och utvecklingen av nya livsformer som centrala tankar. Enligt detta scenario kan teknologin och administrationen inte styra de interna förhållanden på området, inte heller de nationella eller internationella påverkningarna, vilket även gäller för miljöärenden.

Man bör komma ihåg, att scenarier *inte är prognoser* utan beskrivningar om olika möjliga framtidsbilder. I det fortsatta arbetet efter scenarieforskningen borde de i Åboland verksamma aktörerna bilda ett samarbetsnätverk, som utgående från dessa scenarier formulerar en vision. Visionen kan vara en av scenarierna eller en kombination av dem. Viktigast är, att de medverkande aktörerna genomför en grundlig diskussion över de värden, som de vill ta till visionens kärna. När visionen är formulerad, har samma aktörer till uppgift att bygga en strategi med vars hjälp de steg för steg strävar efter att nå visionen. Genom denna process fyller scenarierna sin uppgift. De kommer till användning som verktyg i planerandet av framtiden.

TIIVISTELMÄ

“Turunmaan tulevaisuudenskenaariot” –hankkeen tarkoituksena on ollut kyseisen saaristoalueen mahdollisten tulevaisuudenkuvien hahmottaminen tulevaisuuden tutkimuksen menetelmillä 20-30 vuoden tähtäimellä. Turunmaalla on kahdeksan kuntaa: Dragsfjärd, Houtskari, Iniö, Kemiö, Korppoo, Nauvo, Paraisten kaupunki ja Västanfjärd.

Tutkimusprosessissa on valittu erityisen huomion kohteeksi seuraavat kysymykset ja ilmiöt:

- Turunmaa on heterogeeninen alue, jonka eri osat poikkeavat toisistaan mm. luonnonolosuhteiltaan, kulkuyhteyksiltään ja elinkeinoiltaan; myös alueen kunnat ovat eri kokoisia.
- Keskeisiksi tarkasteltaviksi ilmiöiksi valittiin talous, kulttuuri ja ympäristö. Tästä seuraa edelleen, että
- suomenruotsalainen kulttuuri on yksi alueen keskeisistä teemoista.
- kestävä kehitys on yksi tutkimuksen keskeisistä teemoista.
- mainittujen teemojen lisäksi tavoitteena on ottaa huomioon sekä näkyvät trendit että täysin innovatiiviset ajatukset, jotka mahdollisesti nousevat esille tutkimusprosessin aikana.

Tutkimuksen aineisto koottiin kaksikierroksisella kyselytutkimuksella käyttäen Delfoi-menetelmää, kylätoimikuntien kanssa järjestetyissä tulevaisuusverstaissa ja koululaisten ainekirjoituksilla.

Kullakin tulokseksi saadulla neljällä skenaariolla on omat keskeiset arvonsa ja ajatuksensa, joiden ympärille niiden tulevaisuuskuvat rakentuvat. Ne ovat seuraavat:

- Skenaariolla *Ekologinen ja elinvoimainen saaristokulttuuri* on kulttuuriperintö, sosiaalinen ja kulttuurinen tasapaino, ekologinen kestävyys ja puhdas meri, kestävä talous, alueen hyvät vaikutusmahdollisuudet ja kasvu keskeisinä ajatuksina.
- Skenaariossa *Lintukoto* arvostetaan perinteistä elämänmuotoa, pieniä yhteisöjä ja yhteisöllisyyttä, joiden halutaan säilyvän, mutta usko alueen omiin mahdollisuuksiin vaikuttaa tulevaisuuteensa tai meren ja ympäristön tilaan on heikko.
- Skenaariossa *Juureva teknologiausko* rakennetaan ajatuksenkulku sen vankan uskon varaan, että teknologia, hallinto ja taloudellinen kasvu vallitsevat ja vaikuttavat myönteisesti alueen hallinnossa ja ympäristöasioissa.
- Skenaariossa *Uusia tuulia ja globaaleja vaikutuksia* ovat kasvu, globalisaatio ja uusien elämäntapojen kehittyminen keskeisinä ajatuksina. Tämän skenaarion mukaan eivät niin teknologia kuin hallintokaan kykene ohjaamaan alueen sisäisiä olosuhteita eivätkä kansallisia tai kansainvälisiä alueeseen kohdistuvia vaikutuksia, mikä koskee myös ympäristöasioita.

On muistettava, että *skenaariot eivät ole ennusteita*, vaan keskenään erilaisia ja mahdollisia tulevaisuuskuvia. Skenaariotutkimuksen jälkeen tulisi Turunmaalla toimivien ihmisten muodostaa yhteistyöverkosto, joka muotoilee vision näiden skenaarioiden pohjalta. Visio voi olla yksi skenaarioista tai niiden yhdistelmä. Tärkeintä on, että mukana olevat toimijat keskustelevat perusteellisesti niistä arvoista, jotka tulevat muodostamaan vision ytimen. Kun visio on muotoiltu, tulisi

samojen toimijoiden muotoilla strategia, jonka avulla visioon pyritään. Tämän prosessin kautta skenaariot täyttävät tarkoituksensa. Ne tulevat tulevaisuuden suunnittelun välineeksi.

ABSTRACT

The goal of the project "Future Scenarios for Åboland" was to create possible future scenarios of this archipelago area with methods used in futures studies in time perspective of 20-30 years. Åboland consist of eight municipalities: Dragsfjärd, Houtskär, Iniö, Kimito, Korpo, Nagu, the city of Pargas samt Västanfjärd.

In the research process the following questions and phenomena were chosen to a closer study:

- Åboland is a heterogeneous region with internally different nature conditions, communication and economic structures; also the region's municipalities differs in sizes.
- Economy, culture and environment were chosen the main topics of the reserach process. This follows
- that the cultural perspectives and settlements of the Swedish-speaking population is a special theme of the research.
- that sustainable development is a special theme of the research.
- that in addition to the abovementioned the objective of the research is to take into consideration both visible trends and innovative ideas, which possibly emerge during the research process.

The research material was collected with two rounds of questionnaires using the Delphi-method, futures workshop with local villages and compositions of schoolchildren.

As a result all the four scenarios created different values and central ideas. They are as follows:

- The scenario *Ecological and vital archipelago culture* focuses on the cultural heritage, the social and cultural balance, the ecological sustainability and the clean see, the sustainable economy as well as on the region's influence on its future and growth.
- In the scenario *Closeness to neighbourhood and environment* the traditional way of life, small communities and the respect of the community values are appreciated. But then the confidence in influencing the region's future and conditions of environment and see are week.
- The scenario *Technology and life in agriculture* indicates that technology, administration and economic growth prevail and thus have positive influence on the region's administration and environment matters.
- The focus of the scenario *New ideas and global impacts* is growth, globalization and development of the new ways of life. According to this scenario neither technology nor administration are able to control region's internal circumstances or external influences such as environmental questions on national or international level.

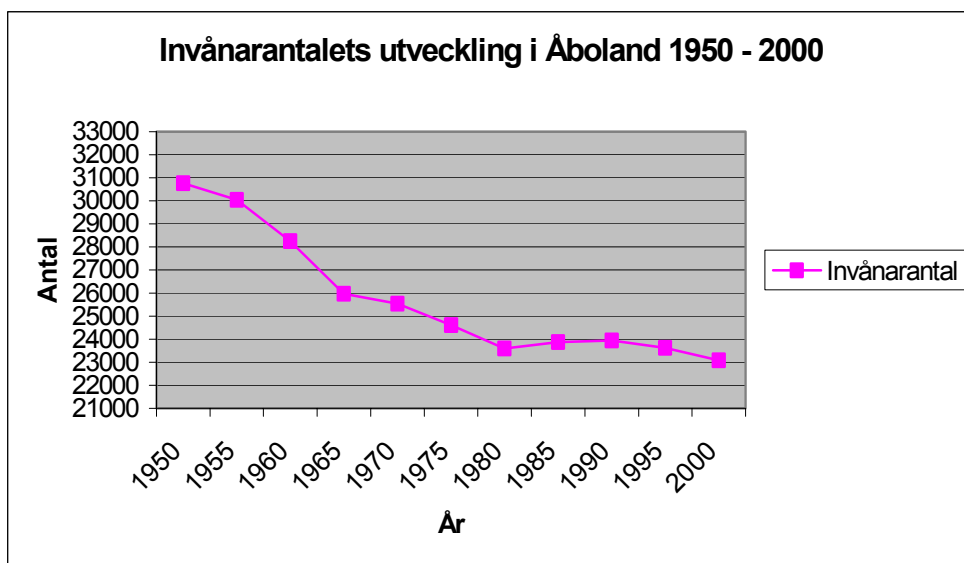
It is important to remember, that *scenarios are not forecasts* but rather different and possible views of future. After this research the actors in the region should build a network, in which they should create a vision for the region. This vision can be one of scenarios or a combination of them. The most important thing is that these actors have a fundamental discussion about the values, which will form the hearth of the vision. When the vision is created, these same actors should formulate a strategy through which they will reach this created vision. That way the scenarios will fulfill their purpose and will become the tools of the future planning.

BAKGRUNDSINFORMATION

Avsikten med projektet "Framtidsscenarier för Åboland" har varit att med hjälp av framtidsforskningens metoder presentera möjliga och tänkbara bilder eller beskrivningar av hur framtiden i denna skärgårdsregion kan se ut om 20 – 30 år. Regionen Åboland omfattar åtta kommuner: Dragsfjärd, Houtskär, Iniö, Kimito, Korpo, Nagu, Pargas stad samt Västanfjärd.

Åboland, liksom så många andra regioner i Europa, befinner sig i ett läge som kännetecknas av många osäkerhetselement. Ett uttryck för att Åbolands kommuner idag befinner sig i ett vägskalet är försöket med en ny regional samarbetsmodell i enlighet med Lagen om försök med samarbete inom regioner (Nr 560/2002, RP 248/2001). Åboland har i det här avseendet av inrikesministeriet utsetts till en av åtta regioner som under en experimentperiod skall försöka komma fram till en ny arbetsfördelning mellan kommun-, region- och landskapsnivån.

Åboland är en förhållandevis heterogen region. Jämfört med andra områden i Finland uppvisar Åboland i många fall en stor variation. Heterogenitet finner man bland annat i mycket varierande naturförhållanden, olikheter i infrastruktur, befolkningstäthet samt språkförhållandet (svenskspråkig - finskspråkig). Nedan presenteras kort några indikatorer på regionens och kommunernas situation som bakgrundsinformation för den som inte närmare känner förhållandena.

Källa: Statistikcentralen

Figuren ovan visar att befolkningen minskade kraftig under perioden 1950 fram till 1980, varefter befolkningsminskningen har planat ut. Värt att beakta är att befolkningsminskningen naturligtvis har slagit olika ut på olika kommuner och områden inom kommunerna. Speciellt stor har befolkningsminskningen varit i utskärs-områden.

Kommunal befolkningsstatistik					
Kommun	Invånarantal 2000	% svenskspråkig	Ålder 0 - 14	Ålder 15 - 64	Ålder 65 -
Dragsfjärd	3505	77	14.4	60.1	25.5
Houtskär	693	89	14.8	59.7	25.5
Iniö	237	85	9.9	65.7	24.4
Kimito	3329	67	17.4	59.0	23.7
Korpo	975	75	18.1	61.5	20.4
Nagu	1447	75	16.7	63.7	19.6
Pargas	11943	55	18.6	64.4	17.0
Västanfjärd	829	90	16.5	59.2	24.3

Källa: Statistikcentralen

Som en tvåspråkig - men till vissa delar helt svenskspråkig - skärgårdsregion, befinner sig Åboland i en speciell situation på det nationella "regionfältet". Tillika uppvisar Åboland också många likheter med många andra regioner runtom i landet. De flesta landsbygdspräglade regioner i Finland har liknande svårigheter som Åboland med bl.a. ekonomi och negativ befolkningsutveckling. Åbolands geografiska läge i närheten av tydliga tillväxtområden är däremot en fördel, som många finländska rurala regioner saknar. Utgångsläget för en fortsatt framgångsrik regional utveckling är därmed bättre än i många andra regioner i Finland.

Detta projekt har haft som målsättning att fokusera på framtiden och peka på olika alternativ och möjligheter för den framtida utvecklingen i Åboland. Ett av de stora problemen för skärgårdskommunerna och glesbygderna i allmänhet är den negativa befolkningstrenden. Utflyttning, bl.a. som en följd av nedläggningar av statlig verksamhet, har pågått under en längre tid och i och med att denna trend inte skett med plötsliga brytningsskeden har inte heller alltid krisinsikt etablerats. Under de senaste åren har dock denna oro lett till aktiv diskussion om Åbolands framtid. I de scenarier som presenteras nedan analyseras framtidsutsikterna för Åboland utifrån följande huvudfrågor: finlandssvensk kultur, boende, miljö- och naturskydd samt näringsliv och sysselsättning. Tidsperspektivet är lagt på cirka 20-30 år fram i tiden vilket innebär att vi rör oss kring år 2025.

En viktig aspekt är värd att poängteras specifikt. Projektet avser inte att ge prognoser eller EN sannolik vision om framtiden, utan projektet vill ta fram beskrivningar av olika möjliga framtidsalternativ för regionen Åboland. Med dessa scenarier vill vi visa på olika åsikter som finns idag för hur framtiden i Åboland kan se ut kring år 2025.

Framtidsscenarierna för Åboland skall ge lokala, regionala samt nationella beslutsfattare information och stöd för att planera en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar framtid för

Åboland där flera olika nyanser och alternativ står till buds. Med dessa olika framtidsscenarioer hoppas vi att man i planerings- och beslutsprocessen skall kunna fördjupa diskussionen om olika alternativ och beakta områdets egna önskemål på bästa möjliga sätt. Parallellt önskar vi att man som en konsekvens av denna forskningsprocess aktivare skall beakta möjligheten att tänka och planera långsiktigt, utan att vara direkt bunden till de dagspolitiska problem och omständigheter som ofta styr planer och beslut idag. Projektet stöder också en strategisk planering i de åboländska kommunerna. Projektets sekundära målsättning är att utveckla en scenarioprocess som kan tillämpas i andra glesbygdsområden.

PROJEKTSTYRNING

Som projektkoordinator för projektet har Skärgårdsinstitutet vid Åbo Akademi fungerat med FD Paula Lindroos som projektledare. Projektets samarbetspartner är Framtidsforskningsinstitutet vid Åbo handelshögskola, Institutionen för Offentlig Förvaltning vid Åbo Akademi, Skärgårdshavets biosfärsområde / Sydvästra Finlands Miljöcentral samt Social- och kommunalhögskolan vid Helsingfors universitet. Pol. Mag. Björn Grönholm och Fil. Mag. Katriina Siivonen har inom projektet haft ansvaret för den egentliga forskningen och analyserna samt sammanställningen av projektets resultat och scenarier.

Projektet har letts av en styrgrupp bestående av följande personer. Som styrgruppens ordförande har direktör Paula Lindroos från Skärgårdsinstitutet vid Åbo Akademi fungerat, medlemmar var; kommundirektör Bengt Backman, Houtskär kommun, kulturombudsman Birgitta Bröckl, Sydkustens landskapsförbund, forskningschef Erland Eklund, Social- och kommunalhögskolan vid Helsingfors Universitet, skärgårdsombudsman Carola Gunell, Egentliga-Finlands förbund, direktör Matti Kamppinen/1.8.2002 Auli Keskinen, Framtidsforskningsinstitutet vid Åbo handelshögskola, professor Erkki Leppäkoski, Institutionen för Biologi vid Åbo Akademi, generalsekreterare Jorma Leppänen, Skärgårdsdelegationen vid Inrikesministeriet, tf. verksamhetsledare Svante Sjöblom, Skärgårdshavets Utvecklingscentral, vicechef Osmo Purhonen, Sydvästra Finlands Miljöcentral, projektledare Thomas Rosenberg, Framtidsprojektet vid Svenska Kulturfonden, professor Krister Ståhlberg, Offentlig förvaltning vid Åbo Akademi, forskningschef Ilppo Vuorinen, Åbo Universitet Skärgårdshavets forskningsinstitut Sjalö, koordinator Martin Öhman, Skärgårdshavets biosfärsområde/Sydvästra Finlands Miljöcentral, planerare Nina Söderlund, Fortbildningscentralen vid Åbo Akademi, samt forskare Björn Grönholm, och forskare Katriina Siivonen, anställda forskare i projektet.

Projektets operativa arbete har stötts av ett arbetsutskott med beredning, planering och hjälp för projektets forskare. I arbetsgruppen har följande personer medverkat: Direktör Paula Lindroos, Skärgårdsinstitutet vid Åbo Akademi, ordförande, planerare Nina Söderlund, Fortbildningscentralen vid Åbo Akademi, specialforskare Petri Tapio, Framtidsforskningsinstitutet vid Åbo handelshögskola, projektchef Anita Rubin, Framtidsforskningsinstitutet vid Åbo handelshögskola, koordinator Martin Öhman, Skärgårdshavets biosfärsområde / Sydvästra Finlands Miljöcentral, forskningschef Erland Eklund, Social- och kommunalhögskolan vid Helsingfors Universitet, projektchef Mika Peippo, Life-Coaster samt forskare Björn Grönholm och Katriina Siivonen anställda för projektet. Till möten har även följande kallats: verksamhetsledare Gabriella Nymark-Jansson, LEADER-föreningen I samma båt – Samassa veneessä och projektplanerare Teresia Blomberg, Region Åboland.

Projektets arbetsgrupp har sammanträtt för behandlande av löpande ärenden, planering av forskningsdelar och enkäter, ekonomiska angelägenheter samt beredning inför styrgruppsmöten. Forskarna Agr.Dr. Petri Tapio och Pol.Dr. Anita Rubin från Framtidsforsk-

ningsinstitutet vid Åbo handelshögskola har bidragit med expertis angående framtidsforskningsmetodik och -teori som varit av yttersta vikt för genomförandet av projektet.

Projektet finansierades av följande parter:

Svenska Kulturfonden, Föreningen Konstsamfundet, Egentliga Finlands förbund och Sydvästra Finlands miljöcentral/Skärgårdshavets biosfärsområde.

FORSKNINGSMETOD

Om scenarier och Delfi-metoden

Framtidsforskningen har till sitt förfogande flera olika metoder, vilka delvis bygger på olika bakgrundsfilosofier eller tanke sätt. Inom det evolutionära synsättet i framtidsforskningen ser man att det i samhället finns en omväxling av stabila och instabila utvecklingskedan. I denna process finns två väsentliga element att ta till hänsyn. För det första kan man under stabila tider ta grepp om framtiden med relativt pålitliga prognoser. Under instabila tider kan prognoser däremot inte ge trovärdiga resultat. För det andra, stabilitet respektive instabilitet syns i synnerhet inom värdesystemen i samhällen. Den evolutionära infallsvinkeln används som analogisk modell i jämförelse med den biologiska evolutionsprocessen. Men till skillnad från den biologiska evolutionen, ser man att samhällsliga brytningstider i viss mån går att styras. I framtidsforskningen har man utvecklat redskap med vilka denna styrning har effektiviserats (Mannermaa 1993).

Med forskning kring scenarier strävar man till att finna och skapa möjliga eller tänkbara *bilder eller beskrivningar* av framtiden med utgångspunkt i den komplexa värld vi lever i, som i många frågor präglas mer eller mindre av instabilitet och osäkerhet ifråga om förutsägbarheten. Med ett genomförande av en scenarioprocess önskar man samla och strukturera information samt studera viktiga och för framtiden relevanta trender i samhället, på olika plan och bland olika aktörer, för att utifrån dessa kunna skapa möjliga bilder av hur framtiden skulle kunna se ut. Tanken är att dessa scenarier skall kunna ligga som grund för uppgörande av strategiplaner samt hjälpa oss förstå framtidens verksamhetsmiljö och de krav den ställer på aktiviteter och målsättningar. Målet är att öka den information beslutsfattare använder samt att underlätta och styra beslutsfattandet i brytningstidernas osäkerhet (jmf. Kuusi 2002; Kaivo-oja 2002). På detta sätt önskar man identifiera hållbara lösningar från mindre hållbara, samt finna framtida modeller som bättre lämpar sig för målgruppen eller området ifråga, i detta fall region Åboland.

Man bör komma ihåg, att scenarier *inte är prognoser* utan beskrivningar om olika möjliga framtidsbilder. Scenarier skall vara logiskt och internt koherenta för att vara trovärdiga och de skall väcka tankar och eventuellt förtydliga dessa för dem som deltar i processen. Scenarierna skall också tydligt skilja sig från varandra. Det är ganska vanligt att man bygger upp fyra scenarier därför att endast två eller tre scenarier lätt polariserar åsikterna för mycket (jmf. Tapio 2001).

Det är möjligt att bygga scenarier på många olika sätt. I detta projekt har man valt att använda Delfi-metoden för utformningen av dessa. Delfi-metoden kan karaktäriseras som en strukturingsmetod av en kommunikationsprocess inom en grupp, så att gruppen bättre skall kunna behandla ett mångdimensionellt problem (Kuusi 2002; Linstone & Turoff 1975). En dylik metod lämpar sig väl för analys under brytningstidernas instabila förhållanden.

Delfi-metoden är en av expertmetoderna, där gruppen som behandlar den i forskningen utvalda frågeställningen består av experter inom problemområdet i fråga. I forskningen utnyttjas experternas kunskaper över forskningsproblemet och material insamlas till exempel för utformning av scenarier, såsom i detta projekt. Som experter ses människor som på basen av sina erfarenheter bättre känner till forskningens temaområde än människor i genomsnitt. Experter kan vara t.ex. tjänstemän, politiker, forskare och representanter av olika intresseorganisationer. En vanlig storlek på en expertgrupp är mellan 20-100 personer. Avsikten med Delfi-metodens kommunikationsprocess är att skapa mångsidig information över forskningens tema och att utveckla denna inom Delfi-processen. Därför är det viktigt att välja de sakkunniga så, att de har expertis som täcker temaområdet så brett som möjligt och att de är kapabla att utveckla sin expertis under kommunikationsprocessen (Kuusi 2001; Kuusi 2002).

Väsentliga drag i Delfi-forskningens process är anonymiteten, interaktiviteten i form av feedback och därpå byggande upprepning. Alla dessa gynnar den ovannämnda kommunikationsprocessen. Med anonymiteten strävar man till att de sakkunnigas utvärderingar och argument skulle diskutera med varandra utan att någon eller några "auktoriteter" bland expertgruppen skulle styra diskussionen så att den skulle bli onödigt ensidig. Avsikten är att samla så många och så olika synvinklar som möjligt. Anonymiteten kan väl garanteras genom att använda frågeformulär, vilket även valdes i detta projekt. För att experterna skall kunna utveckla idéer inom kommunikationsprocessen, behövs upprepning och feedback. Forskningsprocessen består av flera omgångar och alltid före en ny omgång får experterna kunskap över resultatet i den föregående fasen av forskningen. Därmed kan de utveckla sina egna tankar gällande forskningens tema samt kommentera tankegångar av andra experter. Meningen är att det genom denna interaktionsprocess skall uppstå helt nya tankar och idéer gällande problemområdet. Delfi-processen kan bestå av olika många omgångar (Kuusi 2002). I detta projekt har man, på grund av den begränsade tid som fanns till projektets förfogande, använt endast två omgångar av frågeformulär.

Med Delfi-metoden bygger man inte direkt de ovannämnda möjliga framtidsbilderna. Med denna metod skapar man inte heller direkt strategiplaner för byggandet av framtiden. De möjliga framtidsbilderna eller scenarierna är resultat av forskarnas analys i vilken Delfi-processen fungerar som huvudkälla. Strategiplaner hör till det fortsatta arbetet efter att scenarierna har formats och är följande fas i utvecklingen av dessa tankar. Strategiplanering baserad på de framkomna scenarierna hörde dock inte till detta projekt.

Om framtidsverkstäder

Inom projektet *Framtidsscenarier för Åboland* användes också framtidsverkstäder som metod i arbetet med byalagen. Framtidsverkstaden är en strukturerad metod, med vilken man kan utveckla idéer kring något tema i en grupsituation, där människor träffas och diskuterar temat under en relativt lång tid, t.ex. under en veckoslut. Enligt metoden problematiserar man först det utvalda temaområdet med att betrakta detta kritiskt. Var och en av gruppens medlemmar får individuellt skriftligt beskriva sina kritiska tankar (positiva och negativa), vilka man insamlar så att alla ser dessa och kan kommentera och komplettera dem. Efter denna process får gruppens medlemmar, utgående från sin egen synvinkel, välja väsentliga tankar utifrån alla insamlade

kommentarer som har presenterats. Därefter fortsätter man med de utvalda tankar som presenteras och diskuterar dessa gemensamt. Avsikten här är att utveckla idéer vidare och hitta positiva lösningar till framkomna kritiska tankar (Jungk & Müllert 1987).

Tematiska begränsningar och frågeställning

Som allmänt forskningsintresse i detta projekt är Åbolands framtid om 25 år. Både invånarnas och administrationens synvinklar uppfattas som centrala i undersökningen. Projektets centrala frågeställning är: hurdana alternativa levnadsmöjligheter kommer invånarna i Åboland att ha om 25 år? Med tanke på de omständigheter som berör framtiden för region Åboland har i processen valts att specifikt titta närmare på, eller ta speciell hänsyn till, följande frågor och fenomen:

- Att regionen Åboland är ett heterogent område med bl.a. internt olika naturförhållanden, kommunikationsmöjligheter, näringar samt olika stora kommuner.
- Att som regionens centrala begrepp med särskild tyngdpunkt i forskningen valdes ekonomi, kultur och miljö. Vilket bland annat innebär
- att den finlandssvenska kulturen är ett speciellt tema som framgår i frågeställningen.
- att hållbar utveckling är ett speciellt tema som framgår i frågeställningen.
- att därtill sträva efter att medtaga både redan synliga trender och helt innovativa idéer eller så kallade svaga signaler som kan framkomma genom forskningsprocessen.

Forskningsprojektets processbeskrivning

Nedan skall forskningsprocessen för "Framtidsscenarioer för Åboland" projektets olika steg presenteras. I detta projekt använder vi oss av framtidsforskning och närmare sagt Delfi-metoden som bas för framställandet av scenarierna.

Enligt denna metod har processen i sig en mycket central betydelse där varje steg eller del argumentationsmässigt bygger på tidigare information. Under processen mognar, utkristalliseras och utformas slutligen tankarna, frågorna och åsikterna till ett antal tänkbara scenarier eller framtidsbeskrivningar.

På detta sätt uppfylls de krav på bredd som framtidsforskningsteori och uppdragets genomförande förutsätter. De huvudsakliga delarna i forskningsprocessen är:

- Enkätförfrågningar i två omgångar enligt Delfi-metod
- Framtidsverkstäder med byalag
- Uppsatsskrivning bland skolungdomar

Som en ytterligare del av detta projekt har man även inkluderat en bilaga som diskuterar väsentliga frågor och prioriteringar i Åboland. Denna del infördes med tanke på det fortsatta

arbetet med de i projektrapporten presenterade scenarierna och med det fortsatta arbetet att planera och utveckla region Åboland (se bilaga 1: Väsentliga frågor och prioriteringar i Åboland).

Illustration av forskningsprocessen:

Månad	Jan-Febr	Mars - April	Maj - Juni	Juli - Augusti	Sept-Oktober
Experter		Delfi-enkät I	Delfi-enkät II		Slutrapport med fyra slutliga scenarier
Mellan-resulat		Sammanlagt 8 svars-kluster	4 preliminära scenarier		
Ungdomar		Uppsatskrivning			
Byalag				Framtids-verkstäder	

(se bilaga 2: Arbetsschema).

Målgrupper i projektet

De målgrupper som involverats i projektet kan indelas i tre kategorier. Först experter eller sakkunniga, som andra grupp personer, medverkande och aktiva i uppgörandet av byaplaner samt som tredje grupp ungdomar.

Expertpanelen

I projektet genomfördes till en expertgrupp riktad enkätförfråging i två omgångar, genom vilka vi letade efter sakkunnigas (experter) värderingar för Åbolands framtid. *Experter eller sakkunniga* fann vi politiker, kommunala och statliga tjänstemän, representanter för bransch- och intresseföreningar, forskare ifrån olika vetenskapsområden samt övriga större lokala eller regionala påverkare som har/kan besluta och planera i ärenden som gäller regionen eller delar av denna. Dessa var aktiva inom regionen eller utanför denna, men hade på något sätt anknytning till området.

I expertpanelen medverkade sammanlagt 96 personer (se sidan 19; tabell Expertgruppens profil och enkäternas svarsfördelningar). Målsättningen var att engagera en expertgrupp som känner till regionen, dess särprägel, omständigheter och möjligheter möjligaste brett och heltäckande. Av vikt var *inte* att få en statistisk representation från olika yrkes- eller intressegrupper utan att samla olika tankar, åsikter och idéer utifrån ett brett perspektiv. Här bör man påminna att forskningsuppgiften inte är att mäta åsikter och deras förekomst (åsiktsbarometer eller motsvarande) bland de medverkande utan att finna och presentera olika åsikter som kan tänkas vinna framgång och etableras i framtiden.

Personerna till expertpanelen valdes av projektets forskare i samarbete med dess ledningsgrupp för att möta de krav på bredd som en expertpanel i en Delfi-undersökning förutsåg.

Invånare, aktiva med byaplaner

Med den andra kategorin, *personer som medverkar aktivt i uppgörandet av byaplaner* (Björkö-Mossala i Houtskär kommun, Norrskata i Korpo kommun, Risis by med omnejd i Nagu kommun samt Vänö i Dragsfjärd) strävade man efter att nå aktiva orsbor som för tillfället planerar framtiden för enskilda byar.

Anordnandet av ovannämnda framtidverkstäder/seminarier hade flera orsaker, dels ville man bland områdets lokala befolkning testa och verifiera resultat man erhållit i de fyra preliminära framtidsscenarier man skapat inom projektet "Framtidsscenarier för Åboland". Dessa preliminära scenarier var resultat från enkätförfrågningarna riktade till expertgruppen (expertpanelen).

Av specifikt intresse var att rikta sig till två grupper som inte var tillräckligt starkt representerade i expertförfrågan, nämligen *personer bosatta i utskärsområden* samt personer bosatta i områdets mera perifera byar. Dessa personers medverkan och åsikter breddar, förankrar och verifierar de preliminära resultaten och stärker på detta sätt projektets analys och slutliga resultat. Därtill önskade man ge byarbetsgrupperna idéer, material och hjälp i deras arbete att utforma planer för sina respektive byar. För båda framtidswerkstäder hade man fyra timmar till förfogande. Framtidswerkstad I gick av stapeln lördagen den 24 augusti på Vänö kulturhus i Dragsfjärd. Sammanlagt 14 personer medverkande. Framtidswerkstad II gick av stapeln torsdagen den 29.8. på Bygdegården i Mattnäs, Nagu och sammanlagt 21 personer medverkande (bilaga 3: "Seminarier med byalagen").

Skolungdomar

Med den tredje målgruppen, *skolungdomar* har vi försökt ta fasta på de lokala ungdomarnas syn och åsikt om framtiden i regionen. Det är ju de som befinner sig i ett aktivt vuxenliv om ett kvartsekel och därför är deras synvinkel av yttersta vikt för projektets helhet. Utvalda blev 9-klassister, vilka står i beråd att välja utbildningsinriktning efter genomförd grundskoleperiod. Valet föll på dessa 9-klassister på grund av att deras val av fortsatt utbildning ansågs vara en viktig och stor fråga med tanke på ungdomarnas egna framtidsutsikter och möjlighet att i fortsättningen bosätta sig och verka i regionen.

Med uppsatsskrivandet var projektet inte ute efter grammatikaliskt korrekta uppsatser, utan att få med *så uppriktiga och intressanta beskrivningar av elevernas syn på framtiden som möjligt*. Med tanke på projektets helhet var man dessutom intresserad av att få in ungdomarnas synvinkel och prioriteringar med tanke på det gruppen av experter och sakkunniga för fram. Eleverna fick inte i något skede se preliminära resultat av expertgruppens svar, utan i projektet valdes det att fråga efter deras egna, fristående tankar över framtiden. Forskningens uppgift var sen att jämföra ungdomarnas respektive vuxnas tankar med varandra. Skoleleverna ställdes inför uppgiften att skriva en uppsats under rubriken "Min hemkommun år 2025" - *Ni skall försöka föreställa er hur Er hemkommun ser ut om 25 år och beskriva hur det ser ut då (år 2025) samt vad ni tror att ni gör år 2025*. Förutom uppsatsrubriken delgavs eleverna därtill specifika tankar att ta fasta på (se bilaga 4: Min hemkommun år 2025).

Projektet vände sig till sammanlagt sex skolor inom regionen, tre svenskspråkiga skolor och tre finskspråkiga skolor (se nedan). Elevunderlaget på 9:e klassen i dessa skolor var sammanlagt drygt 200 skolelever. Uppgiften för dessa elever var frivilligt men under koordination

och hjälp av skolornas modersmåslärare. Uppgiften lyckades väl och uppsatser erhöles enligt följande:

Skola	Antal skrivna uppsatser
Korpo svenska högstadium	1
Ulkosaariston yläaste (Korpo)	2 elever skrev tillsammans 1 uppsats
Dragsfjärd högstadieskola	15
Kemiönsaaren yläaste (Kimito-nejden)	9
Sarlinska högstadiet (Pargas)	14
Paraistenseudun yläaste (Pargas)	11
	52 skolelever, varav 30 flickor och 22 pojkar

Ungdomarna beskrev i sina uppsatser framtiden dels på lokal nivå och dels på global nivå där de såg sig själva som aktiva aktörer. Också det vardagliga livet med familjen, barn och släktingar kom starkt fram i beskrivningarna. Allt som allt ställdes ett rikligt och mångfacetterat material till forskningens förfogande. Uppsatserna innehöll många olika individuella framtidsvyer och –planer.

Då vi presenterar projektets målgrupper och talar om experter så bör man påminna läsarna om det faktum att alla som medverkat i projektet på ett eller annat sätt är experter på sitt område och därmed också bör känna det så. Sammanlagt deltog och bidrog drygt 200 personer på olika sätt till projektet.

Frågeformulär enligt Delfi-metod

Det huvudsakliga materialet för denna undersökning samlades in genom enkätförfrågningar i två omgångar. Dessa enkäter (enligt Delfi-metod) utgjorde basen för datamaterialet. Sammanlagt 104 personer fick enkäten skickad till sig. Tanken med att ha två på varandra följande enkäter bygger på antagandet om nyttan av interaktivitet i forsknings- eller Delfi-processen. Genom interaktivitet strävar man till att få tankar och idéer begrundade och kommenterade av flera personer för att på detta sätt få dessa bättre förankrade och utkristalliserade. Av denna orsak presenterades, i samband med att enkät II skickades ut, de preliminära resultaten från enkät I i form av svarsfördelningar (histogram) samt korta sammanfattningar av de olika delområdena i frågeformuläret. Dessa preliminära resultat och beskrivningar låg som bakgrundsinformation för gruppen av experter eller sakkunniga.

Frågeformulären (enkäterna) i detta forskningsprojekt skiljer sig från traditionella frågeformulär. Bägge enkäterna var uppdelade i sammanlagt åtta delområden. Delområden som enkäterna innefattade gällde; befolkning och boende, utbildningsnivån och grundutbildningen i Åboland, serviceutbudet, vardagslivet i Åboland, infrastruktur (kommunikation och energi), miljösituationen samt några andra allmänna frågor. Enkät I var uppbyggt kring olika *påståenden* och inte som traditionella frågor. Varje påstående innefattade två separata delar, i den första delen frågades det efter *hur sannolikt ett påstående var*, i den senare delen frågades det *hur*

önskvärt samma påståendet var (se bilaga 5: enkät I). Därtill ville man att respondenterna skulle motivera sina svar och på detta sätt förtydliga sina svar. Enkät I omfattade sammanlagt 36 påståenden.

De i enkäterna medtagna påståendena var valda för att beskriva olika slags situationer och fenomen som kan tänkas spela en roll för Åbolands framtid. Enkäterna var relativt omfattande och krävde enligt erhållna kommentarer rätt mycket tid för att klaras av. Frågorna har sammanställts utifrån de ursprungliga frågeställningar som presenterades under rubriken *Tematiska begränsningar och frågeställningen*.

Enkät II byggde på samma uppställning som enkät I, med den skillnaden att i enkät II fanns det både påståenden av samma typ som i enkät I, samt även mera traditionella frågor med flervalmöjligheter. Med denna enkät (se bilaga 6; enkät II) önskade man insamla ytterligare information som stöd för argumenteringen och de trender som erhöles från materialet i enkät I.

Tanken med att ställa påståenden istället för frågor grundar sig på antagandet att det kan finnas en skillnad i vad människor tror sig vara sannolikt och vad de tror sig vara önskvärt. Sannolikheten antas basera sig på mera troliga, realistiska och pragmatiska antaganden om huruvida fenomen kan tänkas inträffa. Önskvärheten grundar sig å andra sidan på antagandet om att man önskar och hoppas på att något skulle kunna inträffa fastän det för ögonblicket eller realistiskt sett inte ses som troligt av en eller annan orsak. Skillnader finner man med andra ord mellan det som anses vara troligt och det man skulle vilja att inträffar. Inget säger å andra sidan att det alltid finns en skillnad dessa två synvinklar emellan. Med denna uppdelning önskade man därmed kunna undersöka hur och vilka skillnader det kan tänkas finnas mellan det man anser sig vara sannolikt för Åboland och det man helst önskade sig och skulle vilja att inträffade. Materialet och påståendena om sannolikheter och önskvärigheter analyserades därmed som två separata observationer.

Båda enkäterna distribuerades till största delen per e-post, i vilket en bilaga i form av ett word-dokument var bifogat. I detta frågeformulär kunde man direkt kryssa för sina svar samt skriva in sina motiveringar och kommentarer och därefter återsända de ifyllda enkäterna tillbaka per e-post. Beslutet att utnyttja e-post som distributionskanal togs för att vinna tid. Antagandet var att de flesta använder datorer och e-post och att det därför kan anses vara praktiskt och enkelt att svara på enkäten på detta sätt. Dessutom antogs det att man på detta sätt bättre kan höja på enkäternas svarsprocent. Som det framgår av tabellen på *följande sida* så hade alla av de till expertpanelen utvalda personerna inte tillgång till e-post eller alternativt önskade de få enkäterna till sig skickade per post. Detta framgick av telefonsamtal som riktades till de personer som utvalts till deltagare i expertpanelen.

Erhållna enkätsvar

Enkät I skickades ut till respondenterna den 26 mars och svar inhämtades under perioden 26.3. – 30.5. Enkät II skickades ut den 6 juni och svar inhämtades under perioden 6.6. – 30.8. Som i de flesta enkätundersökningar finns det alltid ett behov av att kontakta panelisterna eller respondenterna för att få insamlat tillräckligt många svar. Så gjordes även i denna undersökning. Påminnesamtal genomfördes efter att båda enkäterna varit ute bland panelisterna i cirka 10 dagar.

Svarsprocenten från de både enkäterna uppfyllde de behov projektet hade med tanke på införskaffandet av information. Enkät I erhöll 72 svar eller en svarsprocent på 75%. Denna svarsprocent var bra och motsvarade både de förväntningar projektet hade samt lyckades även rätt långt motsvara fördelningarna som ställdes upp i den ursprungliga expertprofilen (se tabellen nedan). Svarsprocenten från den andra omgången var även den tillfredsställande och fyllde de målsättningar som projektet uppställt. Sammanlagt 60 svar eller en svarsprocent på cirka 64% erhöles. På samma sätt som för enkät I deltog personer tillhörande olika kategorier och den ursprungliga expertprofilen kunde därmed även uppfyllas. Detta är väsentligt med tanke på att en viktig del av hela forskningsprocessen är att sträva efter att få ett möjligast brett deltagande genom medverkande personer från olika discipliner. Svaren som erhöles mötte även de förväntningar och behov som projektet hade. Som man på förhand också antagit var motiveringarna till svaren inte så utförliga som de hade fått vara, men det oaktat erhöles projektet material som tillfredsställde projektets behov.

Expertpanelens profil (till vilka enkäterna utskickades)	Enkät I: svarsprocenter för enkät I.	Enkät II: svarsprocenter för enkät II.
Könsfördelning: 38 % kvinnor	Könsfördelning: 43 % kvinnor	Könsfördelning: 36 % kvinnor
Svenskspråkiga – Finskspråkiga Svenskspråkiga ca. 75 %	Svenskspråkiga – Finskspråkiga Svenskspråkiga ca. 80%	Svenskspråkiga – Finskspråkiga Svenskspråkiga ca. 77%
Åbolandsbor– Icke åbolandsbor 62 % åbolänningar	Åbolandsbor– Icke åbolandsbor 71% åbolänningar	Åbolandsbor– Icke åbolandsbor 70 % åbolänningar
Medverkande från olika delar av Åboland Väståboland ca. 30% Öståboland ca. 23% Pargas ca. 14%	Medverkande från olika delar av Åboland Väståboland ca. 29% Öståboland ca. 25 % Pargas ca. 17%	Medverkande från olika delar av Åboland Väståboland ca. 32% Öståboland ca. 22% Pargas ca. 17%
Åbolandsbor utan fast vägförbindelse 31% utan fast vägförbindelse	Åbolandsbor utan fast vägförbindelse 32 % utan fast vägförbindelse	Åbolandsbor utan fast vägförbindelse 37% utan fast vägförbindelse
Med e-post – Utan e-post 88 personer använder e-post – 8 personer använder ej e-post	Med e-post – Utan e-post 29 svar per post 43 svar per e-post	Med e-post – Utan e-post 19 svar per post 41 svar per e-post
Personer sammanlagt 96 personer	Svar sammanlagt 72 svar =75% svarsprocent	Svar sammanlagt 60 svar eller 64%

Observera att vissa av uppgifterna är ungefärliga i och med att det i vissa fall är svårt att dra en klar gräns för de olika medverkande personerna, därav vissa i tabellen förekommande ca. värden.

Som tidigare nämndes så erhöles de flesta av expertpanelens medlemmar frågeformulären per e-post. Frågeformulären var formade som word-dokument i vilket man direkt kunde kryssa för sina svar samt skriva in sina motiveringar och kommentarer. Under perioden då materialet insamlades blev det dock klart att man gärna tog ut frågeformulären för att läsa, begrunda och

fylla i sina svar för att därefter skriva in dessa på dator i word-dokumentet och returnera per e-post eller vanlig post. Denna information berättar om vanor och arbetssätt för personer som har tillgång till och brukar IT-teknologi. Fastän verktygen finns är det inte alls säkert att dessa upplevs som bästa möjliga, eller som snabbaste arbetssätt utan att man trots allt väljer det sätt som bäst passar in i den personliga situationen. Detta resultat överraskade de involverade, men är en viktig aspekt att minnas med tanke på planerandet av kommande enkäter och hur dessa skall distribueras.

SCENARIER FÖR ÅBOLAND - FRÅN MÅNGDIMENSIONELLT MATERIAL TILL LOGISKA TANKEHELHETER

Analys av det insamlade materialet

Som tidigare i denna rapport är nämnt är tidsperspektivet i forskningen ett kvartsekel framåt, ungefär till år 2025. Årtalet är riktgivande, exakta årtal i samband med en dylik tidsperiod är inte begrundade att fastställa. Materialet och informationen som ligger till grund för scenarierna är samlat med; Delfi-enkätundersökning i två omgångar riktad till en expertgrupp, framtidsverkstäder i byalag samt skoluppsatser skrivna av åboländska grundskolelever på nionde klassen. Närmare uppgifter om forskningsmaterialet finns beskrivet i föregående kapitlet av denna rapport.

Åbolands framtid presenteras här i fyra möjliga och från varandra olika scenarier som har fått namnen

- *Ekologisk och livskraftig "skärikultur"*
- *Lugnets hemvist*
- *Jordfast teknologitro*
- *Nya vindar och globala påverkningar.*

Delfi-undersökningens enkäter har i forskningen använts som basmaterial för scenarierna. Materialet från enkät I kodades in i en statistisk SPSS-databas, vilket möjliggjorde att enkätomgångens svar analyserades statistiskt. Den statistiska analysen tog fasta på två saker: att se och kunna jämföra trender (i vilken utsträckning olika fenomen anses vara sannolika och önskvärda i de sakkunnigas framtidssyner) för de sammanlagt 36 påståendena, samt för att kunna genomföra en klusteranalys (se bilaga 7: Svarsfördelningar från enkät I). Med klusteranalysen ville man göra en statistisk kontroll eller analys av materialet genom vilket man eventuellt kan finna trender i hur respondenterna har svarat. Det vill säga om det finns liknande svarsmönster bland de som svarat på enkäten och hur många olika mönster som kan tänkas förekomma. Klusteranalysen genomfördes så att den tog fasta på att särskilja de svarsmönster som skilde sig mest ifrån varandra. På detta sätt kunde man genom analysen ta fasta på olika mönster i svaren, se på vilka påståenden dessa skiljer sig från varandra och i vilken riktning, med andra ord vad som poängteras. Dessa kluster och beskrivningar utgjorde en statistiskt objektiv del i analysens inledande skede, som ansågs viktig för att kunna ge analysfasen en bra grund att fortsätta analysen på då de övriga delarna i undersökningen inkluderats (jmf. Tapio 2001, samt Turoff & Hiltz 1996).

Som tidigare nämndes analyserades åsikterna gällande sannolikheter och önskvärdheter separat, vilket innebär att observationsenheterna sammanlagt är 72 (36 påståenden om sannolikhet och 36 om önskvärdhet). Detta betyder att man inte grupperade personer utan personernas sannolika och önskvärda åsikter. Detta innebär att en persons sannolika svar kan

finnas i ett kluster och samma persons önskvärda svar i ett annat kluster. På basen av klusteranalysen formades åtta olika kluster, dvs. mönstergrupper av svar. Av svaren som fokuserade på sannolika åsikter fann man genom klusteranalys tre olika grupperingar av svar (åsikter) och fem grupperingar bland svaren som poängterade önskvärdheter (se bilaga 8: klustergrupperingar). Antalet observationer för de olika klustren varierar men alla de olika grupperna beaktas trots detta likvärdigt i och med att undersökningen inte är ute efter att göra prognoser eller finna det mest sannolika utan olika möjliga scenarier.

Efter klusteranalysen fortsatte processen med att involvera andra materialgrupper, vars tonvikt låg på det kvalitativa planet, till analysen. Första och andra omgångens enkätsvar med tillhörande motiveringar för svaren på påståendena, resultat av framtidsverkstäder i byalagen samt skoluppsatser inkluderades i analysen. Av de sammanlagt åtta klustren sammanfördes dessa i den fortsatta analysen till att forma *fyra preliminära scenarier*. Byalagens tankegångar har inkluderats i scenariebeskrivningarna efter att de preliminära scenarierna hade presenterats och diskuterats under framtidsverkstädernas seminarier. Skolungdomarnas uppsatser och framtidssyner har involverats i dessa scenarier genom korta kommentarer i slutet av varje scenariebeskrivning.

Den kvalitativa analysen baserade sig på klusteranalysen, och därmed på den statistiska grupperingen av de erhållna svaren med sina tankehelheter. Analysen fortskred med att leta efter sammanbindande faktorer inom klustrens framtidsbilder samt olikheter mellan de olika klustren. Det är viktigt att märka, att klustren inte formade från varandra helt skilda helheter utan att det även fanns flera gemensamma drag mellan de olika klustren. Likaså fanns det heterogenitet inom varje kluster. I den kvalitativa analysen tog man fasta på panelisternas skriftliga kommentarer till och svar på påståendena och frågorna i enkäterna. Därmed fick dessa svar och kommentarer en betydande roll i forskningen och fick styra sammanslagningen av de åtta klustren till fyra scenarier. Uppmärksamhet fästes också på genomgripande drag i hela materialet, som inte föll ihop med klusterindelningen. Byalagen fick sedan kommentera de preliminära scenarierna. Deras tankar kom därefter att komplettera de slutgiltiga scenarierna. Skoluppsatsernas innehåll analyserades skilt och jämfördes med scenarierna i slutskedet av analysen.

Intressant i analysen var, att det till några scenarier var möjligt att kombinera både kluster med sannolika och önskvärda tankar medan andra samlade tankar bara från den ena eller andra gruppen av observationsenheter. Scenarierna *Jordfast teknologitro* och *Lugnets hemvist* är scenarier i vilka vi finner både sannolika och önskvärda tankegångar enligt klusteranalysen. Scenariot *Nya vindar och globala påverkningar* grundar sig på ett sannolikhetskluster, och scenariot *Ekologisk och livskraftig "skärikultur"* kombinerar tre olika önskvärdhetskluster. Som tidigare nämnts baserar sig scenarierna på sammanförda tankar om sannolika och önskvärda framtidsbilder, inte på enskilda individers uppfattningar.

I analysen har även fästes uppmärksamhet på sådana möjliga och logiska framtidsvyer som inte syns i forskningsmaterialet och därmed inte heller i klustren eller i scenarier. Dessa diskuteras i denna rapport efter presentationen av scenarier i kapitlet *Att arbeta både för det sannolika och det önskvärda*.

Scenarier, inga prognoser utan verktyg för framtidsplaneringen

Det viktiga är att komma ihåg, att alla presenterade scenarier är lika möjliga för Åbolands framtid. De innehåller åsikter om sannolikheter och om önskvärdheter. I princip kan även scenarion som uppfattas som mest osannolika även bli verklighet, om man bara strategiskt strävar efter det. Avsikten med scenarier är inte att prognostisera, och därmed kan de inte användas som prognoser. Intressant är heller inte att redovisa vilket av scenarierna som fått mest understöd eller vilka människogrupper i samhället som stöder det ena eller andra scenariot. Materialinsamlingen har inom denna metodik gjorts så, att prognoser och mätningar av understödet är omöjliga. De människor som delgivit sina tankar representerar inte någon eller några samhälleliga grupper som statistiska urval.

I stället för prognoser eller understöds-mätningar strävar man efter att med scenarier samla så många olika framtidsalternativ som möjligt. Forskningsmetoden har denna som utgångspunkt och därmed samlas material från en möjligast bred befolkningsgrupp som har någon anknytning till Åboland. Också tillämpningen av scenarierna fungerar enligt samma logik. Scenarier är verktyg med vilka man bygger framtiden. Man kan jämföra dem med en karta med vars hjälp man kan hitta vägen, men de visar inte på någon viss en färdig väg till redan bestämd framtid.

Alla fyra scenarier har sina egna centrala grundtankar och värden. Runt dem har formulerats logiska helheter, vilka beskriver olika framtidsbilder. Scenarierna värdesätts inte mot varandra, utan var och en av dem beskrivs på sina egna villkor.

I det fortsatta arbetet efter scenarieforskningen borde de i Åboland verksamma aktörerna bilda ett nätverk, som utgående från dessa scenarier formulerar en vision. Visionen kan vara en av scenarierna eller en kombination av dem. Viktigast är, att de medverkande aktörerna genomför en grundlig diskussion över de värden, som de vill ta till visionens kärna. När visionen är formulerad, har samma aktörer till uppgift att bygga en strategi med vars hjälp de steg för steg strävar efter att nå visionen. Genom denna process fyller scenarierna sin uppgift. De kommer till användning som verktyg i planerandet av framtiden.

Ekologisk och livskraftig “skärikultur”

Centrala grundtankar för scenariot

Scenariot *Ekologisk och livskraftig “skärikultur”* har *kulturarvet, den sociala och kulturella balansen, den ekologiska hållbarheten, den hållbara ekonomin samt tillväxt och välfärd som grundtankar*. Naturen och fungerande småsamhällen lockar människor till Åboland. Välutvecklade skärgårdsprodukter har god efterfrågan. Det mångsidiga näringslivet bygger på ett innovativt mångsyssleri. Områdets invånare har haft goda möjligheter att utveckla ett ömsesidigt samarbete både i näringslivet och i vardagslivet. Invånarna har också väl kunnat påverka regionens framtid. Interaktiviteten har sin tonvikt inom regionen, inte mellan åboländska aktörer och aktörer från andra områden. Scenariots miljösyn är optimistisk.

Befolkningen

Enligt detta scenario har befolkningen ökat fram till året 2025, även med nya unga människor, vilket garanterar områdets livskraft. Ökningen gäller alla skärgårdsområden. Medelåldern har dock stigit, så som den även har gjort i hela västvärlden. Befolkningsökningen och –förändringen har inte varit för snabb, vilket har hjälpt till att undvika svårigheter. I detta sammanhang har språket haft en betydelse. Svenskspråkigheten har värnats, fast Åboland småningom har blivit mera finskspråkig. Antalet andra-bostäder, vilka har utrustats för åretom boende har ökat i någon mån inom området. Tyngdpunkten ligger dock på ny fast bosättning, som antas vara mera ekologisk än den traditionella fritidsbosättningen.

Näringar

Fiske och jordbruk är viktiga delar av skärgårdens identitet och särart och lever som en viktig gren inom mångsyssleriet. Av alla näringar är fisket den som har de mest naturliga förutsättningarna i skärgården. Den vilda fisken har blivit en lyxprodukt, som ger fiskarna bättre inkomster än tidigare. Ekoodling och kreatur håller landskapet öppet. Det odlas specialgrödor, t.ex. lin till isoleringsmaterial, speltvete, råg, vedje, svinmålla, såglsly för medicinproduktion, frukt, bär osv. Dessa förädlas lokalt till speciella skärgårdsprodukter. Det har satsats på utvecklandet av småskaliga företagsmöjligheter, vilket har gynnat bl.a. fisket och lantbruket samt förädlingen av livsmedels- och hantverksprodukter. En del av satsningarna har styrts till utvecklandet av samarbetsformer mellan områdets små företagare, t.ex. inom produktutvecklingen, marknadsföringen, förädlingen eller distributionen av produkter.

Fiskodlingen har förbjudits på grund av dess negativa miljöeffekter. Mångsidiga nya näringar har uppkommit. Dessa är småskaliga, för att passa ihop med skärgårdens kulturella särart, dvs. med en naturnära livsstil i små samhällen som består av samarbetande mångsysslare. De nya näringarna är också ekologiskt hållbara. Branscherna utgörs av kunskapsintensiva yrken, hantverk och förädling av fisk och lantbruksprodukter. För det mesta är arbetet organiserat inom små företag, vilka styrs av lokala ordsbor. Turismen har inte vuxit mycket, eftersom den förorsakar miljöproblem och sociala problem samt är för konjunkturkänslig. Den småskaliga ekoturismen och turismföretagen sköts och ägs av ordsbor. Det har satsats på att hitta verksamhetsutrymmen för företagen samt bostäder för inflyttade företagare. Staten har kvar sina funktioner inom området och är därmed också fortfarande en sysselsättare i regionen. Utvecklingsarbetet pågår hela tiden och sköts av ordsbor. Näringslivets behov av en profilering av området är i balans med invånarnas lokala identitet. Hela regionens näringsstruktur är mångsidig och ingen näring dominerar helheten. Även utskärsområden utnyttjas i mångsidigt näringsidkande. På individnivå kombinerar man flera olika näringar till ett välfungerande mångsyssleri och samarbetar med andra näringsidkare.

Utbildning och service

I skärgården bor och arbetar högt utbildade människor, vilket ger liv åt utvecklingen. Å andra sidan kräver många av områdets näringar inte en hög utbildning. Därför har utbildningsnivån som helhet inte stigit. Små byskolor finns kvar och några nya har grundats, vilket har stimulerat små bysamhällen. Distansundervisning är i flitig användning i byskolor, genom vilket man har

lyckats få ta del av yrkeskunniga lärare samt kunnat erbjuda ett större ämnesurval till eleverna. Barnen har en levande kontakt till naturen och närmiljön och via skolornas distansundervisning till andra orter och barn. Kommunen har ansvaret över basservicen till vilket alla har jämlik tillgång. Kulturlivet fungerar livligt på lokalbefolkningens villkor. Det ordnas älgfester, syföreningar och teaterresor. Revyer sätts upp, det studeras vid arbetar- och medborgarinstitut och skärgårdsbor umgås med varandra. Kommunerna har långsiktiga planer genom vilka de stöder den kulturella verksamheten. Små kommuner finns kvar, vilket har garanterat en fungerande när demokrati. Perifera ösamhällen beaktas i beslutsfattandet och kommunerna fungerar som människovänliga enheter.

Vardagslivet

Både lokalbefolkning och turister ser tryggheten i Åbolands som ett trumfkort. Mängden turister är så liten att den traditionella gästfriheten inte har försvunnit och lokalbefolkningen tar hjärtligt emot besökarna. Brottsligheten har inte stigit och "dörrarna kan fortfarande hållas olåsta". Allemansrätten finns kvar, men i något begränsad form. Lek- och häckningsområden har fridlysts. I synnerhet har turisternas möjligheter att fritt utnyttja områdets resurser på land och hav begränsats. Den lokala kunskapen om resursutnyttjandet styr människornas beteende delvis som en följd av effektiv upplysning. Med detta har man tryggt lokalbefolkningens trivsel, inkomster samt den ekologiska hållbarheten.

Kommunikation och teknologi

Broar har inte byggts, eftersom de belastar miljön och för med sig otrygghet. I synnerhet förbindelserna till fastlandet sköts med färjor för att garantera områdets trygghet. Några av de kortare färjrutterna inom den yttre skärgården har ersatts med broar. Färjorna hör till skärgårdens särdrag och sysselsätter fortfarande skärgårdsbor. Trafiken med förbindelsebåtar och landsvägsfärjor har utvecklats till en välfungerande helhet och den har förstärkt den åboländska samhörigheten. Informationsteknologin är i flitig användning t.ex. i skolor och i distansarbete. Detta har möjliggjort en återgång till en mera väder- och miljöberoende skärgårdslivsstil, där naturen styr arbetstempot mera än tiden. Vindkraft används som ekologisk energikälla.

Miljö

Kulturlandskapet hör till skärgårdens kulturarv och identitet och värnas därför, men klart är att genom livets förändringar förändras också landskapet. Föreningen av Skärgårdshavet har stoppats huvudsakligen på grund av havets stora egenvärde. Internationella och nationella miljöorganisationer har arbetat för skärgårdens miljöfrågor i samarbete med den lokala befolkningen, vilkas värderingar har styrts detta arbete.

Skärgårdslagen

Skärgårdslagen finns kvar och stöder levnadsförutsättningar i synnerhet i skärgårdsdelar utan fast vägförbindelse. Med dess hjälp har man kunnat trygga arbetsplatser och förbindelser.

Skolungdomarnas synvinkel

Utifrån skolungdomarnas framtidsvyer kan man inte hitta uttryck av en lika livskraftig, ekologisk och traditionell skärgårdslivsstil som i ovannämnda beskrivning.

Lugnets hemvist

Centrala grundtankar för scenariot

Scenariot *Lugnets hemvist* värdesätter och håller fast vid den *traditionella livsformen, små samhällen och gemenskapen*, vilka fortfarande finns kvar efter 25 år. Befolkningens tillväxt är inte sannolik och ej heller önskvärd. Området och dess produkter är inte speciellt lockande. Näringsstrukturen är ensidig och mångsyssleri förekommer. Grannhjälpen finns kvar inom små närsamhällen. Åbolänningarna har haft dåliga möjligheter att påverka områdets framtid, där de närmast är föremål för beslut som har fattats utanför området. Det finns ringa interaktion mellan aktörer i Åboland och andra områden. Miljön mår dåligt.

Befolkningen

Enligt scenariot har befolkning i Åboland inte ökat. Pensionärer som har rötter i området samt fritidsbosatta har flyttat till området, emedan unga orsbor har flyttat bort till större centra. Andelen äldre personer har sålunda stigit i området. I någon mån har nya människor, bland dem också finskspråkiga flyttat till området. Åboland har dock fortfarande en starkt svenskspråkig karaktär, eftersom inflyttningen inte har varit så kraftig. Dels har den svenskspråkiga miljön hindrat finskspråkig inflyttning till området. En befolkningsökning kan finnas endast inom fritidsboendet. Fritidsbosatta tillbringar längre tider i skärgården i sina numera välutrustade andra-bostäder.

Näringsar

Området har inte yrkesfiskare kvar, eftersom näringen är olönsam och i och med att unga inte har sökt sig till branschen. Fiske idkas enbart för turismen och som fritidsfiske. Detta har försämrat den yttre skärgårdens livsmöjligheter och lett till en avfolkning av dessa områden. Fiskodlingen har däremot stor ekonomisk betydelse men på grund av miljökrav idkas denna med strängare villkor än tidigare. Lantbruket har klarat sig tack vare gynnsamma förutsättningar samt specialisering. Det odlas frukt, bär, grönsaker, potatis och kryddväxter och köttproduktion idkas inom regionen. Nya näringar har inte utvecklats. Några nya arbetsplatser finns inom miljövården samt inom service- och vårdbranschen. Informationsteknologin har inte lyckats slå igenom. Endast stugägarna arbetar på distans mera än tidigare. Skärgårdens attraktivitet och åboländsk gemenskap lockar turister till området. Turismens småskalighet och den korta säsongen har

dock inte dragit stora investeringar till området och näringen sköts huvudsakligen av orsbor. På området finns för litet kunnande och företagsamhet för att turismen skulle ha haft bättre utvecklingsmöjligheter. Statens roll som arbetsgivare i området har minskat, men basuppgifterna finns fortfarande kvar och därmed också några arbetsplatser. Utvecklingen sker långsamt på grund av brist på sakkunnighet och kapital. Åboland har en relativt ensidig näringsstruktur, som baserar sig på småskalighet och mångsyssleri.

Utbildning och service

Områdets utbildningsnivå stiger i samma takt som i hela landet och ligger fortfarande under den genomsnittliga nivån. Skolorna har för det mesta centraliserats till kyrkbyar, och endast några små byskolor finns kvar. Distansundervisningen kompletterar undervisningen. På de ställen där det finns byskolor har byarna hållit kvar sin livskraft. Kommunerna sköter basservicen. Parallellt har det uppkommit några små privata företag inom åldringsvården. Kulturlivet fungerar på frivillig basis på de lokala människornas villkor, men erbjuds dels också till turister. Små kommuner finns kvar tack vare principen om närdemokrati. Samarbetet med närliggande områden har utvecklats.

Vardagslivet

Alla känner alla och tryggheten samt grannhjälpen finns fortfarande kvar i området. Rörligheten och turismen har inte vuxit mycket. Det finns fortfarande en liten fast bosättning i alla delar av skärgården. Allt detta har hindrat oro och ökad brottslighet. Allemansrätten och det fria spinnfisket har lockat besökare från fastlandet att utnyttja områdets naturresurser. Detta har väckt irritation hos lokalbefolkningen. Lagarna har dock inte förändrats, eftersom skärgårdsbornas politiska styrka är för liten.

Kommunikation och teknologi

Några broar har byggts tack vare deras låga driftkostnader. Förbindelsebåt- och färjtrafiken har emellertid utvecklats parallellt och har förstärkt den åboländska samhörigheten. Några av de nya rutterna fungerar endast under sommarmånaderna och är riktade närmast till turister. Informationsteknologin utnyttjas endast begränsat. Vindkraften uppfattas som olönsam och väcker motstånd, därför täcks energikonsumtionen med traditionella energiformer.

Miljö

Man värnar om det unika kulturlandskapet och områden har bevarats och skyddats. Som helhet har landskapet i sig förändrats efter tidens krav. Skärgårdshavet är förorenat, vilket sänker områdets attraktionsvärde. Den känsliga skärgårdsmiljön har intresserat både inom och utanför regionen, men nationella eller internationella miljöorganisationers verksamhet uppfattas inte som önskvärd inom området.

Skärgårdslagen

Skärgårdslagen garanterar fortfarande stöd till skärgårdsområdet. Lagen har reviderats och omfattar nu ännu större delar av glesbygden än tidigare.

Skolungdomarnas synvinkel

Bland skolungdomarnas uppsatser kan man hitta framtidsbilder, som beskriver situationen i detta scenario. Åboland består av de gamla idylliska småsamhällen. Ungdomarna själva har flyttat bort från området och kommer endast och besöker sina pensionerade föräldrar, som bor kvar och allt är så som det har varit tidigare.

Jordfast teknologitro

Centrala grundtankar för scenariot

Scenariot *Jordfast teknologitro* bygger sina tankegångar på en *stark tillit på teknologins, administrationens och den ekonomiska tillväxtens existens och effekt*. I denna helhet ses åboländska mark- och vattenområden som utmärkta resurser, vilka bör utnyttjas för områdets bästa. Ett ruralt område med skärgårdsmiljö är attraktivt, vilket gynnar närings- och befolkningsutvecklingen. Näringsstrukturen är mångsidig med tonvikt på primärnärings- och näringsidkandet är starkt specialiserat. Inom området har man kunnat påverka beslutsfattandet utanför dess egna gränser med framgång. Interaktionen är stark mellan olika organisationer inom området och även mellan Åboland och andra områden. Den individuella interaktionen och samarbetet i små samhällen har däremot minskat. Med hjälp av teknologin har miljöproblemen minskat betydligt.

Befolkningen

Enligt scenariot har befolkningen i Åboland ökat fram till året 2025. Ökningen gäller hela området. En stor del av inflyttarna är tidigare fritidsbosatta och pensionärer, dels med rötter i Åboland, vilket har lett till att andelen äldre personer av befolkningen har stigit. Det har blivit en trend att bo naturnära och värdesätta livskvalitet. Åboland har haft utmärkta rurala områden att erbjuda detta behov. Förbättrade kommunikationer och ny teknologi har därtill lockat nya unga människor till området. Det svenska språket har spelat en viktig roll i befolkningsutvecklingen. Svenskspråkiga invånare har sökt sig till området som kan erbjuda en svenskspråkig livsmiljö. Finskspråkiga inflyttarna har dock också välkomnats. Ur näringslivets och livskraftens synvinkel har det varit viktigt att befolkningen har ökat trots att andelen svenskspråkiga inom området har minskat. Trenden att värdesätta rurala livsmiljöer och livskvalitet har också påverkat tillkomsten av antalet andra-bostäder, vilka allt oftare har utrustats för åretom boende. Allt som allt har skärgården sin livskraft kvar.

Näringar

Fisket har haft svåra förhållanden och dess betydelse bland områdets näringar har minskat. Det finns dock en efterfrågan på inhemsk kustfisk och yrkesfiskare som har utvecklat sin näring har här hittat sitt levebröd, också i den yttre skärgården. Fritids- och fisketurismen har ökat och en del av fiskarna har kombinerat fisketurism till sitt yrke. Fiskodlingen har naturliga förutsättningar och idkas med ny teknik genom vilken man kunnat avlägsna dess negativa miljöeffekter. Lantbruket lever fortfarande kraftigt. Special- och ekoodlingar samt köttproduktionen har utvecklats. Till grödor har valts konkurrenskraftiga frukter, bär, grönsaker, potatis, svamp och kryddväxter. Efterfrågan på dessa kvalitativa lokala produkter har varit hög och områdets förutsättningar till odling är ytterst gynnsamma.

Kunskapsintensiva näringar, IT- och bioteknologi-branscher, service, rekreation, konst och kultur sysselsätter människor mera än tidigare, dels i form av distansarbeten. Området har alla förutsättningar att locka turister. Trots konjunktürkänsligheten har turismen vuxit vid sidan av andra näringar. Turismen har vuxit, å ena sidan med hjälp av utomstående kapital och å andra sidan med hjälp av lokal skärgårdskunskap. Staten ansvarar fortfarande för områdets kommunikationer och trygghet, och är därmed också en viktig sysselsättare. För att garantera områdets livskraft, pågår ett ständigt utvecklingsarbete, förbättrande av samarbetsformerna mellan olika organisationer samt omformandet av Åbolands profil enligt dagens behov. Som helhet är Åbolands näringsstruktur mångsidig med ett starkt lantbruk som en av regionens grundpelare. Näringsidkarna har starkt specialiserat sig och inga mångsysslare finns kvar i skärgården.

Utbildning och service

Regionen har lockat högt utbildade människor som livnär sig på nya kunskapsintensiva arbeten, men överlag förutsätts inte hög utbildning för de näringar som idkas i Åboland. Befolkningens utbildningsnivå är därför heterogen och i genomsnitt ungefär på samma nivå som tidigare. Områdets grundskolor har centraliserats och erbjuder effektivt en mångsidig, högklassig undervisning dels med hjälp av distansundervisning. Kommunen ansvarar för basservicen och sköter den dels genom köptjänster. Kommersiella kulturtjänster erbjuds turister och lokalbefolkningen kan också ta del av dessa. Av ekonomiska skäl har Åboland enbart tre stora kommuner, Öståboland, Väståboland och Pargas stad.

Vardagslivet

Rörligheten och brottsligheten har ökat i området vilket har lett till att områdets karaktär har förändrats och fått mera urbana, negativa drag. Polisen har dock situationen under kontroll. Lokalbefolkningen är nöjd och trivs, då det är viktigt för dem att kunna livnära sig och bo kvar i området. Den uråldriga allemansrätten fungerar som förr och både lokalbefolkningen och turister utnyttjar naturens produkter. Det fria spinnfisket har begränsats och hämtar pengar till områdets markägare och näringsidkare.

Kommunikation och teknologi

Med kostnadseffektivitet som argument har nya broar byggts, vilka sammanbinder öar med fastlandet. Detta har gynnat det lokala näringslivet med bättre transportmöjligheter. De nya broarna har intensifierat pendlingen mellan skärgården och arbetsplatser på fastlandet, vilket har utökat den dagliga trafiken. Förbindelsebåt- och färjtrafiken har utvecklats mellan öarna och har förstärkt turismen samt den åboländska samhörigheten. Informationsteknologin är välutvecklad och har gynnat näringslivet t.ex. i form av distansarbete. Vindkraft används inte på grund av höga kostnader och miljöorsaker.

Miljö

Det unika kulturlandskapet finns kvar tack vare ett existerande lantbruk. Man värnar om kulturlandskapet för att det har ekonomisk betydelse för området. Det har varit svårt att engagera människor för frivillig landskapsvård och enligt lokalbefolkningen har värdefulla områden förstörts. Föreningen av det globalt unika Skärgårdshavet har stoppats, dels som ett resultat av nationella och internationella miljöorganisationernas åtgärder.

Skärgårdslagen

Skärgårdslagen gäller fortfarande inom samma område som tidigare. Lagens innehåll har dock reviderats och motsvarar skärgårdens förhållanden med förbättrade kommunikationer. Lagens centrala princip är att det skall vara möjligt att utveckla områdets näringsstruktur på alla möjliga sätt.

Skolungdomarnas synvinkel

Bland skolungdomarnas framtidsvyer kan man hitta drag, som passar ihop med detta scenario. En del av ungdomarna planerar att utbilda sig till arbeten som gör det möjligt för dem att kunna återvända med sin familj och arbeta i hemtrakten efter utbildningstiden. Nya innovativa näringar finner man dock inte i deras vyer. De som själv har ambitioner åt det hållet vill bosätta sig på andra ställen. Ur ungdomarnas synvinkel är en befolkningsökning i Åboland dock helt möjlig. Tankar om en välutvecklad informationsteknologi och förbättrade kommunikationer beskrivs också i uppsatserna.

Nya vindar och globala påverkningar

Centrala grundtankar för scenariot

Scenariot *Nya vindar och globala påverkningar* har *tillväxten, globaliseringen och utvecklandet av nya livsformer som centrala tankar*. Globaliseringen syns i form av interaktion mellan globala och lokala element i det åboländska livet. Området i sig är inte attraktivt, men lockar nya invånare på grund av sin relativt glesa befolkning, och turister anländer eftersom andra turistcentra är fulla. Näringsstrukturen är mångsidig med tonvikt på turismen och yrkesidkarna är starkt specialiserade. Åboland har varit med i effektiva politiska koalitioner och man har därmed

aktivt kunnat påverka utvecklingen. Trots effektiv administration och teknologisk utveckling, är utvecklingen dock inte så positiv som man hade önskat. Teknologin och administrationen kan inte tillräckligt väl styra de interna förhållanden inom området, inte heller de nationella eller internationella påverkningarna. Inom scenariot är miljösynen pessimistisk trots de tänkta satsningarna på olika miljöåtgärder.

Befolkningen

I detta scenario finner man att den globala befolkningstillväxten också har verkningar i Åboland i form av ökat invånarantal och internationella invandrare. Endast relativt stora miljöproblem, relativt dåliga kommunikationer och dålig service har i någon mån hindrat inflyttningen. De nya invånarna har varit både yngre och äldre. I genomsnitt har dock områdets befolkning föråldrats, eftersom så har skett i hela västvärlden. Så som i hela Finland, har andelen svenskspråkiga sjunkit, men Åboland har fortfarande en svenskspråkig karaktär. Utom svenska och finska talas i Åboland även flera andra språk på grund av en mångkulturell inflyttning. Människor med anknytning till Åboland lockas till området som fritidsboende. Pensionärer och sommarbosatta med rötter där har välutrustade andra-bostäder och vistas där längre tider än tidigare.

Näringsar

Området har inga yrkesfiskare kvar eftersom miljöförörelingen har försämrat fiskbeståndet och det yrkesmässiga fisket inte lönar sig ekonomiskt. Fiske idkas endast som en del av turismnäringen fast de minskade fiskstammarna försvårar även denna näring. Fiskodlingen har förbjudits på grund av dess miljöproblem, negativa verkningar på turismen samt på grund av den allmänna opinionen, som värdesätter miljöhänsyn. Jordbruket har klarat sig på grund av ett gott klimat och specialisering, ofta i form av ekoodling. Efterfrågan på lokalt odlade inhemska ekologiska produkter finns. Förädlingen av lantbruksprodukter har också utvecklats. Skärgårdens specialprodukter går ofta till större centra. Människor livnär sig på kunskapsintensiva arbeten, konst, hantverk, olika servicebranscher, informations- och bioteknologi samt på miljöarbeten, ibland som distansarbetare. Medelhavets och Centraleuropas turistcentra är fulla och Skärgårdshavet lockar därför turister. Koncentration av turistföretag hör till turismbranschen och detta gäller även i Åboland. Lokal kännedom krävs dock speciellt inom utvecklingen av turismprodukter.

Också till andra nya branscher har nytt kapital strömmat till utifrån. Statens traditionella roll inom området har minskat avsevärt, men sysselsätter fortfarande genom nya former av naturvård samt genom utvecklingsprojekt. Ett kontinuerligt utvecklingsarbete har samlat skärgårdsområden från Finland och Sverige till ett samarbets-nätverk. Som en produkt av denna verksamhet har man format området till ett specifikt varumärke, ett "brand", som ständigt omformas enligt de dagliga trenderna inom turismen. Detta har påverkat områdets regional identitet; där lokala människor har reagerat både negativt och positivt till näringslivets formande av den lokala bilden. Näringsstrukturen är som helhet mångsidig och stark, med turismen som bärande kraft. Detta har lett till avfolkning av regionens utskärsområden. På den individuella nivån är näringsidkandet specialiserat och inga mångsysslare finns inom området.

Utbildning och service

Utbildningsnivån har stigit inom området, eftersom nya kunskapsintensiva näringar kräver utbildad arbetskraft. I genomsnitt är åbolänningar högre utbildade än Finlands övriga befolkning. Områdets skolor har centraliserats och utnyttjar distansundervisning i hög grad. Ansvaret för basservicen ligger hos kommunen, men sköts närmast med köptjänster. Avfallshanteringen, vattenförsörjningen och miljöövervakningen är överbelastade på grund av ett ökat byggande och rörlighet inom området. Den kulturella verksamheten växer på frivillig basis med utgångspunkt i den lokala befolkningen. Kulturevenemang ordnas också med sponsorer och finlandssvenska fondernas stöd samt som "kulturbusiness" och erbjuds både till lokalbefolkning och turister. På grund av ekonomiska skäl och statlig styrning har Åboland endast tre stora kommuner: Öståboland, Väståboland och Pargas stad. De perifera utskärsområden har lidit av denna utveckling, eftersom service och beslutsfattande har centraliserats.

Vardagslivet

Turismen, rörligheten och därmed tätortsproblemen har ökat i regionen. Till dessa hör kulturkrockar mellan infödda och inflyttade samt mellan fast bosatta och turister. Människorna känner sig rotlösa och den gamla skärgårdsidentiteten har försvunnit. Tryggheten i hela världen har minskat ytterligare men Åboland ses dock ännu som ett relativt tryggt område. Allemansrätten och det fria spinnfisket har begränsats på grund av miljöskäl t.ex. genom införande av fridlysta lek- och häckningsområden. I princip fungerar allemansrätten dock fortfarande som förr, eftersom den har ett stort socialt värde, då också de som inte är markägare har rätt att utnyttja naturresurser på naturens villkor.

Kommunikation och teknologi

Broar har byggts som en följd av strävan efter billigare driftkostnader och miljövänlighet. Dessa broar ansluter skärgårdsområdena till fastlandet. Förbindelsebåts- och färjtrafiken har också utvecklats mellan öar för turismens skull samt för att binda ihop den svenskspråkiga regionen. Vägnätet, broarna, färjorna och förbindelsebåtarna är dock mycket belastade på grund av den växande rörligheten. Nya kommunikationsrutter har utvecklats från skärgården till Sverige och till Baltikum. Informationsteknologi är en naturlig del av samhället även i Åboland. IT-teknologin utnyttjas inom alla sektorer. IT-nätverk som verktyg i regionalt samarbete är i flitig användning. Vindkraften lönar sig inte och har inte fått tillräcklig politisk vilja bakom sig på grund av estetiska skäl och negativa miljövärden.

Miljö

Det traditionella kulturlandskapet finns ställvis kvar, eftersom det ekologiska jordbruket håller landskapet öppet. Myndigheterna sköter naturvärden och kulturmiljön har ett ekonomiskt värde för turismen. Landskapsvården och bevarandet eller återupplivandet av den gamla byggnadsstilen har koncentrerats runt turistcentra och längs turistrutter. Skötseln av nationalparken stöds genom inkomster från turismen. Skärgårdshavet är förorenat, men människorna har anpassat sig. Nationella eller internationella miljöorganisationer kommer att

påverka området, eftersom Skärgårdshavet har ett internationellt värde som en del av Östersjön och skärgårdsborna klarar inte själva av denna skötsel.

Skärgårdslagen

Skärgårdslagen är i kraft och har reviderats så att den samlar vida glesbygdsområden till en ny koalition, som har styrka på nationell nivå.

Skolungdomarnas synvinkel

I skolungdomarnas uppsatser kan man hitta både lidande natur, även i form av ekokatastrofer, och globala samhällliga trender, vilka karakteriserar även det här scenariot. Många av eleverna tänker sig själva i en global framtidsvärld, där de själv har hela världen som verksamhetsfält. I deras tankar syns dock inte globala aspekter inom regionen Åboland, utan de ser Åboland som ett perifert, nostalgiskt och outvecklat område, där deras pensionerade föräldrar fortfarande bor och de själv besöker alltför sällan.

Sammanfattning av scenarierna

I följande tabell finns samlade några centrala drag från ovan presenterade fyra scenarier. Tabellen sammanfattar scenarierna i reducerad form för att lättare kunna se likheter och skillnader scenarierna emellan ifråga om vissa enskilda faktorer.

	Ekologisk och livskraftig "skärkultur"	Lugnets hemvist	Jordfast teknologitro	Nya vindar och globala påverkningar
Invånarantal	Har vuxit	Har inte vuxit	Har vuxit	Har vuxit
Invånarnas språk	Svenska och finska; svenskan har värnats	Starkt svenskspråkig, området lockar inte finskspråkiga	Svenska och starkt växande finskspråkighet	Finska, svenska, andra språk
Invånarnas integration	Ny befolkning väl integrerad i den lokala svenska kulturen	Få nya invånare har integrerat sig i den lokala kulturen	Finskspråkiga har välkomnats	Kulturkrockar
Befolkningens centralisering	Yttre och inre skärgården är befolkad	Yttre och inre skärgården har en gles befolkning	Befolkningen är centraliserad, yttre skärgården är befolkad	Befolkningen är centraliserad och yttre skärgården är avfolkad
Fiske	Idkas inom mångsyssleriet	Inga yrkesfiskare	Har svårigheter, idkas specialiserad	Idkas som turistnäring
Fiskodling	Har förbjudits	Idkas med strängare villkor	Idkas med ny teknik	Har förbjudits
Lantbruk	Livskraftig ekoodling; specialgrödor och kreatur inom mångsyssleriet	Småskalig specialodling inom mångsyssleriet	Effektiv specialodling och köttproduktion, specialiserade yrkesidkare	Specialiserad ekoodling, specialiserade yrkesidkare
Nya näringar	Nya småskaliga, ekologiska branscher och distansarbete inom mångsyssleriet	Finns inte nya näringar, ej många distansarbetare	Många nya branscher, distansarbete, specialiserade yrkesidkare	Många nya branscher, distansarbete, specialiserade yrkesidkare
Kulturliv	Livligt lokalt kulturliv	Kulturliv närmast för lokala, men erbjuds också till turister	Kommersiella kulturtjänster närmast för turister	Lokalt frivilligt kulturliv, evenemang för turister, stöd från fonder/sponsorer, "kulturbusiness"
Kommuner	Inga sammanslagningar, fungerande när demokrati	Inga sammanslagningar, när demokrati, samarbete med närliggande områden	Tre stora, besparingar	Tre stora, besparingar och statlig styrning
Trygghet	Tryggheten områdets trumfkort	Tryggheten och grannhjälpn kvar	Brottsligheten har ökat, polisen har under kontroll	Tätortsproblem har ökat
Utnyttjandet av naturresurser	Fridlysta områden, upplysning, lokalbefolkningen har mera rättigheter än andra	Fritt utnyttjande, exploatering irriterar lokalbefolkningen	Uråldriga allemansrätten som förr, det fria spinnfisket har begränsat	Fridlysta områden, lika rättigheter för lokalbefolkning och besökare
Broar	Har inte byggts, i synnerhet inte mellan öar och fastlandet	Har byggts	Har byggts	Har byggts

Vindkraft	Vindkraft används som ekologisk energikälla	Vindkraft används inte p.g.a. ekonomiska skäl och motstånd	Vindkraft används inte p.g.a. ekonomiska skäl och miljöproblem	Vindkraft används inte p.g.a. ekonomiska skäl och politisk motstånd (estetiska skäl och miljövärden)
Miljö	Kulturlandskapet bibehålls och havet är rent	Kulturlandskapet bibehålls och havet är förorenat	Kulturlandskapet finns kvar tack vare lantbruket, havets tillstånd är under kontroll	Kulturlandskapet finns kvar runt turistcentra, människor har anpassat sig till det förorenade havet
Skärgårdslagen	Stöder i synnerhet skärgårdsdelar utan fast vägförbindelse	Omfattar större delar av glesbygden än tidigare	Gäller på samma område som förr, fast broar har byggts	Samlar vida glesbygdsområden till nya, starka koalitioner
Skolungdomarnas synvinkel	Scenariots tankar syns inte i ungdomarnas framtidsbilder	Scenariot syns i ungdomarnas framtidsbilder i beskrivningar, där allt är som tidigare i Åboland och de unga har själv flyttat bort.	Scenariot syns i ungdomarnas framtidsbilder i de beskrivningar, där unga skolar sig till yrken som redan finns på området och återvänder till hemtrakten efter studietiden. Däremot de som ser sig själva i nya yrken, ser sig inte i framtiden i Åboland.	Unga beskriver lidande natur och en globaliserad värld, vilka är scenariots centrala tankar. I deras framtidsbild har de själv hela jordgloben som verksamhetsfält men Åboland ses som ett periferiskt, nostalgiskt och outvecklat område.

Åbolands värde och olika identiteter i Åboland

I scenarierna beskrivs sådana livsområden inom vilka det finns olikheter från scenario till scenario dock så att det även kan finnas likheter mellan några av scenarierna. I forskningsmaterialet från Delfi-enkäter kan man dock också finna beskrivningar av sådana fenomen, som inte går att fördelas till dessa scenarier. För det första kan man läsa från enkätsvaren att Åboland har ett värde för respondenterna. Samma kom fram i byalagen samt i flera skoluppsatser. Enligt tankarna i varje scenario ser man alltså, att området är värt en sådan framtid som scenariot beskriver.

En annan genomgripande tankegång gäller identiteten, där språket har en viktig roll. Oberoende av om respondenten var svensk- eller finskspråkig, har flera av dem skrivit att det är viktigt att Åboland hålls som ett svenskspråkigt område även i fortsättningen. Dessa panelister har påpekat, att ett centralt element i den åboländska identiteten bygger på det svenska språket och att det vore synd att förlora detta. Andra element kring identiteten är fiske och skärgårdslandskapet, som under århundraden har formats genom dess utnyttjande i lantbruket. Den åboländska samhörigheten kom fram via kommunikationerna. Respondenterna såg att de tänkta nya linjerna för tvärgående förbindelsebåtar skulle förstärka den redan existerande samhörigheten, vilket skulle vara önskvärt. Som helhet såg dessa respondenter alltså att den åboländska identiteten har det svenska språket, samhörigheten, de traditionella primärnäringar och kulturlandskapet som grundelement. Väsentligt är att ha Åboland kvar som ett geografiskt område, där man värnar om dessa element.

Men det här synsättet var inte helt entydigt i hela materialet. Återigen oberoende av respondenternas modersmål såg en del av dessa, att det inte är av så stor betydelse att hålla området svenskspråkigt. Enligt dessa är det däremot viktigt att Åboland får nya invånare med nya tankar, som för utvecklingen vidare. Det är mindre viktigt vilket språk dessa människor talar. Man borde avveckla sådana hinder, som försvårar finskspråkig inflyttning till området. Dessa respondenter ansåg att en växande mängd av människor i framtiden kommer att ha dubbelidentiteter på grund av tvåspråkiga äktenskap. Ändå påpekade respondenterna att det är möjligt och önskvärt att man värnar om det svenska språket. Det att Åboland förändras till ett mera språkligt heterogent område behöver inte betyda, att det svenska språket skulle försvinna eller må dåligt. Fast området inte mera skulle vara lika starkt svenskspråkig som tidigare, lever språket inom nätverk av svensktalande människor. Dessa respondenter lyfte fram de andra ovannämnda delarna av identiteten - traditionella primärnäringar, fisket och kulturlandskapet - med samma vikt som de som sätter värde på ett svenskspråkigt område.

Dessa två olika synsätt gällande språket och identiteter kunde man inte koppla ihop till något av scenarierna, utan båda synsätten finns inom varje scenario. De innehåller starka känslor och har stor värde för respondenterna. Därför är de säkert element som kommer att påverka områdets framtid.

Att arbeta både för det sannolika och det önskvärda

Scenarierna samlar tankar om både önskvärda och sannolika framtidsfenomen. Märkbart är dock, att scenariot *Nya tankar och globala påverkningar* är enligt enkätsvaren mera sannolikt än önskvärt som helhet. Det innehåller rätt så många drag som ofta ansågs vara negativa. Dessa är havets förorening, kulturkrockar, tätortsproblem och stora förändringar i centrala delar av den ovannämnda identiteten. Fisket finns kvar endast inom turismen, den lokala språkliga identiteten är inte mera stark och kulturlandskapet finns kvar endast där den har ekonomisk betydelse. Globaliteten syns i scenariot mera som yttre påverkan än som eget aktivt agerande i internationella nätverk.

Hur skulle ett mera positivt, aktivt och globalt synsett kunna se ut? Varför kom detta inte fram i undersökningen? Möjligt är, att en längre Delfi-undersökning med flera omgångar än två, skulle ha fört med sig vidare tankar kring alla presenterade scenarier. Därmed är det möjligt, att det även inom scenariot *Nya tankar och globala påverkningar* skulle ha utvecklats fortgående idéer om en mera aktiv och positiv global framtid. Med andra ord, det att sådana tankar inte ses i forskningsmaterialet behöver inte betyda, att dessa är helt okända bland människor som bor i skärgården och/eller arbetar med skärgårdsärenden. I synnerhet när vi vet, att det redan finns en lång tradition med internationellt skärgårdssamarbete att bygga på.

Den mera positiva globala framtidsbilden skulle kunna se Åboland som en aktiv aktör både i redan existerande och i nya internationella sammanhang. Med hjälp av denna bild skulle man kunna leta efter internationella, nationella, regionala och lokala verktyg, med vilka man skulle kunna utveckla och påverka de ovannämnda negativa utvecklingsdragen, dvs. Östersjöns tillstånd och lokala samhällens livsmöjligheter. Scenariot skulle vidare förutsätta att samarbetsnätverken på alla nivåer från den lokala till den internationella nivån ytterligare skulle utvecklas och att de skulle fungera väl ihop.

Det andra märkbara scenariot i detta sammanhang är *Ekologisk och livskraftig "skärikultur"*. Detta scenario ansågs inte vara särdeles sannolikt, men dock önskvärt. Hur skulle man kunna förverkliga dess framtidsbild? Varför saknar scenariot sannolikhet? I scenarioarbetet ser man i princip, att också det önskvärda och mindre sannolika kan bli verklighet, om man så vill och strävar efter detta. Denna princip är grundläggande inom framtidsforskningen (de Jouvenel 1967 och Amara 1981). När man betraktar scenariot *Ekologisk och livskraftig "skärikultur"* kan man dock märka, att scenariot inte tar hänsyn till de yttre faktorerna, som kommer att påverka området. Dessa kan gälla t.ex. yttre miljöpåverkningar, globala befolkningstrender eller ekonomisk utveckling. Genom att hitta och utveckla verktyg, som skulle kombinera den önskvärda åboländska framtidsbilden av scenariot till dessa yttre faktorer, skulle man kunna bygga en vision och strategi utgående från detta scenario. Dessa sannolika yttre faktorer kan man söka t.ex. i de andra scenarierna. Scenariot *Nya tankar och globala påverkningar* innehåller mest av dessa.

SAMMANFATTNING

Scenarierna, samlade olikheter

De presenterade scenarierna har var och en sina egna centrala värden och tankar runt vilka scenariernas framtidsbilder bygger. När man betraktar olika enstaka fenomen, kan de vara så gott som likadana i flera olika scenarier. Olikheter syns dock alltid i de delar av scenariot, vilka är väsentliga i relation till scenariots grundidé.

- Scenariot *Ekologisk och livskraftig "skärrikultur"* har kulturarvet, den sociala och kulturella balansen, den ekologiska hållbarheten och det rena havet, den hållbara ekonomin, områdets goda påverkningsmöjligheter samt tillväxten som grundtankar.
- Scenariot *Lugnets hemvist* värdesätter och håller fast vid den traditionella livsformen, små samhällen och gemenskap, men tror inte på områdets egna möjligheter att påverka sin framtid eller havets och miljöns tillstånd.
- Scenariot *Jordfast teknologitro* bygger sina tankegångar på en stark tro på teknologins, administrationens och den ekonomiska tillväxtens existens och effekt både i områdets förvaltning och i miljöärenden.
- Scenariot *Nya vindar och globala påverkningar* har tillväxten, globaliseringen och utvecklingen av nya livsformer som centrala tankar. Enligt detta scenario kan teknologin och administrationen inte styra de interna förhållanden på området, inte heller de nationella eller internationella påverkningarna, vilket även gäller för miljöärenden.

Kombinationen av olika fenomen är avgörande i detta tankesätt och som helheter bildar scenarierna fyra olika och logiska framtidsmöjligheter för Åboland, fast några enstaka fenomen kan vara likadana inom två eller tre av scenarierna.

Scenariernas framtid!

Projekt och undersökningar med tillhörande resultat och rekommendationer är ytterst sällan omvälvande i sig. Större förändringar sker sällan snabbt. Trots allt förändras vårt samhälle hela tiden. Vissa förändringar sker genom beslut med påverkan på enskilda punkter eller ställen och uppmärksammas. I andra fall sker förändringen mer eller mindre obemärkt och konstateras först i efterhand. Att förutse och planera ett samhälle i förändring är ytterst svårt. Tankemässigt fäster man sig lätt i de omständigheter, den diskussion och de politiska och samhälleliga konstellationer som förekommer för ögonblicket. Dagspolitikens inflytande är stort. Med ett projekt som studerar framtidsscenarioer strävar man till att förbise dessa effekter på tankar och åsikter i frågor. Med framtidsscenarioer vill man gärna se längre fram och på större helheter.

Projektet "Framtidsscenarier för Åboland" har försökt ta fasta just på att se på regionen Åboland i ett längre perspektiv. De fyra scenarier som vi har presenterat i denna rapport är ett bidrag till diskussionen om och planeringen av regionen. Som det tidigare har framkommit i rapporten är Åboland inte ett slutet område, utan även influenser, trender och människor utanför regionen påverkar områdets utveckling och framtid. De fyra scenarier som finns presenterade har alla sina specifika särdrag. Skillnaderna scenarierna emellan är inte revolutionerande och skall inte heller vara det i ett samhälle lydande under ordning och regelverk. Scenarierna tar dock fasta på olika alternativ och nyanser som kan påverka den profil Åboland kan ha i framtiden.

Denna rapport är ett inledande steg i diskussionen och planeringsarbetet för Åboland. En fortsättning på arbetet med scenarierna är att inleda en strategisk planering och ta för sig av de tankar och idéer som scenarierna presenterar. Då ett strategiskt arbete kontinuerligt sker i de involverade kommunerna och i regionen som helhet ser vi att scenarierna bör kunna bidra till att ge idéer, tankar och olika alternativ till denna diskussion och arbete. Arbetets nästa skede är att samla ett nätverk utav samarbetsparter, som täcker hela det åboländska samhället från gräsrotsnivån och lätt organiserade medborgargrupper ända till den regionala nivån med dess olika organisationer. Det är även värt att ta hänsyn till och i samarbetet involvera sådana aktörer, som är aktiva utanför Åboland. Nätverkets uppgift är att föra en grundlig värdediskussion om den önskvärda framtiden med hjälp av de här presenterade scenarierna. Man bör utgående från denna diskussion bygga en gemensam vision för området. Visionen kan vara ett av scenarierna eller en logisk kombination av två eller flera av dem. När visionen är vald, börjar följande skede i framtidsarbetet: aktörerna i nätverket skall bygga en strategi för att steg för steg nå sin målsättning, dvs. sin vision. Med scenarierna har projektet "Framtidsscenarier för Åboland" strävat till att presentera olika alternativa beskrivningar eller profiler av framtiden i Åboland, utan att rangordna dessa eller att göra en prognos för hur det kommer att se ut eller vilken av dessa som kan tänkas uppfyllas. Valet av den önskvärda framtiden hör till områdets egna invånare.

Med denna rapport emotses en aktiv diskussion och interaktion som skall ge planeringen av den gemensamma framtiden för Åboland behövlig vägkost. I synnerhet under brytningstider är olika alternativ och idéer det kanske viktigaste som finns att tillgå då planering av framtiden står på agendan.

LITTERATURFÖRTECKNING

Amara, Roy (1981) The Future Field. Searching of Definitions and Boundaries. - The Futurist 15(1).

De Jouvenel, Bertrand (1967) The Art of Conjecture, transl. by Lary Nikita. London, Weidenfeld and Nicholson.

Jungk, Robert K. & Müllert, Norbert R. (1987) Tulevaisuusverstaat, käsikirja demokration elvyttämisen mahdollisuuksista. Karkkila, Keskinäisten sivistyksen seura Suomen lataamo.

Kaivo-oja, Jari (2002) Tulevaisuuden tekeminen strategisen ajattelun valossa. – Tulevaisuudentutkimus, perusteet ja sovelluksia. Red. Matti Kamppinen, Osmo Kuusi & Sari Söderlund. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 896. Helsinki, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Kuusi, Osmo (2001) Delfoi-menetelmä.

<http://www.futunet.org/showres.dll/fi/metodit/fmethods/metodiartikkelit/delfoi/>, uppdaterad 21.3.2001.

Kuusi, Osmo (2002) Delfoi-menetelmä. – Tulevaisuudentutkimus, perusteet ja sovelluksia. Red. Matti Kamppinen, Osmo Kuusi & Sari Söderlund. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 896. Helsinki, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Linstone, H & Turoff, M (red.) (1975) The Delphi Method, Techniques and Applications. Massachusetts, Addison-Wesley Publishing Company.

Mannermaa, Mika (1993) Tulevaisuuden tutkimus tieteellisenä tutkimusalana. – Miten tutkimme tulevaisuutta. Red. Vapaavuori Matti. Helsinki, Tulevaisuuden tutkimuksen seura ry.

Tapio, Petri (2001) The Limits of Traffic Volume Growth – The Content and Procedures of Administrative Futures Studies on Finnish Transport CO2 Policy. Acta Futura Fennica No 8. Helsinki, Tulevaisuuden tutkimuksen seura ry.

Turoff Murray & Hiltz, Starr Roxanne (1996) Computer based Delphi processes, in Adler & Ziglio (red.) Gazing into the oracle. The Delphi method and its application to social policy and public health. London, Jessica Kingsley Publications.

Väsentliga frågor och prioriteringar i Åboland

Av Johnny Holmström

Inledning

Detta kapitel behandlar några speciella väsentliga frågor eller problemområden i Åboland. Målsättningen är att kort presentera den nuvarande situationen i Åboland och försöka hitta de verktyg och styrmedel, med vilka regionen kan påverka sin framtid. Problemområden är av central betydelse för hela regionen, dvs. faktorer som är viktiga med tanke på den framtida utvecklingen.

För att specificera dessa problemområden har diskussioner förts med ett antal personer inom kommunförvaltningen samt givetvis följt med den offentliga diskussionen i massmedier. Dessutom har jag studerat de officiella dokument som finns tillhanda samt materialet inom ramen för projektet "Framtidsscenarier för Åboland". Mina handledare vid institutionen för offentlig förvaltning vid Åbo Akademi, Siv Sandberg och Björn Grönholm, har hjälpt mig på vägen.

Genomgången av de åboländska problemen i detta kapitel är ingalunda heltäckande. Valet av just dessa problemområden (befolkningsutveckling, ekonomi, miljö och samarbete) bygger på de åsikter och tankar som kommunerna, regionen och invånarna framfört i olika forum. Man bör också minnas att detta kapitel handlar om problem, varför ordvalet och diskussionen säkert kan uppfattas som överdrivet pessimistisk. Då man ser på dessa problemområden bör man även minnas att dessa på samma gång kan vara möjligheter för regionen.

Befolkningsutveckling

Bakgrund

Ett av de största, enskilda problemen för Åboland är den negativa befolkningsutvecklingen. Man kan säga att befolkningsutvecklingen är en ödesfråga för den regionala framtiden. Enligt Statistikcentralens ("Regionprogram Åboland", 2001) beräkningar var invånarantalet i Åboland år 1970 cirka 24500, när motsvarande siffra i dagens läge är cirka 22900. Enligt Statistikcentralens prognos kommer detta antal att sjunka till cirka 21000 år 2030. Denna sänkning är en följd av den stora utflyttning som pågått en längre tid. *Observera att man i scenarioprocessen som presenterades tidigare i denna rapport strävade till att ifrågasätta denna utveckling.*

Det är främst yngre personer som flyttar ut ur regionen, vilket gjort att medelåldern är relativt hög i Åboland. Enligt uppgifter för år 2001 på Kommunförbundets hemsidor (<http://www.kuntaliitto.fi/tilastot/asukasluvut/ika013.xls>), har Åboland förhållandevis många personer som fyllt 65 år. Andelen över 65-åringar av hela invånarantalet är så stor som 20,1 %, vilket kan jämföras med det nationella medelvärdet på 15,1 %. Samtidigt har Åboland en relativt liten andel personer i arbetsför ålder (15-64 år). Denna andel är 62,5 %, när det nationella medelvärdet ligger på 66,9 %.

En tredje aspekt av befolkningsutvecklingen är språkförhållandet. Från att ha varit en region med en mycket stark svenskspråkig majoritet, har de finskspråkiga invånarna blivit allt flera i Åboland. Den svenskspråkiga regionen har blivit tvåspråkig. Inom regionen är språksituationen mycket varierande. När den procentuella andelen svenskspråkiga i Pargas i slutet av år 2001 uppgick till 54,4 %, var motsvarande siffra för Houtskär 88,4 % och för Västanfjärd 89,3 %. (<http://www.kuntaliitto.fi/tilastot/asukasluvut/ruot01.xls>). Denna variation skapar också varierande attityder till finskspråkigheten i olika delar av regionen – i vissa delar ser man mer positivt på finskspråkig inflyttning, i andra delar mindre positivt.

Viktiga styrmedel

De nyss presenterade siffrorna uppfattas säkert inte som en ödesfråga i alla delar av regionen. Det centrala är inte heller de procentuella andelarna eller den absoluta storleken på utflyttningen från år till år. Det viktiga är att förstå vad denna befolkningsutveckling förorsakar. Problemen syns möjligen inte i samma grad ute i samhället, som i kommunernas ekonomi. Det är dyrt för en kommun att förlora arbetsföra invånare, ha en hög medelålder och en tvåspråkig befolkning, speciellt för relativt små samhällen. Befolkningsutvecklingen och -sammansättningen i Åboland syns direkt i skatteinkomsterna och serviceutgifterna.

Det är svårt att svänga en befolkningsutveckling. Den allmänna trenden i Finland är att ett ytterst litet antal kommuner och regioner växer på alla andras bekostnad. Landsbygden avbefolkas medan städerna växer. Utflyttningen är i många fall svårare att påverka än inflyttningen. Åboland har alla möjligheter att locka till sig nya invånare, inte minst med tanke på att regionen ligger nära två betydande tillväxtorter (Åbo och Salo) och att en allt växande andel av den finländska befolkningen bosätter sig i södra delarna av landet. Å andra sidan finns det en betydande mängd fritidsboende i regionen, vilka alla är potentiella inflyttare. Enligt Statistikcentralens uppgifter fanns det år 2001 cirka 11500 fritidsbostäder i Åboland (<http://statfin.stat.fi/statweb/start.asp?LA=fi&lp=catalog&clg=asuminen>). Det uppskattade antalet fritidsboende ligger därmed omkring 40000 i Åboland. Möjligheterna finns alltså, det största problemet är de lagar och regler som styr inflyttningen. Under den senaste tiden har olika förslag gällande fördelningen av skattemedel mellan hemkommunen och fritidskommunen presenterats i den offentliga diskussionen. Fritidskommunernas kommunala service belastas av sommargästerna, samtidigt som hemkommunen får alla skatteinkomster. En lösning av denna fråga är politiskt sett svår, eftersom det förenklat handlar om en tvist mellan stora tätorter och små glesbygdskommuner. Då gäller det att påverka den lagstiftning som styr inflyttningen. Mantalskrivningsförfarandet måste ge större möjligheter att skriva sig i fritidskommunen eller t.o.m. så att man skulle vara skriven i två kommuner. De skall heller inte finnas något utrymme för personliga tolkningar eller individuella beslut gällande en annan persons mantalsskrivning. För Åbolands del är det centralt att skapa möjligheter för fritidsboende och andra potentiella inflyttare att kunna mantalsskriva sig i regionen. Lagstiftningen kan påverkas endast om regionen agerar tillsammans som en aktör. Detta problem förekommer också i andra delar av landet, så det finns många samarbetspartner för detta ändamål.

En ytterligare aspekt som påverkar inflyttningen är tillgången på tomtmark och bostäder att antingen hyra eller köpa. För tillfället är det svårt för utomstående att finna och kunna skaffa sig bostad och/eller arbetsutrymmen inom regionen.

Väsentliga frågor gällande befolkningsutvecklingen:

- Vad hindrar eller förbättrar befolkningsutvecklingen som helhet?
- Vilka befolkningsgrupper bör man speciellt rikta in sig på?
- Hur bör man planera bostäder och bosättning för att tillgodose både kommunala kostnader och miljöaspekter (utspridd bebyggelse eller i by centra)?
- Vem skall bistå med byggnadsmark, kommunen eller privata markägare?
- Hur kan väl fungerande kulturella och sociala nätverk samt god servicenivå bidra till inflyttning?
- Hur kan väl fungerande kulturella och sociala nätverk samt god servicenivå garanteras efter stor eller ny inflyttning?

Kommuners ekonomi

Bakgrund

Kommunernas ekonomiska situation i Finland är ett ämne som ständigt diskuteras. Förhållandet mellan staten och kommunerna är i många fall problematiskt. De resurser som staten tilldelar kommunerna går sällan hand i hand med de ökade servicekraven som ställs på kommunerna. Den ekonomiska situationen i Åboland är inte den bästa. Alla åtta kommuner har en högre skatteprocent än medeltalet i hela landet och i Egentliga-Finland. Som en följd av den speciella befolkningsstrukturen och geografin är verksamhetskostnaderna per capita höga, speciellt i de fyra ö-kommunerna (Nagu, Korpo, Houtskär, Iniö). Produktionsmässigt är dessa kostnader å andra sidan inte så höga.

Ett problem med det nuvarande statsandelssystemet är den osäkerhet som kommunerna ställs inför i och med att beräkningsgrunderna varierar från år till år. Detta gäller speciellt utdelningen av samfundsskatten. För mindre och glesbebodda kommuner är statsandelarnas betydelse stor, varför detta är ett ärende av högsta prioritet för dem. För Åbolands del är situationen den, att de kommuner som helt och hållet saknar fast vägförbindelse får betydligt mer statsandelar (s.k. A-kommuner eller skärgårdskommuner), än de kommuner där endast en del av invånarna saknar fast vägförbindelse (s.k. B-kommuner eller skärgårdskommuner). Fast vägförbindelse till Nagu är ett exempel på en fråga som på ett avgörande sätt ställer krav på den ekonomiska planeringen och förändrar den kommunala ekonomin.

Viktiga styrmedel

Vid sidan av statsandelssystemet, bör många andra faktorer diskuteras nu och i framtiden, såsom de strukturella förändringarna i regionens näringsliv, den snedvridna åldersfördelningen, den kommande pensioneringen av de stora åldersklasserna och att regionens möjligheter att få utvecklingspengar från Europeiska Unionen säkerligen minskar eller t.o.m. helt faller bort i framtiden. Allt detta bör beaktas i det ekonomiska planeringsarbetet som ytterligare måste förstärkas och fördjupas, för att regionen bättre skall kunna förbereda sig för framtida

förändringar. Långsiktsplanering är ett redskap som förbättrar på stabiliteten i den kommunala ekonomin.

För tillfället är den centrala åtgärden att påverka statsandelsystemet. Det finns också en lång rad olika stödformer som berör skärgården, som också bör diskuteras och omvärderas för att få den maximala nyttan ur dem. Exempel på dessa är de nationella stöden för transport, färjtrafik och jordbruk. För att kunna påverka dessa processer, krävs en kunnig och enig regional aktör, som kan representera de Åboländska kommunerna på den nationella nivån. Man kan ställa sig frågan, hur långsiktigt och hållbart det är att fokusera sig på dessa stödformer. Stödformerna är i sig inte av bestående karaktär. Även i denna fråga finns det ett stort antal kommuner och regioner i landet med samma problem och utgångsläge. Förutsättningen för en framgångsrik påtryckning av beslutsprocesserna ligger i samarbetet. Samarbetet bör utmyнна i konkreta förbättringsförslag som sedan vidare kan diskuteras och utvecklas. Kampen om ekonomiska medel är hård, varför regionen bör gå in för gemensamma satsningar där det är möjligt.

De nationella stöden för den kommunala verksamheten skall ändå inte vara Åbolands enda ekonomiska livlina för framtiden. Regionen och kommunerna kan genom sin egen verksamhet positivt påverka den ekonomiska situationen och skapa de förutsättningar som krävs för ett framgångsrikt näringsliv i Åboland. Regionens roll som näringspolitisk påverkare är viktig, inte minst med tanke på att regionen och kommunerna på ett betydande sätt påverkar de resurser, miljöer och den infrastruktur som står till förfogande för både nya och gamla företag. Som en dynamisk och aktiv aktör kan region Åboland hjälpa till att locka nya företag och därmed skapa nya arbetsplatser i regionen. Med tanke på att de offentligt anställda blir allt färre, är det viktigt att företagsamheten fortsättningsvis förblir hög i Åboland för att även i framtiden kunna sköta de servicefunktioner som behövs. Turismen är ett bra exempel på ett område där de enskilda aktörerna i regionen kan dra stor nytta av ett samarbete i form av till exempel gemensam marknadsföring och kombinerad servicepaket. Regionen skall fungera som ett gemensamt forum för idéer och samarbetsförslag, för både privat och offentlig service.

Väsentliga frågor gällande kommuners ekonomi:

- Hur skulle man kunna bygga in större stabilitet och förutseende i kommuners ekonomi?
- Är det sannolikt att statsandels systemet kan tillgodose kommunernas behov för att täcka sin lagstadgade service?
- Kommer den kommunala servicenivån att i framtiden vara lika heltäckande som den är idag?
- Med vilka aktörer borde man alliera sig för att bättre kunna genomdriva positiva beslut för skärgårdsområden och glesbygdsområden?

Miljö

Bakgrund

För Åboland är miljöfrågorna av central betydelse. Skärgårdshavet har en stor betydelse för områdets profil. Åbolands och speciellt Skärgårdshavets natur är mycket känslig och en fortsatt nedsmutsning av Östersjön är ett konkret hot för hela Åbolands välmående.

Naturen i Åboland är en resurs på många olika sätt. Naturen kan ses som producent av råvaror, men också som grund eller resurs för turistnäringen. Därtill kommer naturens egenvärde

in i bilden. För att kunna tillgodose alla dessa krav och behov behövs det en kunnig styrning och ett gott och insiktsfullt samarbete. En ren miljö och natur har i sig ett så stort värde för Åboland att dessa aspekter svårligen kan åsidosättas.

Viktiga styrmedel

De större miljöproblemen kan endast lösas genom olika former av samarbete. Miljöfrågor är överlag saker som berör flera parter på samma gång. Lagstiftningen på miljöområdet har kommit till under relativt kort tid och har vuxit kraftigt under de senaste åren, delvis som en följd av Finlands EU-medlemskap. Detta gör att förändringarna ter sig många och ställer stora krav på såväl myndigheter som enskilda medborgare. Egen aktivitet och initiativförmåga är förutsättningar för att behärska denna del av den samhällsliga utvecklingen. De obligatoriska miljövårdsåtgärderna, såsom avfallshantering är dessutom relativt dyra, varför samarbetslösningar ofta är att föredra. Samarbete och intressebevakning behövs såväl på det nationella som på det internationella planet.

Frågor kring natur och miljö förorsakar ofta konflikter såväl mellan olika aktörer som mellan olika särintressen. Dessa problem påverkas bland annat av mentaliteten och attityden i samhället. Tvister kan uppstå till exempel mellan fast bosatta invånare och sommargäster eller mellan markägare och turister. Ett exempel på detta är den stora uppståndelsen kring spinnfisket. Diskussionen kretsade kring två rivaliserande intressen, i stället för att bygga upp ett gemensamt regelverk om hur alla kan ha möjlighet att njuta av fisket och skärgården tillsammans.

För att undvika oklara fall och skapa gemensamma miljöregler krävs en stark miljöplanering där alla berörda parter har en verklig möjlighet att påverka de bestämmelser och regleringar som kommer till och berör det område man befinner sig i eller bor i. En riskfaktor är att beslut som berör Åboland eller skärgården tas av andra parter utan att planerna och besluten förankras och får sitt godkännande av regionens egna aktörer. Denna risk strider mot principerna om en hållbar utveckling. Region Åboland är därför i stort behov av att noggrant följa med och övervaka det regionala, nationella samt EU beslutsfattandet gällande miljöfrågor. Enligt markanvändnings- och bygglagen (132/1999) är det möjligt att göra upp gemensamma generalplaner. Regionstödsprojektet (Seutu-projektet) medför dock den nyheten, att de gemensamma detaljplanerna skall godkännas av de regionala miljöcentralerna och inte av miljöministeriet som tidigare. Detta går hand i hand med den starkare miljöplaneringen på regionalt plan som nämndes tidigare. Ett exempel på en konkret överföring av makt till ett lägre plan.

Väsentliga frågor gällande miljön:

- Hur viktigt är det för Åboland med skyddad miljö?
- Hur mycket och vilka områden bör / borde vara skyddade i Åboland?
- Vem skall styra processen med miljöskyddsåtgärder?
- Hur kunde man förbättra samarbetet med miljöskydd och miljöarbete?
- Hur borde man arbeta för att undvika konflikter gällande miljösyn och olika intressen?

Samarbete

Bakgrund

För att överhuvudtaget kunna påverka de tre ovanstående, för Åboland väsentliga frågorna (mantalsskrivning, statsandelar och miljöfrågor) krävs ett fungerande samarbete mellan kommunerna och andra aktörer. Samarbete är inget nytt för de åboländska kommunerna, eftersom det finns ett betydande antal olika formella och informella samarbetsorgan som är gemensamma för hela regionen. Dessutom är en del av den offentliga servicen arrangerad gemensamt av alla eller vissa av kommunerna. Exempel på detta är Skärgårdshavets utvecklingscentral, den gemensamma skuld- och konsumentrådgivningen samt Åbolands sjukvårdsdistrikt ("Regionprogram Åboland").

Viktiga styrmedel

Åbolands medverkande i inrikesministeriets Regionstödsprojekt är en betydande möjlighet för regionen. Projektet tillåter regionen att utveckla sin organisation enligt sina egna behov och förutsättningar. Kommunfullmäktige i alla åtta kommuner har formellt godkänt sin delaktighet i det nya samarbetsorganet, som kallas "Region Åboland". De officiella målsättningarna för Region Åboland bygger på "Regionprogram Åboland", där det uttryckligen sägs att regionens viktigaste målsättning är att svänga den negativa befolkningsutvecklingen. De uppgifter som till en början överförs till Region Åboland fastställs i det avtal som alla åtta kommunfullmäktigen godkänt. Dessa uppgifter omfattar bl.a. hur regionen skall företrädas i olika beslutande organ (till exempel Egentliga Finlands TE-central och Sydvästra Finlands miljöcentral) och samarbete åtminstone inom utvecklandet av näringspolitiken samt social- och hälsovården.

Vissa kommuninvånare och beslutsfattare anser dock att projektet är ett sätt för inrikesministeriet att få kommunerna att sammanslös på en frivillig grund. Trots detta är sammanslutningen bakom samarbetet relativt starkt, eftersom också kritikerna accepterar projektet som en möjlighet eller t.o.m. en nödvändighet för den framtida utvecklingen av regionen och kommunerna. Ett interkommunalt samarbete av denna storlek är ingen enkel sak att organisera och genomföra. Rädslan av att den egna kommunens betydelse blir för liten i en stor region kan skapa mentala murar, som kan vara svåra att överskrida. I vissa fall är rädslan helt befogad, eftersom regionen säkert har svårare att tillgodose alla lokala intressen än kommunerna. Den största begränsningen i det nuvarande och i det framtida samarbetet är attityderna och mentaliteten bland samarbetsparterna.

Det regionala samarbetet befinner sig just nu i ett brytningsskede. Åboland har nu en chans att på egen hand utveckla en verksamhetsmodell för sin region. Regionstödsprojektet möjliggör användningen av organisationsmodeller som inte tidigare varit möjliga. Projektet medför en möjlighet för regionen att påverka lagstiftningen inom flera olika områden. Den framtida regionlagstiftningen och fördelningen av ansvarsområden kommer att påverkas av de resultat som regionstödsprojektet ger. Lagen om försök med samarbete inom regioner (560/2002) fastställer att en kommuns uppgifter kan överföras till regionen, förutsatt att det regionala organet är regelrätt sammansatt. Den enda fastställda restriktionen gäller sådana uppgifter som handhas av obligatoriska samkommuner, vilka alltså inte kan överföras till regionen. Det finns

också ett behov att se över linjedragningarna mellan å ena sidan statens och å andra sidan regionens eller kommunernas ansvarsområden.

Region Åbolands kanske viktigaste uppgifter är den aktiva intressebevakningen, initiativtagning i frågor som gagnar den egna regionen och deltagandet i olika utvecklingsprojekt. Så gott som alla, i detta kapitel presenterade problemområden omfattar någon form av påtryckning eller lobbning. En kommun är en betydligt mindre och svagare röst i en påtryckningssituation än vad en region är. Dessutom har små kommuner inte alltid de ekonomiska och politiska möjligheterna att påverka det statliga beslutsfattandet. En annan uppgift för Region Åboland är att koordinera det existerande interkommunala samarbetet. Samarbetet är som sagt inte i sig något nytt, medan organisationssättet är. Regionen kan fungera som en plattform för att delta i olika utvecklingsprojekt och för att ansöka om offentliga medel. Dessutom möjliggör projektet att gemensamma regionala beslut fattas, som berör hela området. Samarbetet möjliggör också att man kan se över särskilda områden som en helhet, till exempel den yttre skärgården och de militära anläggningarna i regionen.

Hela samarbetet bygger på den aktivitet och initiativförmåga som finns i regionen. Utan aktivitet förlorar regionen den möjlighet som den har i och med Regionstödsprojektet. Tillsammans kan kommunerna bättre planera och stabilisera utvecklingen på långsikt. Hur långt man vill gå är en fråga som säkert skapar diskussion och delar åsikterna. Det gäller att inte gå händelserna i förväg, utan att ta ett steg i taget.

Väsentliga frågor gällande samarbete:

- vilken typ av samarbete är mest viktig för Åboland?
- hur kunde Åboland förbättra sina interna samarbetsformer?
- hur kunde Åboland förbättra sitt externa samarbete, både inom Finland och internationellt?
- Med vem borde Åboland alliera sig för att bäst kunna tillgodose sina behov och intressen?
- Hur kunde kommunerna i Åboland bättre involvera och aktivera enskilda invånare och organisationer eller föreningar i utvecklingsarbetet för sin gemensamma framtid?

Sammanfattning

Kommunernas och regionernas problem, utgångslägen och framtidsutsikter varierar mycket inom landet. Trots detta har många regioner liknande problem. Största delen av kommunerna och därmed också största delen av regionerna präglas av en negativ befolkningsutveckling. Åboland tillhör denna majoritet. Regioner med en stor centralort är de som fungerar som mottagare för denna flyttningsvåg. Åboland har en klar centralort (Pargas), som dock inte befolkningsmässigt är speciellt stor. Det är väsentligt att minnas att Åbolands situation ändå inte är avsevärt sämre eller bättre än andra motsvarande regioner gällande utflyttning och åldersfördelning. På samma sätt finns det betydande variationer mellan regionernas ekonomiska situationer. Inte heller i detta fall är Åbolands situation speciell, eftersom många eller troligtvis de flesta regionerna i Finland lider av ekonomiska svårigheter av olika slag. Som en följd av den starka omfördelningspolitiken i vårt land har också befolkningsmässigt större kommuner och regioner fått ekonomiska problem. Ett stort invånarantal leder alltså inte automatiskt till ekonomisk framgång. Det är ingen hemlighet att servicenivån varierar från region till region.

Målet bör inte vara att jämföra och rangordna regioner sinsemellan, utan snarare att optimera regionens och kommunernas interna efterfråga och utbud med de resurser som står till förfogande. Gällande den tredje problemgruppen, dvs. miljön, är situationen även nationellt sett speciell i Åboland. Som en särpräglad skärgårdsregion är Åboland mycket beroende av en ren natur och ändamålsenlig miljöplanering samt av en positiv bild av den fina naturen i regionen. Lagar och begränsningar gällande naturen är mycket centrala för regionen på många olika plan. Gällande samarbetsproblem eller annan typ av politiska problem kan man inte hävda att Åboland skiljer sig från de övriga finländska regionerna.

På en viktig punkt skiljer sig Åboland från många regioner i Finland. Åboland har ett styrmedel eller verktyg som de flesta regioner saknar, nämligen möjligheten att delta i regionstödsprojektet och därmed en möjlighet att aktivt kunna skapa en egen administrativ modell för regionen. Det är en stor fördel att få organisera sin förvaltning inom ramen för ett dylikt försök, eftersom man då kan pröva olika lösningar utgående från egna prioriteringar. Uppgiften är dock inte enkel, det krävs mycket av de involverade parterna och det behövs stor vidsynthet för att kunna tillgodose hela regionens bästa. Därtill krävs att man har förmågan att se tillräckligt långt framåt i tiden och att inte påverkas för mycket av de problem som dagspolitiken medför. Projektets utfall och framgång påverkas av den samarbetsvilja, kunskap och framåtanda som finns i regionen. Utan aktivitet och fördomsfritt utvecklingsarbete kan denna möjlighet gå förlorad.

Samtidigt bör man minnas att Åboland är relativt liten bland de finska regionerna. Samarbetet bör alltså inte enbart ske inom regionen, utan Åboland bör också se sig om efter samarbetsparter på det nationella planet. Vilka dessa samarbetsparter är beror givetvis på den fråga som samarbetet gäller. Potentiella samarbetsparter kan till exempel vara regioner i Sydvästra-Finland, tvåspråkiga kustregioner eller Åland. Åboland skall hitta sin egen plats och de rätta aktörerna att alliera sig med för att höras och få sina intressen tillgodosedda.

Arbetschema för projektet ”Framtidsscenarier för Åboland”

(Projektid är 1.11.2001 – 31.10.2002)

November – December 2001

Planering av projektet

Januari - Februari:

Omstrukturering och planering av projektet. Analys av basmaterialet och frågeformulären färdigt. Testgenomgång av enkäten. Diskussion om LEADER-koppling (repopulationsstrategin).

Mars:

5.3. kl. 9.00 Arbetsgruppsmöte

7.3. kl.13.00 Ledningsgruppsmöte

I:a enkäten utskickas i medlet av månaden. Kontaktar alla respondenter per telefon. Svaren återfås under 30 dagar! Planeringen av skoluppsats-projektet tas och genomförs.

April:

Analys av svaren (I:a omgången), uppläggning av den andra enkäten. Skoluppsatser skrivs och återfås.

Maj:

Trend- och scenario-analyser genomförs, planering av den II:a enkäten.

Juni:

Utskickas enkät II. Svaren återfås under 30 dagar! Genomgång av svaren (II:a omgången), materialet sammanställs.

Juli:

semestertid.

Augusti:

Analys och arbete för workshop-diskussioner med sammanlagt 4 byalag:

Risis i Nagu, (81 personer och arbetsgrupp på 5 – 8 personer)

Norrskata i Korpo, (108 personer och arbetsgrupp på 10 - 12 personer)

Björkö-Mossala i Houtskär, (151 personer och arbetsgrupp på 6 personer)

Vänö i Dragsfjärd, (25 personer).

Workshop 1 – 2 genomförs under augusti månad.

September:

Ledningsgruppsmöte. Analys och sammanställning av rapporten.

Oktober:

Slutrapport presenteras på ledningsgruppsmöte och projektet avslutas.

Seminarier med byalagen

Framtidsverkstadens agenda I:

Tidpunkt: Lördagen den 24.8.

Plats: Vänö kulturhuset

Närvarande: Paula Lindroos, Eirik Lindroos, Katriina Siivonen, Björn Grönholm samt

Magnus Hoffström,	kemitekniker, turistföretagare
Pirjo Hoffström,	HSO sekreterare, företagare, projektledare
Petra Gripenberg,	bibliotekarie, fårfarmare
Elin Hoffström,	skolbarn
Rasmus Hoffström,	skolbarn
Tommy Hoffström,	pensionär, sommargäst
Joakim Hoffström,	kandidat i konstsmide
Rainer Wenberg,	ingengör, företagare
Valborg Venberg,	pensionär, fiskare
Petteri Santalahti,	byggnadsarbetare företagare, parkvakt

15.00 – 15.10 **Välkomstord** av Pirjo Hoffström

Presentation av närvarande

15.10 – 15.15 **Kort presentation av byalagets verksamhet**

15.15 – 15.20 **Kort presentation av projektet framtidsscenarier**

15.20 – 15.30 **Framtidsverkstadens målsättning och agenda**

Genomgång av hur seminariets diskussion skall utnyttjas vidare

15.30 – 15.45 **Presentation och kortfattad beskrivning av scenarierna**

15.45 - 16.30 **Kritiska kommentarer kring scenarierna**

Varje scenario har på borden(bordet) i möteslokalen ett eget stort papper, där beskrivningen av scenariot ligger i mitten på en A4-sida. Deltagarna skriver sina kommentarer om scenarier på pappren. Tid reserveras så mycket, att alla har möjligheten att läsa andras kommentarer och kan kommentera även dessa. **Här får/skall man vara kritisk, frustrerad, arg mot scenarierna, men också positiv och sympatisera scenariernas tankar.**

16.30 – 17.00 **Kaffepaus med smörgås**

17.00 – 17.30 **Gruppering av kommentarer**

Deltagarna delar kommentarerna till temagrupper, varje scenario får sina kommentarer.

17.30 – 18.30 **Vad borde man göra åt scenarierna?**

Förslag till målsättningar och åtgärder för att utveckla byn och dess omgivning på basen av de grupperade kritiska kommentarerna om scenarier.

18.30 – 18.45	Sammandrag av dagens resultat Diskussion om resultaten
18.45 – 19.00	Presentation av resultaten
19.00	Seminariet avslutas

Samlade kommentarer från framtidsverkstad I:

Allmänna kommentarer:

Vänö presenterar ett område med speciella förhållanden i och med att fast vägförbindelse ej förekommer. För de bosatta är alla personer och alla frågor av vikt och påverkar alla bosatta i området. Några lätta lösningar eller genvägar för att garantera framtiden finns ej. Helhetstänkandet är ett måste för den som bor eller vill bosätta sig på Vänö, utskären i Åboland. Att diskutera framtiden var enkelt och koncentrerat. Fokusering på helheten underlättade framtidsverkstadens arbete. Tankar och funderingar har diskuterats i flera repriser på Vänö tidigare. Med special tyngdvikt är följande kommentarer för ifrågavarande scenario väsentliga för Vänö:

Scenario A: Jordfast teknologitro

- Lokal försäljning av lantbruks- och fiskeprodukter är viktiga. Direktförsäljning till kunder. Hänger samman med turismen i området och pengar stannar inom området.
- Ekologi och ekonomi går bra att koppla ihop
- Fiskodlingen skall / bör utvecklas i en mera miljövänlig riktning
- Förändringar och utveckling behövs och sker oberoende av om vi vill det eller ej, oberoende om vi märker det eller ej. Trots detta måste den egna charmen bibehållas. Träbåtarna t.ex. borde bibehållas.

Scenario B: Lugnets hemvist

- Detta scenario beskriver dagsläget på Vänö – Vänö 2002, inget nytt! Scenariot är i och för sig pessimistiskt, har en "låt-gå"mentalitet.
- Att utveckla fisket är en förutsättning för livet på Vänö samt för att havet hålls rent.
- Byaskolor och att kommunerna bibehålls små är av stor vikt för Vänö och distansundervisningen kan hjälpa till med en del, men inte med allt.
- Tillägg / nya saker behövs för att klara av framtiden på Vänö. T.ex. element och idér som förekommer i de andra scenarierna.
- I detta scenario finns det inte tillräckligt med jobb, eller var finns jobben??
- Mångsyssleri är en existens förutsättning också i fortsättningen. Ingen lever till exempel endast på turism i området.

Scenario C: Nya vindar, globala påverkningar

- Viktigt är att bevara det lokala beslutsfattandet för ett område som Vänö vilket kräver att man känner till de speciella omständigheter området och livsförhållandena har.
- Mera kommunikation i form av tvärgående trafik i regionen skulle liva upp tillvaron. Man kunde eventuellt återuppliva kommunikationsrutter till Stockholm och Riga
- Utlokalisera statliga ämbetsverk eller arbetsplatser skulle ha en effekt på området. Nya branscher kommer inte i större utsträckning att etablera sig på Vänö.

- Spinnfisket i nuvarande form måste stoppas med tanke på ekologiska och ekonomiska synpunkter och behov. Det fria spinnfisket försvårar turismnäringen.
- Är ett positivt scenario, men scenariot gäller mera för hela Åboland än för Vänö.

Scenario D: Ekologisk och livskraftig "skärikultur"

- Positiva aspekter med scenariet är tyngdpunkten på vardagslivet och tryggheten i tillvaron. Är dock det minst sannolika scenariot. Är kanske för blåögt.
- Scenariot för tankarna till positivt tänkande om möjligheten till att kunna påverka utvecklingen så som man vill det. Detta kräver dock att man får till stånd lokala beslut och lösningar. Med för ökad säkerhet och trygghet.
- Viktigt att hålla skärandan kvar. Trygghet i regionen kräver att det finns året-om boende människor i regionen. Finns det utrymme eller behov av lokal-polis eller väktarfirmor för sommarstugorna?
- Framtida möjligheter och arbetsplatser kan man finna inom hantverksbranschen såsom för guldsmeder eller dylika och för t.ex. arkitekter. För nya arbetskrafter behövs det dock investeringar i form av bostäder och arbetsutrymmen. Såsom situationen är nu får företagen själva stå för kostnaderna.

Framtidsverkstadens agenda II:

Tidpunkt: Torsdagen den 29.8.2002. Klockan 18.00 – 21.45

Plats: Bygdegården i Mattnäs, Nagu

Närvarande: Eva Nordling, Katriina Siivonen, Björn Grönholm, Martin Öhman samt

Houtskär arbetsgruppen

Märtha Koskinen F.d mjölkbonde

Robert Tengström Taxichaufför

Nagu arbetsgruppen

Tage Essen Företagare

Berit Lindholm Löntagare

Yngve Lindqvist Jordbrukare

Birgitta Blomberg Mjölkbonde

Bo-Åke Blomberg Mjölkbonde

Anne Fagerlund Löntagare /företagare

Norrskata byaråd

Berit Karsten Deltidsboende pensionär

Maj-Gret Hertell F.d.skolköksa

Åke Willstedt Byrådetets ordförande f.d. lärare /återflyttare

Kjerstin Willstedt Återflyttare

Sven Franzen Bonde /uthyrningsstugor

Elisabeth Nymalm Mjölkbonde

Lasse Norrgård Mjölkbonde/taxi

Roger Sjölund F.d. byggmästare deltidboende

Gretel Suominen Pensionär, deltidboende

Framtidsverkstadens:

18.00 – 18.10 **Välkomstord** av Eva Nordling

Presentation av närvarande

18.10 – 18.15 **Kort presentation av byalags-projektens verksamhet**

18.15 – 18.20 **Kort presentation av projektet framtidsscenarioer**

18.20 – 18.30 **Framtidsverkstadens målsättning och agenda**

Genomgång av hur seminariets diskussion skall utnyttjas vidare

18.30 – 18.45 **Presentation och kortfattad beskrivning av scenarierna**

18.45 - 19.30 **Kritiska kommentarer om scenarier**

Varje scenario har på borden(/bordet) i möteslokalen ett eget stort papper, där beskrivningen av scenariot ligger i mitten på en A4-sida. Deltagarna skriver sina kommentarer om scenarier på pappren. Tid reserveras så mycket, att alla har möjligheten att läsa andras kommentarer och kan kommentera även dem. **Här får/skall man vara kritisk, frustrerad, arg mot scenarier, men också positiv och sympatisera scenariernas tankar.**

19.30 – 20.00 **Kaffepaus med smörgås**

20.00 – 21.00 **Gruppering av kommentarer**

	Deltagarna delar kommentarerna till temagrupper, varje scenario får sina kommentarer
21.00 – 21.30	Vad borde man göra åt scenarierna? Förslag till målsättningar och åtgärder för att utveckla byn och dess omgivning på basen av de grupperade kritiska kommentarerna om scenarier.
21.30 – 21.45	Sammandrag av dagens resultat Diskussion om resultaten
21.45 – 22.00	Presentation av resultaten
22.00	Seminarier avslutas

Samlade kommentarer från framtidsverkstad II:

Allmänna kommentarer:

Byalagen är till sin omfattning, sammansättning och lokala omständigheter olika varandra. Med tanke på Framtidsverkstaden är denna grupp besvärlig att arbeta med på grund av att deltagarna kom från olika områden/kommuner och med olika detaljfrågor på prioritetsordningen. Detta avspeglades också i diskussionen där lokala frågor utgjorde många gånger utgångspunkt för diskussion. Gruppen hade dock gemensamt att de var alla deltagare som representerade glesbygd och gav ett glesbygdsboende-perspektiv till processen.

Med special tyngdvikt är följande kommentarer för ifrågavarande scenario väsentliga för enligt de medverkande från byalagen:

Scenario A: Jordfast teknologitro

- Vindkraft är en möjlighet
- havets tillstånd är inte bara fast i oss, men det går mot det bättre
- fiskodling är riskabel på grund av billig norsk lax och stora utgifter som blir större i och med miljökrav. Fiskodling är dock lönsam i fortsättningen också.
- Varifrån kommer befolkningen som ännu är i arbetsför ålder??
- Förbindelserna till skärgården är viktiga med tanke på arbetsplatser.
- Bostäder och arbetsutrymmen är dock lika viktiga
- Det som dock borde bibehållas är den genuina skärgårdsmiljön som gör att området kan skilja sig från andra områden på något sätt.

Scenario B: Lugnets hemvist

- De nuvarande kommunernas antal bör bibehållas
- Det finns mycket att vinna på av att ta exempel från Åland.
- Det är faktiskt möjligt att befolkningsunderlaget kan öka, speciellt om pensionärer börjar flytta till skärgården i en större utsträckning än nu.
- Detta skulle dock förutse förändringar i förfarandet med mantalsskrivning.
- Åldringsvården kostar och det är väl ok med privatisering av åldringsvården
- språkliga och kulturella åsikter är viktiga. "Välkomsttankegångar" eller insatser för att önska nyinflyttade välkomna och lära dessa att anpassa sig till de lokala traditionerna är värda att tänka på.

Scenario C: Nya vindar, globala påverkningar

- Hur är det egentligen med den egna företags andan? Gör man vad man kan eller är det så att man nödvändigtvis inte vill satsa på annat och ta extra risker? Är det värt att riskera egen/uppkommen egendom genom att starta något nytt? Leder detta till att man anser det vara lättare för utomstående att ta itu med saker och börja satsa på nya saker?!
- Inflyttning är i grund och botten bra fastän det finns en del problem hopkopplade med detta. Mentalitet och åsikter är i ofta rätt hårda och kalla i Finland
- Färjorna bör bibehållas. Nya färjor och tätare turer skulle leda till att området skulle utvecklas positivt. Bygg broar inom skärgården, inte mellan skärgård och fastlandet. Detta skulle bara urholka regionen Åboland.

Scenario D: Ekologisk och livskraftig "skärkultur"

- Vi behöver nya arbetsplatser genom välutbildade företagare som fungerar på privat basis.
- Nya arbetsplatser kommer man att finna inom hälsovård och service förutsatt att nyinflyttning av speciellt äldre kommer att ske och att hälsovård och åldringsvård privatiseras.
- Trygghet är områdets triumfkort, vilket riskeras av eventuella brobyggen till fastlandet.
- Fiskodlingen måste utvecklas och bättre möta de krav som konsumenter och miljön kräver. Måste dessutom bättre kunna sälja hög-kvalitativa fiskprodukter.

Min hemkommun år 2025

Åbo den 27.3.2002

Bästa rektor & modersmåslärare

Vårt ärende gäller en uppsatsskrivning bland niondeklassister om **framtiden för Åboland**. Rubriken lyder "Min hemkommun år 2025".

Vi hoppas att ni kan bidra till att vi **senast den 30 april** kan få in uppsatser på max. 5 sidor. Vi är inte i första hand ute efter grammatikaliskt korrekta uppsatser, utan vi vill få in så *uppriktiga och intressanta beskrivningar som möjligt av elevernas syn på framtiden*.

Bland alla som deltagit **lottar** vi (före skolavslutningen) ut några cd:n och böcker.

Bakgrund

Forskningsprojektet "**Framtidsscenarier för Åboland**" är ett unikt projekt som har som målsättning att skapa några alternativa scenarier för Åboland. I scenarierna, som sträcker sig 25 år framåt i tiden, samlas visioner, önskemål samt även hot som anses finnas för Åboland. Bland annat analyseras framtidsutsikterna för skärgårdens finlandssvenska kultur och bosättning, miljö- och naturskydd samt näringsliv och sysselsättning. Scenarierna ger information och stöd, också på konkret åtgärdsnivå, för kommande planering av en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar framtid i Åboland och den åboländska skärgården och för den strategiska planeringen i de åboländska kommunerna.

Finansiärer är Föreningen Konstsamfundet, Kulturfonden/Framtidsprojektet, Egentliga Finlands förbund, Sydvästra Finlands Miljöcentral/Skärgårdshavets biosfärområde och projektet koordineras av Skärgårdsinstitutet vid Åbo Akademi under ledning av FD *Paula Lindroos*. Som forskare fungerar *Björn Grönholm* från Åbo Akademi och *Katriina Siivonen* från Tulevaisuuden tutkimuskeskus (Turun Kauppakorkeakoulu). Även Social- och kommunalhögskolan vid Helsingfors Universitet deltar i samarbetet. Projektet skall i sin helhet vara slutfört inom detta år.

I de olika delarna av projektet deltar sammanlagt flera hundra personer. Denna del har vi valt att ha med för att få in också ungdomarnas syn på Åbolands, kommunernas och skärgårdens framtid. Niondeklassisterna har valts för att de just i detta skede skall välja utbildning, något som är mycket väsentligt för hela deras framtid och samtidigt också för skärgårdens framtid. Vi hoppas och strävar till att denna begäran inte skall förorsaka extra arbete för er.

Ett hjärtligt tack för hjälpen!

Björn Grönholm

tel. 02-2153402

epost bjorn.gronholm@abo.fi

Katriina Siivonen

tel. 02-3383590

epost katriina.siivonen@tukkk.fi

Uppsatserna skall skickat till:	Åbo Akademi Skärgårdsinstitutet/Grönholm Biskopsgatan 10, 20500 Åbo
---------------------------------	---

Till eleverna:

Uppgift: **"Min hemkommun år 2025"**

Uppsatsernas innehåll

Vi önskar är att Ni skall försöka föreställa er hur Er hemkommun ser ut om 25 år och beskriva hur det ser ut då (år 2025) samt vad ni tror att ni gör år 2025. Exempel på frågor som Ni gärna kan få fundera på och skriva om är:

- * Bor det fler människor i kommunen än det gör i dag?
- * Finns det någon fast bosättning alls i ytterskärgården?
- * Talar de flesta finska eller svenska (eller är de flesta "tvåspråkiga")?
- * Har antalet turister och sommargäster ökat väldigt mycket och hur har det påverkat din hemkommun?
- * Finns det jobb, dvs vad kan man leva på i Åboland och skärgården om 25 år?
- * Vilket slag av bostäder finns det? Har man byggt nya hus eller/och har man reparerat de gamla?
- * Finns det möjligheter till fritidssysselsättning (idrott, film, teater, föreningar, jakt, fiske, båtar mm)?
- * Hur har man kunnat utnyttja IT?
- * Hur har den tekniska utvecklingen i allmänhet påverkat Åboland och skärgården?
- * Hur har den känsliga skärgårdsnaturen klarat sig?
- * Hur mår Skärgårdshavet?

...och specifikt:

- * Tror du att du kommer att bo kvar i Åboland om 25 år?
- * Vill du bo kvar i den kommun där du bor nu?
- * Om du just nu har planer på att flytta bort, är det endast för att studera?
- * Vilka hinder/svårigheter finns det för att du skulle flytta tillbaka senare i livet om du av olika orsaker flyttar bort?

Uppsatsens längd, max. 5 sidor. Bland alla elever som deltar lottar vi ut några cd:n och böcker som delas ut senast i samband med skolavslutningen.

TACK!

Enkät I

*Välkommen till projektet **Framtidsscenarier för Åboland!***

Avsikten med detta projekt är att skapa framtidsscenarier för Åboland. Tidsperspektivet är ställt ca. 25 år framåt i tiden, eller fram till år 2025. Genom denna undersökning hoppas vi finna flera alternativa scenarier för Åbolands framtid. Hela projektet är uppbyggt i tre delar.

1. en enkätundersökning i två omgångar, riktad till en expertgrupp
2. en förfrågan riktad till ungdomar angående deras åsikter och tro om framtiden
3. seminarier med aktiva lokala grupper i Åboland.

Vi vänder oss till Er med tanke på den första helheten, *enkätundersökningen*. För att kunna bygga upp scenarierna behöver vi Era visioner, önskemål samt även de hotbilder Ni anser finns för Åboland. I den bifogade enkäten framlägger vi 36 påståenden och ber Er kommentera dem. Varje påstående grundar sig på tidigare forskning, på statistiska uppgifter, eller på så kallade svaga signaler eller trender som förekommer i samhället. Påståendena har vi valt för att beskriva olika slags situationer och väcka tankar om Åbolands framtid. Även andra faktorer än de beskrivna kan påverka framtiden och vi önskar att Ni även kan peka ut dem i Era motiveringar och svar.

Denna enkätundersökning genomförs i två omgångar. Vi kommer att vända oss till samma expertgrupp även i den andra omgången. Vi kommer att skicka Er den andra enkäten under maj-juni månad detta år. Vi är medvetna om att denna enkät är omfattande och kräver rätt mycket tid för att avklaras. Vi hoppas dock att ni ser detta arbete som värdefullt och finner tid för att hjälpa oss i detta arbete.

Alla svar i båda enkätomgångarna kommer i alla skeden att behandlas konfidentiellt. Varken personuppgifter eller medverkande institutioner kommer att presenteras i samband med rapporteringen. Enkätmaterial används endast i denna undersökning. Materialet förvaltas enligt gällande allmänna forskningsregler av de involverade forskarna.

Medverkande och finansiärer i projektet är: Fortbildningscentralen / Skärgårdsinstitutet vid Åbo Akademi (projektkoordinator), Framtidsforskningsinstitutet vid Åbo Handelshögskola, Social- och Kommunalhögskolan vid Helsingfors Universitet, Egentliga Finlands förbund, Svenska Kulturfonden/Framtidsprojektet, Föreningen Konstsamfundet rf. samt Sydvästra Finlands Miljöcentral / Skärgårdshavets biosfärområde.

Projektet avslutas i oktober 2002, med scenarierna färdigställda i rapportform. Vi tackar Er på förhand för Ert intresse att delta i detta forskningsprojekt. Er sakkunnighet är av central betydelse för forskningen.

Information och råd inför arbetet med enkäten

- Undersökningsområdet: Denna enkät behandlar Åboland (kommunerna Dragsfjärd, Houtskär, Iniö, Kimito, Korpo, Nagu och Västanfjärd samt Pargas stad). Även om tyngdpunkten för detta projekt ligger på hela regionen Åboland, kan det finnas aspekter som berör endast en del av denna region. I detta fall önskar vi att Ni kan beskriva detta i Era svar.
- Tidsperspektivet: I denna undersökning strävar vi till att beskriva regionen så som den kunde se ut om cirka 25 år, det vill säga cirka år 2025.
- Enkäter för framtidsforskning skiljer sig från traditionella enkätformulär genom att man i det i stället för frågor presenterar *påståenden*, som vi ber Er ta ställning till - **och motivera Era svar**. Varje påstående är uppdelat i två delar. I den första delen frågar vi efter *sannolikheten* att påståendet kommer att inträffa och i den andra delen frågar vi efter Er åsikt om hur *önskvärt* detta påstående är. Era svar markerar ni genom att skriva ett kryss i boxen på respektive skala. För att på ett meningsfullt sätt kunna analysera svaren är era motiveringar av största betydelse. *För motiveringarna finner ni ett fritt textutrymme efter varje påstående.*
- Er roll i expertgruppen: De personer som samlats till denna expertpanel har olika bakgrund. Det gemensamma är dock att de instanser och personer som medverkar har möjlighet att påverka frågor gällande framtiden för Åboland. I denna undersökning hoppas vi att Ni besvarar enkäten som privatperson med djup insikt i frågor rörande regionen Åboland eller delar därav. Även om Ni skulle ha en anknytning till i Åboland verksamma institutioner och organisationer, ber vi Er att svara på dessa påståenden enligt Era egna tankar och åsikter, ej som representanter för någon av dessa organisationer.
- Vi önskar att ni har möjlighet att svara på denna enkät relativt snabbt och inväntar svar inom en vecka. Svar inväntas **senast onsdagen den 10 april 2002**. Svaren återsänds per e-post till: framtid@abo.fi eller per post till:
Åbo Akademi
Skärgårdsinstitutet / Grönholm
Biskopsgatan 10, 20500 Åbo

TACK PÅ FÖRHAND!

Vi svarar gärna på frågor rörande projektet i sig eller enkäten. Kontakta gärna någon av följande personer:

Fil.Dr. Paula Lindroos
Projektansvarig
Skärgårdsinstitutet vid
Åbo Akademi
Tel. 02-2154125
paula.lindroos@abo.fi

FM Katriina Siivonen
Forskare
Framtidsforskningsinstitutet
vid Åbo Handelshögskola
Tel. 02-3383590
katriina.siivonen@tukkk.fi

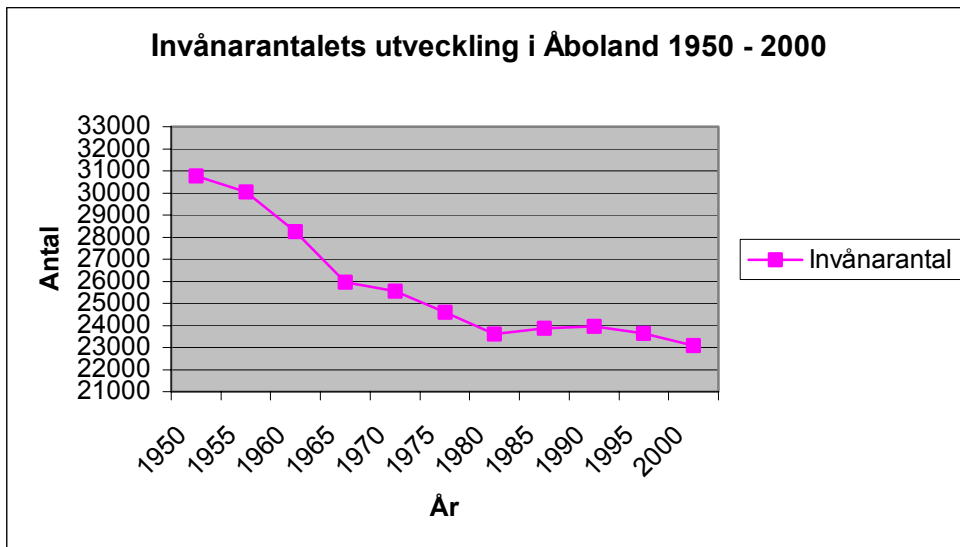
PM Björn Grönholm
Forskare
Skärgårdsinstitutet vid
Åbo Akademi
Tel. 02-2153402
bjorn.gronholm@abo.fi

Frågeformulär: Framtidsscenarier för Åboland

1. Befolkningen och boendet

Bakgrundsruta:

Nedanstående tabell visar hur Åbolands befolkning har minskat markant från 1950-talet till 1970-talet. Därefter har områdets invånarantal varit rätt så stabilt

Påstående 1:

År 2025 kommer befolkningen i Åboland att vara större än befolkningen år 2000.

Påståendet är:

Ej sannolikt

Mycket sannolikt

--

-

-/+

+

++

Motivera:

Påståendet är:

Ej önskvärt

Mycket önskvärt

--

-

-/+

+

++

Motivera:

Bakgrundsruta:

År 2000 stod Pargas för ca 52% av Åbolands befolkning. Det har konstaterats, att de delar av skärgården, som ej har förbindelser med landsvägsfärjor eller förbindelsebåtar, har avfolkats mera än de som har dessa landsvägsfärjor och förbindelsebåtar. Minst har avfolkningen drabbat skärgårdsdelar, som har förbindelser till fastlandet med landsvägsfärjor.

Påstående 2:

Pargas stad kommer år 2025 att ha över 90 % av befolkningen i Åboland.

Påståendet är:

Ej sannolikt			Mycket sannolikt		
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	

Motivera:

Påståendet är:

Ej önskvärt			Mycket önskvärt		
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	

Motivera:

Bakgrundsruta:

Antalet fritidsbostäder ägda av utsocknesbor uppskattades år 1990 vara ca. 9400 och år 1998 ca. 10900 (ökning på ca. 14 %). Av de fritidsbostäder som byggts under senare år har allt flera byggts för året-om-boende.

Påstående 3:

Antalet "andra-bostäder" (bostäder utrustade för året-om boende) kommer fram till år 2025 att öka kraftigt i Åboland.

Påståendet är:

Ej sannolikt			Mycket sannolikt		
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	

Motivera:

Påståendet är:

Ej önskvärt

Mycket önskvärt

--

-

-/+

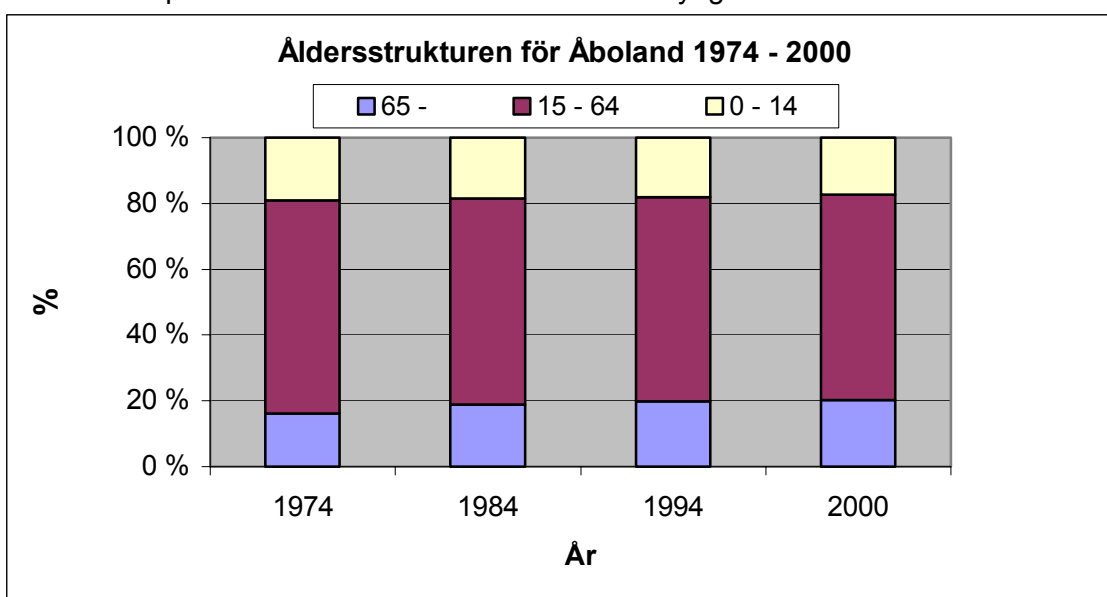
+

++

Motivera:

Bakgrundsruta:

Allmänna tendenser idag är att glesbygdsområden visar på en allt högre medelålder. Antas att antalet äldre personer förväntas öka i förhållande till yngre inom dessa områden.

Påstående 4:

Antalet äldre personer kommer i förhållande till yngre att öka kraftigt i Åboland fram till år 2025.

Påståendet är:

Ej sannolikt

Mycket sannolikt

--

-

-/+

+

++

Motivera:

Påståendet är:

Ej önskvärt

Mycket önskvärt

--

-

-/+

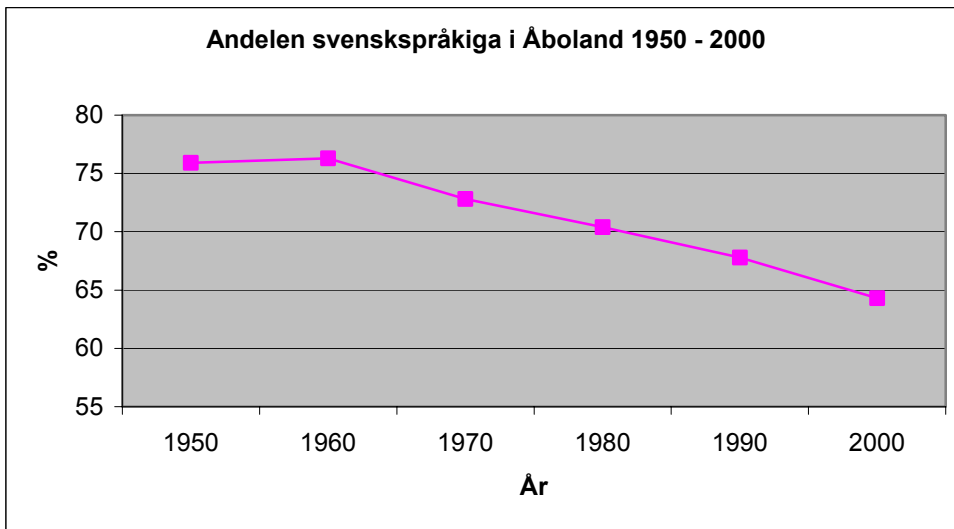
+

++

Motivera:

Bakgrundsruta:

Förändringar i andelen svenskspråkiga för de åboländska kommunerna sammanlagt.

Påstående 5:

Befolkningen i Åboland kommer år 2025 att ha finskspråkig majoritet.

Påståendet är:

Ej sannolikt

Mycket sannolikt

--

-

-/+

+

++

Motivera:

Påståendet är:

Ej önskvärt

Mycket önskvärt

--

-

-/+

+

++

Motivera:

2. Näringar i Åboland

Bakgrundsruta:
Näringsstrukturen år 1987–2000, vissa branscher i Åboland. Antal arbetstagare och %-andelen av totala antalet arbetstagare i regionen.

Bransch	1987	1995	2000 (uppskattning)
Social- o hälsovård	1003 / 9,0%	1148 / 14,7%	1386 / 16,5%
Utbildning	537 / 8,4%	554 / 7,1%	641 / 7,6%
Offentliga tjänster	389 / 4,2%	364 / 4,6%	413 / 3,5%
Transport	697 / 7,5%	840 / 10,7%	687 / 8,1%
Hotell o restaurang	175 / 1,8%	155 / 1,9%	227 / 2,7%
Handel	807 / 8,7%	625 / 8,0%	783 / 9,3%
Byggnadsbransch	625 / 6,7%	277 / 3,5%	430 / 5,1%
Industri	2482 / 26,7%	1738 / 22,3%	1873 / 22,3%
Jord-, skogsbruk o fiske	1270 / 13,6%	859 / 11,0%	786 / 9,3%
Övriga branscher	951 / 10,2%	869 / 11,1%	745 / 8,8%
Arbetstagare sammanlagt	9285	7793	8384

Påstående 6:

Fiske kommer år 2025 att idkas i Åboland huvudsakligen för att tillfredsställa turistnäringens behov i regionen.

Påståendet är:

Ej sannolikt					Mycket sannolikt
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	☐

Motivera:

Påståendet är:

Ej önskvärt					Mycket önskvärt
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	☐

Motivera:

Påstående 7:

Jordbruk kommer år 2025 att idkas i Åboland huvudsakligen för att tillfredsställa turistnäringens behov i regionen.

Påståendet är:

Ej sannolikt			Mycket sannolikt		
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	

Motivera:

Påståendet är:

Ej önskvärt			Mycket önskvärt		
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	

Motivera:

Påstående 8:

Specialodling kommer år 2025 att ha större betydelse än idag i Åboland.

Påståendet är:

Ej sannolikt			Mycket sannolikt		
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	

Motivera och ifall Ni ser påståendet som sannolikt, beskriv vilket slags odling som kommer att idkas i Åboland (vilka växter, ekologisk odling osv.):

Påståendet är:

Ej önskvärt			Mycket önskvärt		
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	

Motivera och vilken typ av odling eller produktion tycker Ni att skulle vara önskvärd med tanke på Åboland:

Påstående 9:
Fiskodling i havet är år 2025 ej längre tillåtet i Åboland.

Påståendet är:

Ej sannolikt					Mycket sannolikt
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	

Motivera:

Påståendet är:

Ej önskvärt					Mycket önskvärt
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	

Motivera:

Påstående 10:
Nya betydande branscher kommer att sysselsätta människor i Åboland år 2025.

Påståendet är:

Ej sannolikt					Mycket sannolikt
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	

Motivera och beskriv vilka dessa nya branscher kunde vara:

Påståendet är:

Ej önskvärt					Mycket önskvärt
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	

Motivera och beskriv vilka de bästa nya näringarna skulle kunna vara för regionen:

Påstående 11:

Turism som näringen kommer fram till år 2025 att växa till den största enskilda näringen för Åboland.

Påståendet är:

Ej sannolikt			Mycket sannolikt		
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	

Motivera:

Påståendet är:

Ej önskvärt			Mycket önskvärt		
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	

Motivera:

Påstående 12:

Företag stationerade utanför Åboland kommer fram till år 2025 att handha de flesta turisttjänster i Åboland.

Påståendet är:

Ej sannolikt			Mycket sannolikt		
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	

Motivera:

Påståendet är:

Ej önskvärt			Mycket önskvärt		
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	

Motivera:

Påstående 13:

Statens roll som sysselsättare kommer fram till år 2025 att försvinna i Åboland.

Påståendet är:

Ej sannolikt			Mycket sannolikt		
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	

Motivera:

Påståendet är:

Ej önskvärt			Mycket önskvärt		
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	

Motivera:

Bakgrundsruta:

Egentliga Finlands förbund ha publicerat en serie av landskapsböcker, av vilka den första kom ut 1928. I seriens 5. nummer från år 1934 lanseras Egentliga Finlands skärgård som en europeisk resesevärdhet i en av bokens artiklar. Där önskas, att skärgården skulle få ett turistcentrum, som skulle tjäna både inhemska och utländska resenärer.

Citat: *... "Mutta vielä toistaiseksi maamme ei ole läheskään tehnyt kaikkea, mitä se olisi voinut ja mitä sen olisi pitänyt tehdä ohjatakseent entistä suuremmat matkailijajoukot Suomeen, vaikka me varsin kipeästi kaipaisimme melko lailla runsaampia tuloja matkailijaliikenteestä kuin mitä viime vuosien kuluessa olemme saaneet."*..

Påstående 14:

Ännu år 2025 jobbar man med att skapa en "ny profil" för Åboland.

Påståendet är:

Ej sannolikt			Mycket sannolikt		
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	

Motivera:

Påståendet är:

Ej önskvärt

Mycket önskvärt

--

-

-/+

+

++

Motivera:

3. Utbildningsnivån och grundutbildningen i Åboland

Bakgrundsruta:

År 1998 hade 20,8% av befolkningen i Åboland en högre utbildningsexamen. Motsvarande % för hela Finland var år 1998 22,5%.

Påstående 15:

Utbildningsnivån i Åboland kommer år 2025 att vara högre än i medeltal i hela landet.

Påståendet är:

Ej sannolikt

Mycket sannolikt

--

-

-/+

+

++

Motivera:

Påståendet är:

Ej önskvärt

Mycket önskvärt

--

-

-/+

+

++

Motivera:

Bakgrundsruta:

I Åbo skärgård har man experimenterat med distansutbildning bland annat mellan skolor i Velkua, Gustavs, Merimasku, Rimito, Villnäs, Turun normaalikoulu (se: <http://www.velkua.fi/verkkojakokemaan/>) Distansutbildningen har gett skärgårdseleverna mera möjligheter till ämnesval i t.ex. språkundervisning. Å andra sidan kan den personliga kontakten med andra elever och med läraren att bli mindre genom distansundervisning.

Påstående 16:

Största delen av Åbolands ungdomar kommer år 2025 att få kompletterande grundutbildning på sina hemorter genom distansundervisning.

Påståendet är:

Ej sannolikt			Mycket sannolikt		
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	

Motivera:

Påståendet är:

Ej önskvärt			Mycket önskvärt		
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	

Motivera:

Bakgrundsruta:

Antalet skolor inom grundutbildningen i Åboland år 2002:

- 21 svenskspråkiga lågstadier
- 5 svenskspråkiga högstadier
- 8 finskspråkiga lågstadier
- 3 finskspråkiga högstadier

Påstående 17:

Antalet låg- och högstadier i Åboland är lika många år 2025 som år 2002.

Påståendet är:

Ej sannolikt			Mycket sannolikt		
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	

Motivera:

Påståendet är:

Ej önskvärt

Mycket önskvärt

--

-

-/+

+

++

Motivera:

4. Serviceutbud

Påstående 18:

Det utökade bruket av fritidsboende innebär ett stort tryck på kommunernas basservice i Åboland.

Påståendet är:

Ej sannolikt

Mycket sannolikt

--

-

-/+

+

++

Motivera:

Påståendet är:

Ej önskvärt

Mycket önskvärt

--

-

-/+

+

++

Motivera:

Påstående 19:

År 2025 kommer den största delen av barn- och åldringsvården att skötas av tredje sektorn i Åboland.

Påståendet är:

Ej sannolikt

Mycket sannolikt

--

-

-/+

+

++

Motivera:

Påståendet är:

Ej önskvärt					Mycket önskvärt
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	☐

Motivera:

Påstående 20:

Ansvaret för det kulturella utbudet år 2025 kommer i allt större utsträckning att ligga på privata organisationer, föreningar och företag.

Påståendet är:

Ej sannolikt				Mycket sannolikt
--	-	-/+	+	++
☐	☐	☐	☐	☐

Motivera:

Påståendet är:

Ej önskvärt				Mycket önskvärt
--	-	-/+	+	++
☐	☐	☐	☐	☐

Motivera:

Påstående 21:

Kulturutbudet styrs till att främst tillgodose turister som vistas i Åboland.

Påståendet är:

Ej sannolikt				Mycket sannolikt
--	-	-/+	+	++
☐	☐	☐	☐	☐

Motivera:

Påståendet är:

Ej önskvärt

Mycket önskvärt

--

-

-/+

+

++

Motivera:

Påstående 22:

År 2025 kommer Åboland att bestå av tre kommuner (Pargas stad, Kimitoöns "storkommun" och Väståbolands "storkommun").

Påståendet är:

Ej sannolikt

Mycket sannolikt

--

-

-/+

+

++

Motivera:

Påståendet är:

Ej önskvärt

Mycket önskvärt

--

-

-/+

+

++

Motivera:

5. Vardagslivet i Åboland

Påstående 23:

Kring år 2025 har en allt större turism förorsakat otrivsel bland fast bosatta åbolänningar.

Påståendet är:

Ej sannolikt

Mycket sannolikt

--

-

-/+

+

++

Motivera:

Påståendet är:

Ej önskvärt

Mycket önskvärt

--	-	-/+	+	++
☐	☐	☐	☐	☐

Motivera:

Påstående 24:

Trygghetskänslan i Åboland år 2025 har minskat kraftigt sedan år 2002.

Påståendet är:

Ej sannolikt

Mycket sannolikt

--	-	-/+	+	++
☐	☐	☐	☐	☐

Motivera:

Påståendet är:

Ej önskvärt

Mycket önskvärt

--	-	-/+	+	++
☐	☐	☐	☐	☐

Motivera:

Påstående 25:

Allemansrätten kommer år 2025 att vara starkt begränsad.

Påståendet är:

Ej sannolikt

Mycket sannolikt

--	-	-/+	+	++
☐	☐	☐	☐	☐

Motivera, samt hur allemansrätten eventuellt kunde vara begränsad:

Påståendet är:

Ej önskvärt

Mycket önskvärt

--	-	-/+	+	++
☐	☐	☐	☐	☐

Motivera:

Påstående 26:

Spinnfisket är år 2025 åter licensbelagt efter en tid av fritt spinnfiske.

Påståendet är:

Ej sannolikt				Mycket sannolikt	
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	

Motivera och för vem/vilka spinnfisket huvudsakligen är reserverat för:

Påståendet är:

Ej önskvärt				Mycket önskvärt	
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	

Motivera och för vem/vilka spinnfisket huvudsakligen är reserverat för:

6. Infrastruktur frågor (kommunikation och energi)

Bakgrundsruta:

(Källa: Vägförvaltningens hemsida; <http://www.tiehallinto.fi/turku/lossil/sindex.html>.)

Utredningsplanerna för färjplatserna, vilka inlemts 1998 och 1999 är till största delen färdiga. Inom Åbo vägdistriktets område finns det 21 färjpass, av vilka fyra trafikeras med frigående färjor och de andra med dragfärjor. Vägverkets direktion har hösten 1997 godkänt en färjstrategi, enligt vilken nya färjor inte köps under följande tio år, utan i framtiden byggs ersättande fasta förbindelser, dvs. broar.

Påstående 27:

År 2025 har de flesta av de åboländska landsvägsfärjorna ersatts med broar.

Påståendet är:

Ej sannolikt				Mycket sannolikt	
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	

Motivera:

Påståendet är:

Ej önskvärt				Mycket önskvärt	
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	

Motivera:

Påstående 28:

Nya tvärgående (öst-väst riktning) landsvägsfärjor och förbindelsebåtar kommer år 2025 att binda ihop öar och olika skärgårds-delar.

Påståendet är:

Ej sannolikt					Mycket sannolikt
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	

Motivera:

Påståendet är:

Ej önskvärt					Mycket önskvärt
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	

Motivera:

Påstående 29:

IT-teknologin i Åbolands skärgård är år 2025 välutvecklad och utnyttjas allmänt för distansarbete i regionen, inklusive utskären.

Påståendet är:

Ej sannolikt					Mycket sannolikt
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	

Motivera:

Påståendet är:

Ej önskvärt					Mycket önskvärt
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	

Motivera:

Påstående 30:

År 2025 täcks så gott som 100% av Åbolands energikonsumtion med vindkraft.

Påståendet är:

Ej sannolikt			Mycket sannolikt		
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	

Motivera:

Påståendet är:

Ej önskvärt			Mycket önskvärt		
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	

Motivera:

7. Miljösituationen

Påstående 31:

Åboland kommer att *helt* förlora sina traditionella kulturmiljöer med t.ex. smala vägar, röda stugor, byhamnar och öppna ängar.

Påståendet är:

Ej sannolikt			Mycket sannolikt		
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	

Motivera:

Påståendet är:

Ej önskvärt			Mycket önskvärt		
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	

Motivera:

Påstående 32:

Övergödningen av Skärgårdshavet kommer fram till år 2025 att dramatiskt sänka Åbolands attraktionsnivå.

Påståendet är:

Ej sannolikt			Mycket sannolikt		
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	

Motivera:

Påståendet är:

Ej önskvärt			Mycket önskvärt		
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	

Motivera:

Påstående 33:

Turismen i Åboland har fram till år 2025 belastat naturen för hårt, som leder till begränsningar av det totala antalet turister i Åboland / år.

Påståendet är:

Ej sannolikt			Mycket sannolikt		
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	

Motivera:

Påståendet är:

Ej önskvärt			Mycket önskvärt		
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	

Motivera:

Påstående 34:

År 2025 kommer nationella och internationella miljöorganisationer att ha skärgårdens miljöfrågor under strikt och kontinuerlig bevakning.

Påståendet är:

Ej sannolikt			Mycket sannolikt		
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	☐

Motivera:

Påståendet är:

Ej önskvärt			Mycket önskvärt		
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	☐

Motivera:

8. Annat

Påstående 35:

Före år 2025 har Skärgårdslagen reviderats och gäller nu endast kommuner utan fast vägförbindelse.

Påståendet är:

Ej sannolikt			Mycket sannolikt		
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	☐

Motivera:

Påståendet är:

Ej önskvärt			Mycket önskvärt		
--	-	-/+	+	++	
☐	☐	☐	☐	☐	☐

Motivera:

Påstående 36:

Vilka för Åbolands utveckling viktiga fenomen har inte kommit fram i ovanstående påståenden? Varför är de viktiga?

Motivera:

Tack för Era svar.

Detta frågeformulär ber vi Er skicka per Epost till framtid@abo.fi eller per post till:

Åbo Akademi

Skärgårdsinstitutet / Grönholm

Biskopsgatan 10, 20500 Åbo

Enkät II

Välkommen till projektet Framtidsscenarier för Åboland och dess andra del!

Avsikten med detta projekt är att skapa framtidsscenarier för Åboland. Tidsperspektivet är ställt ca. 25 år framåt i tiden, eller fram till år 2025. Genom denna undersökning hoppas vi finna flera alternativa scenarier för Åbolands framtid. Man bör komma ihåg att scenarier inte är prognoser, utan beskrivningar om olika framtidsalternativ.

I den första omgången fick vi in svar som motsvarar en svarsprocent på 76,6%, vilket vi är mycket glada över. Vi vill tacka Er för denna stora och tidskrävande insats. Resultat och fördelningar över hur svaren föll finner ni i bifogade dokument (resultat enkät 1). Vi hoppas att Ni bekantar er med dessa resultat.

Vi vänder oss nu till Er med det andra uppföljande frågeformuläret. För att kunna bygga upp framtida scenarier behöver vi kompletterande information. Vi önskar att Ni utnyttjar i Era svar de bifogade preliminära resultaten från första omgången. Ni har här möjligheten att kommentera de idéer och synpunkter som hela expertgruppen hittills har gett oss. I denna bifogade enkät framlägger vi frågor och påståenden och ber Er även motivera era svar. Vi har försökt göra denna enkät kortare och mindre tidskrävande. Som redan tidigare nämnts så behandlas alla svar i alla skeden konfidentiellt. Varken personuppgifter eller medverkande institutioner kommer att presenteras i samband med rapporteringen.

Vi tackar Er på förhand för Ert intresse att delta i detta forskningsprojekt. Er sakkunnighet är av central betydelse för forskningen.

Information och råd inför arbetet med enkäten

- Undersökningsområdet: Denna enkät behandlar regionen Åboland (kommunerna Dragsfjärd, Houtskär, Iniö, Kimito, Korpo, Nagu och Västanfjärd samt Pargas stad).
- Tidsperspektivet: *I denna undersökning strävar vi till att utgående från era svar beskriva regionen så som den kunde se ut om cirka 25 år, det vill säga cirka år 2025.*
- Er roll i expertgruppen: De personer som samlats till denna expertpanel har olika bakgrund. Det gemensamma är dock att de instanser och personer som medverkar har möjlighet att påverka frågor gällande framtiden för Åboland. I denna enkät ber vi Er svara på era åsikter om olika fenomen samt i vissa fall ge er bedömning på hur ni tror att andra grupper kan tänkas resonera (som t.ex. i fråga 4).
- *Vi önskar att ni har möjlighet att svara på denna enkät relativt snabbt och inväntar svar inom en vecka. Då ni svarat, spara svaret på er dator och skicka sedan det sparade svaret till returadressen (se nedan). Om ni återsänder era svar per post, vänligen skriv ut ert namn på svarsblanketten så att vi ej behöver besvara Er med onödiga påminnelser. Svar inväntas senast fredagen den 14 juni 2002.*

Svaren återsänds per e-post till: framtid@abo.fi

eller per post till:

Åbo Akademi

Skärgårdsinstitutet/B.Grönholm

Domkyrkotorget 3, 20500 Åbo

TACK PÅ FÖRHAND!

Vi svarar gärna på frågor rörande projektet eller enkäten. Kontakta gärna någon av följande personer:

Fil.Dr. Paula Lindroos
Projektansvarig
Skärgårdsinstitutet vid
Åbo Akademi
Tel. 02-2154125
paula.lindroos@abo.fi

FM Katriina Siivonen
Forskare
Framtidsforskningsinstitutet
vid Åbo Handelshögskola
Tel. 02-3383590
katriina.siivonen@tukkk.fi

PM Björn Grönholm
Forskare
Skärgårdsinstitutet vid
Åbo Akademi
Tel. 02-2153402
bjorn.gronholm@abo.fi

Namn: _____

Frågeformulär 2, juni 2002: Framtidsscenarier för Åboland

A. Befolkningen och boendet

1. Vilken typ av befolkningsökning kommer Åboland att få fram till år 2025?

	Inte alls sannolikt	1	2	3	4	5 Mycket sannolikt
Huvudsakligen äldre personer	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Huvudsakligen barnfamiljer	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Huvudsakligen svenskspråkiga	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Huvudsakligen finskspråkiga	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Andra typer av grupper, vem/vilka:	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Motivera era svar, varför just dessa grupper:

2. Var kommer befolkningsökningen huvudsakligen att äga rum?

	Inte alls sannolikt	1	2	3	4	5 Mycket sannolikt
Pargas	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nagu	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kimito-ön	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utskären	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jämt över Åboland	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Motivera era svar:

3. Hur vill man bo i Åboland?

	Inte alls sannolikt	1	2	3	4	5 Mycket sannolikt
I byasamhällen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Enskilt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Enskilt, med egen strand	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Motivera era svar:

4. Hur viktigt anser ni följande orsaker vara för de personer som planerar att flytta till Åboland?

	Inte alls viktigt	1	2	3	4	5 Mycket viktigt
Havet och skärgården	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Naturen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lugn och ro	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Daghem	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Skolor	☐	☐	☐	☐	☐
Hälsovård	☐	☐	☐	☐	☐
Fritidsservice	☐	☐	☐	☐	☐
Arbete	☐	☐	☐	☐	☐
Finlandssvensk omgivning	☐	☐	☐	☐	☐
Annat, vad	☐	☐	☐	☐	☐

Motivera era svar:

5. Fram till år 2025 har man infört dubbel mantalsskrivning (så att man även betalar kommunalskatt till den kommun man har fritidsbostad i).

Påståendet är:

Ej sannolikt -- - -/+ + ++ Mycket sannolikt

Motivera ert svar:

Påståendet är:

Ej önskvärt -- - -/+ + ++ Mycket önskvärt

Motivera ert svar:

B. Näringar i Åboland

6. Hur viktiga anser ni följande typer av turism kommer att vara för Åboland?

	Inte alls viktigt	1	2	3	4	5 Mycket viktigt
Naturturism	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Upplevelseturism	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Fisketurism	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Båtturism	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gårdsturism	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kulturturism	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Skärgårdsturism	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Massturism	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Konferensturism	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Annat, vad:	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Motivera era svar:

7. Hur viktigt för regionen är det att producenter av turismtjänster har lokal förankring?

Inte alls viktigt 1 2 3 4 5 Mycket viktigt

Motivera ert svar:

8. Hur viktigt för regionen är det att staten fortsättningsvis finns representerad i regionen även i form av arbetsplatser?

Inte alls viktigt 1 2 3 4 5 Mycket viktigt

Motivera ert svar:

9. Vilka nya typer av branscher kan man tänka att etablerar sig i Åboland fram till år 2025? (Listan grundar sig på förslag från enkät 1).

	Inte alls sannolikt	1	2	3	4	5 Mycket sannolikt
Teknologiföretag	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Rekreationsföretag	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Naturvårdsföretag	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Förädling av jordbruksprodukter	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hantverksidkare	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utlökaliserade delar av företag (lönekontor, reskontra el.dyl.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Andra, vad:	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Motivera era svar:

10. Hur viktigt är det för regionen att det år 2025 fortfarande finns en lokal fiskerinäring?

Inte alls viktigt 1 2 3 4 5 Mycket viktigt

Motivera ert svar:

11. Hur viktigt är det för regionen att det fortfarande år 2025 finns lokal fiskodling?

Inte alls viktigt 1 2 3 4 5 Mycket viktigt

Motivera ert svar:

12. Fast vägförbindelse har lett till att nya företag har etablerat sig och nya arbetsplatser har skapats i västra Åboland.

Påståendet är:

Ej sannolikt -- - -/+ + ++ Mycket sannolikt

Motivera ert svar:

C. Utbildningsnivån och grundutbildningen i Åboland

13. Finns det risk att en utvecklad distansundervisning minskar behovet av byaskolor (lågstadierna)?

Ingen risk 1 2 3 4 5 Stor risk

Motivera ert svar:

14. Hur viktig är förekomsten av låg- och högstadier med tanke på befolkningsutvecklingen?

Inte alls viktigt 1 2 3 4 5 Mycket viktigt

Motivera ert svar:

D. SERVICEUTBUD

15. Vad är den avgörande frågan med tanke på antalet kommuner i Åboland?

Ert svar:

16. Tror ni att samarbetet mellan de åboländska kommunerna försvagas eller förstärks fram till år 2025?

Försvagas 1 2 3 4 5 Förstärks

Ert svar:

17. Hur viktiga anser ni att följande servicefunktioner är för Åboland?

	Inte alls viktigt	1	2	3	4	5 Mycket viktigt
Butiker	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Post	☐	☐	☐	☐	☐	☐
FPA-Kela	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bibliotek	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Banker	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Daghem	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Skolor	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hälsovård	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Restauranger	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Inkvarteringsalternativ	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lokala museer	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Polismyndigheter	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sjöbevakning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Föreningsverksamhet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Medborgarinstitut	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Annat, vad?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Motivera era svar:

18. Hur viktigt anser ni det att följande typer av samarbete är för Åboland?

	Inte alls viktigt	1	2	3	4	5 Mycket viktigt
Samarbete inom regionen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Samarbete med Åbo	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Samarbete med Åland	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Samarbete med finskspråkiga skärgården	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Samarbete kommun - byar	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Samarbete kommun - organisationer	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Samarbete Åboland - nationella myndigheter	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Samarbete med nationella medborgar- organisationer	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Annat samarbete, vad:	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Motivera era svar:

19. Hur viktiga kommer följande funktioner att vara för den fritidsboende befolkningen i regionen?

	Inte alls viktigt	1	2	3	4	5 Mycket viktigt
Kulturlandskapet		☐	☐	☐	☐	☐
Lokala butiker		☐	☐	☐	☐	☐
Möjlighet till hälsovård		☐	☐	☐	☐	☐
Kulturella aktiviteter		☐	☐	☐	☐	☐
Väl fungerande IT-teknologi		☐	☐	☐	☐	☐
Ren miljö		☐	☐	☐	☐	☐
Deltaga i beslutsfattandet i kommunen		☐	☐	☐	☐	☐
Annat, vad:		☐	☐	☐	☐	☐

Motivera era svar:

E. Vardagslivet i Åboland

20. Den fritidsboende befolkningen har fram till år 2025 blivit en viktig maktfaktor i Åboland.

Påståendet är:

Ej sannolikt -- - -/+ + ++ Mycket sannolikt

Motivera ert svar:

Påståendet är:

Ej önskvärt -- - -/+ + ++ Mycket önskvärt

Motivera ert svar:

21. Lokala byasamhällen (byalag) har utvecklats och får en viktig roll för utvecklandet av vardagslivet i kommunen.

Påståendet är:

Ej sannolikt -- - -/+ + ++ Mycket sannolikt

Motivera ert svar:

Påståendet är:

Ej önskvärt -- - -/+ + ++ Mycket önskvärt

Motivera ert svar:

22. År 2025 kommer Åboland att vara delat i separata sociala grupper för "infödda åbolänningar" och "inflyttade åbolänningar".

Påståendet är:

Ej sannolikt -- - -/+ + ++ Mycket sannolikt

Motivera ert svar:

Påståendet är:

Ej önskvärt -- - -/+ + ++ Mycket önskvärt

Motivera ert svar:

23. Vad/vilka andra frågor kan tänkas bli konfliktfrågor i framtiden (i likhet med spinnfisket idag)?

Motivera ert svar:

F. Infrastruktur frågor (kommunikation och energi)

24. För vem/vilka är fast vägförbindelse till Nagu viktig?

	Inte alls viktigt	1	2	3	4	5 Mycket viktigt
Den året-om boende befolkningen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Fritidsboende	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Turismnäringen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Företagen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Andra, vem?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Motivera era svar:

25. Hur viktigt är det att nya trafikleder byggs mellan Pargas – Kimito-ön?

Inte alls viktigt 1 2 3 4 5 Mycket viktigt

Motivera ert svar:

26. Hur viktigt är det att öka utnyttjandet av förnyelsebara energiformer i Åboland?

	Inte alls viktigt	1	2	3	4	5 Mycket viktigt
Biobränslen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Biogas	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vind	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sol	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Andra, vilka	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Motivera ert svar:

G.Miljösituationen

27. Borde markplaneringen ta fasta på att koncentrera nybebyggelse till redan existerande byar framom att byggnadslov skulle tillåtas enskilt och utspritt?

Inte alls viktigt 1 2 3 4 5 Mycket viktigt

Motivera ert svar:

28. Vilka principer borde markplaneringen ha för att nå det bästa möjliga resultatet?

Vilka principer:

29. Hur viktigt är det att regleringar i spinnfisket genomförs med tanke på miljö och natur?

Inte alls viktigt 1 2 3 4 5 Mycket viktigt

Vilka regleringar:

30. Vilka är de största hotbilderna för livskraftiga fiskstammar i skärgårdshavet?

Ert svar:

H. Annat

31. Hur viktigt är det att särskild tyngd läggs på bevarandet av traditionell skärgårdskultur?

Inte alls viktigt 1 2 3 4 5 Mycket viktigt

Motivera ert svar:

32. Er spontana kommentar om resultaten från omgång 1 (enkät1). Är resultaten som ni antog eller fann ni överraskningar?

Er kommentar:

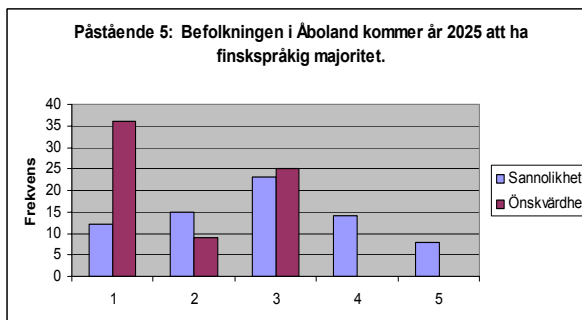
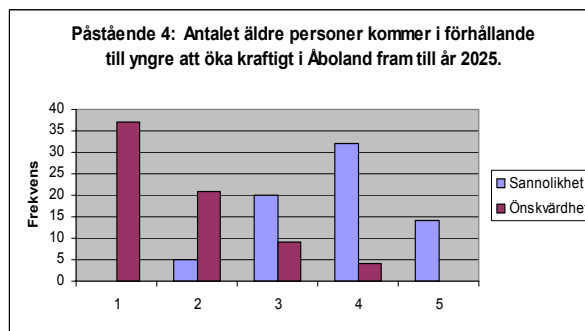
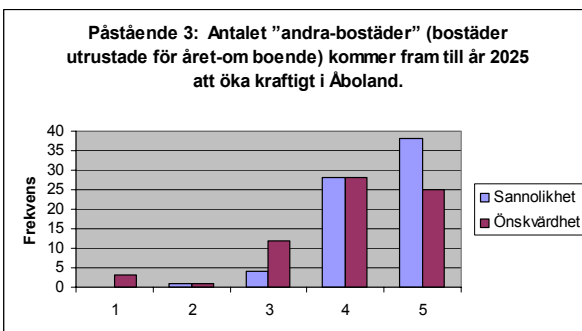
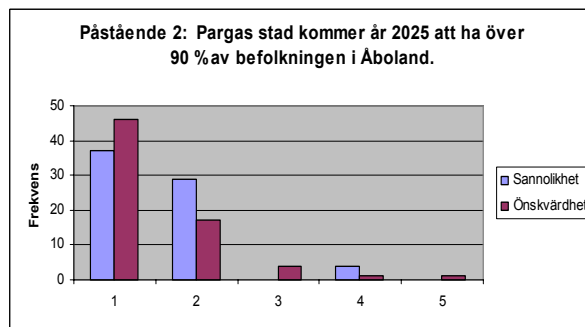
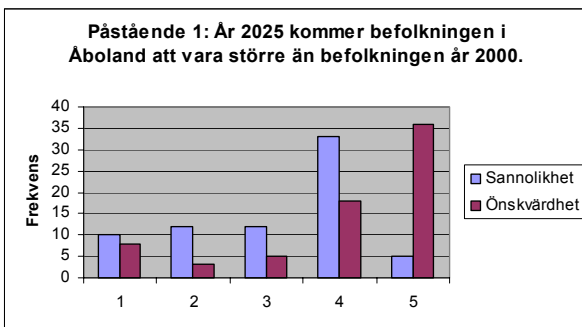
33. Er spontana kommentar om Åbolands framtid. Hur ter sig framtiden, vilka är de största hoten och de bästa möjligheterna? Samt vad borde man koncentrera sig på för att bäst lösa de kommande utmaningarna?

Er kommentar:

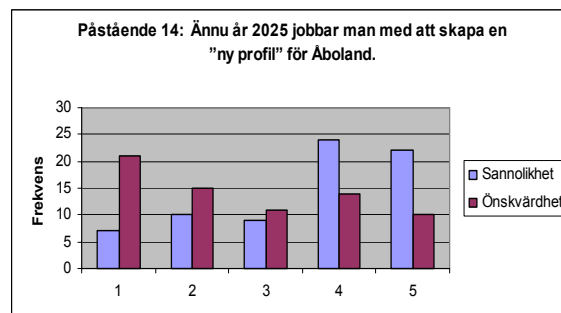
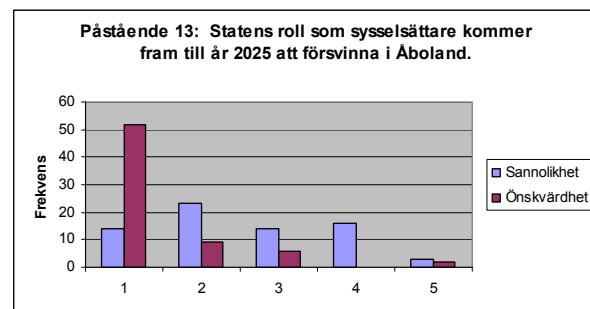
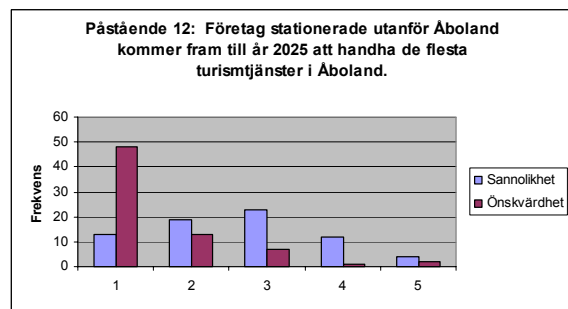
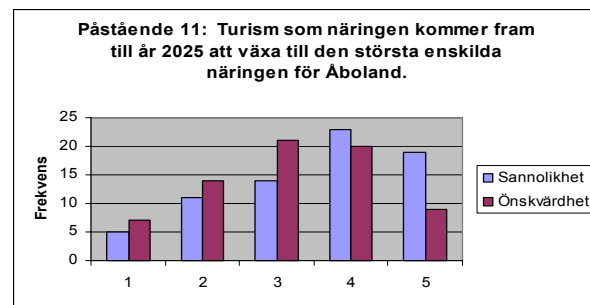
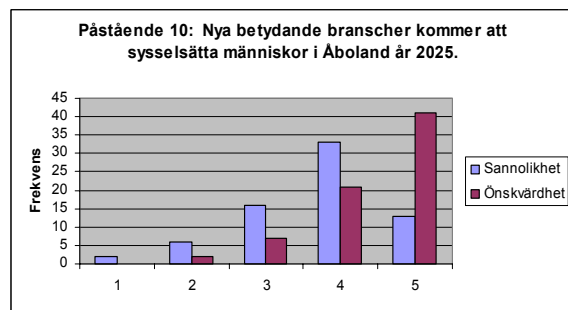
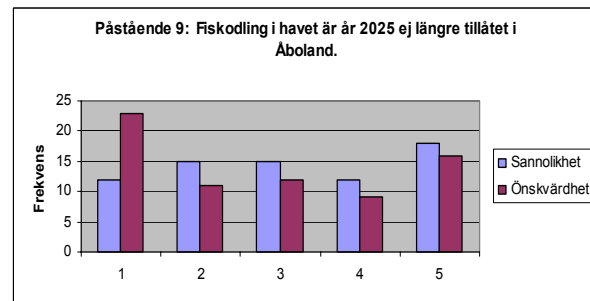
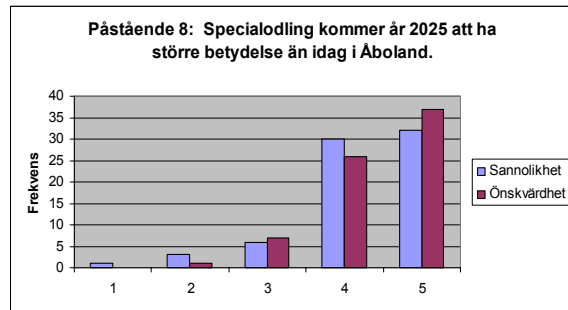
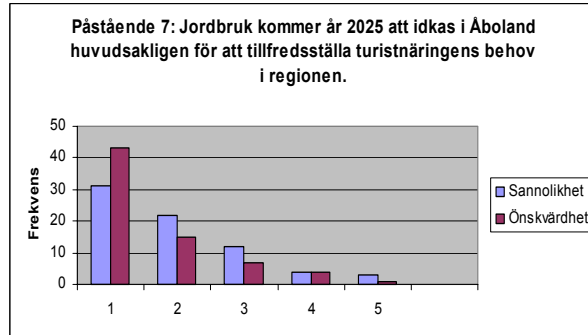
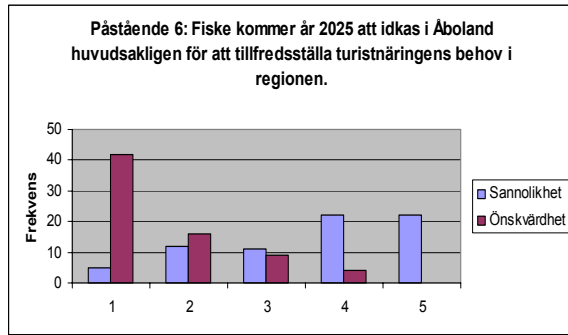
Ett stort tack för ert värdefulla bidrag och trevlig sommar!

Svarsfördelningar från enkät I

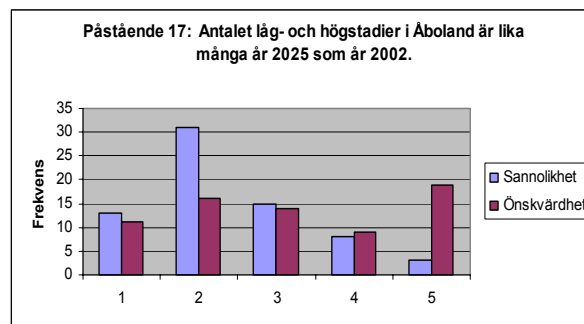
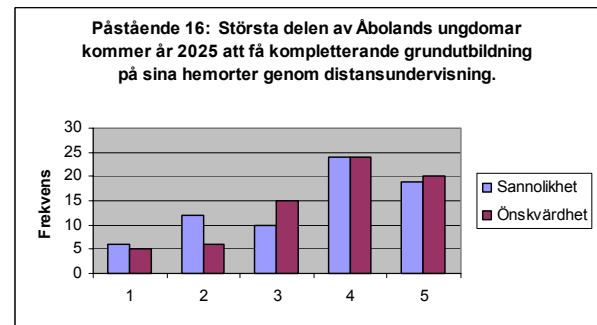
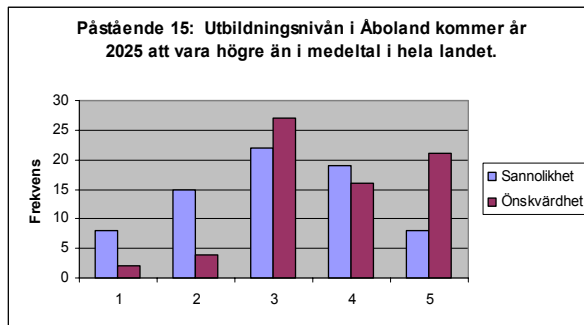
A. Befolkningen och boendet

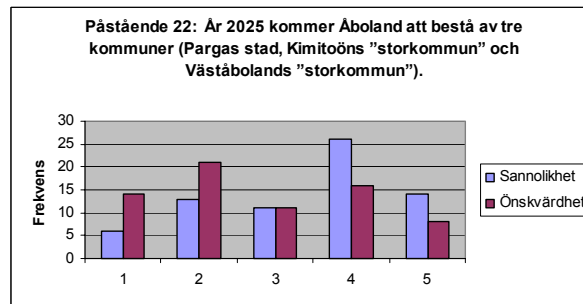
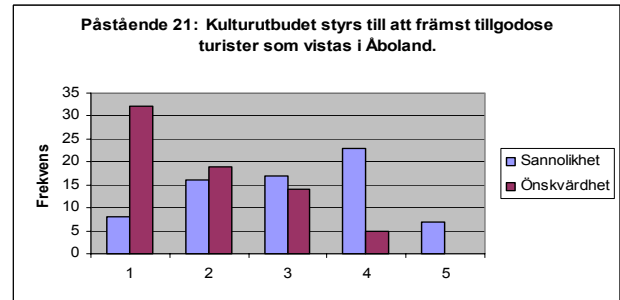
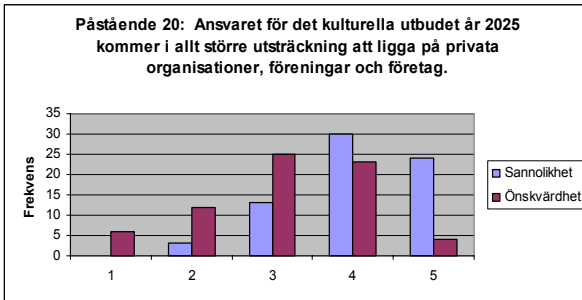
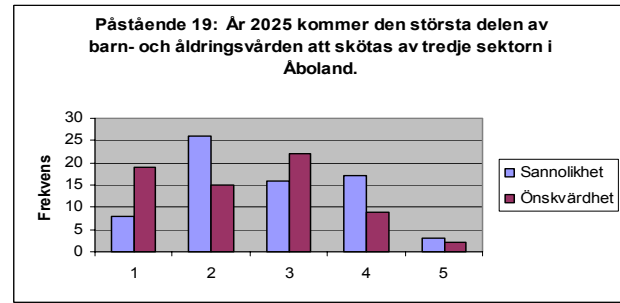
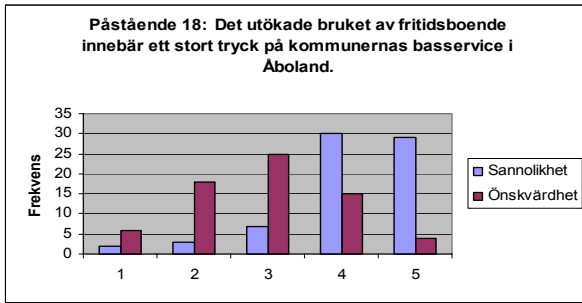
B. Näringar i Åboland

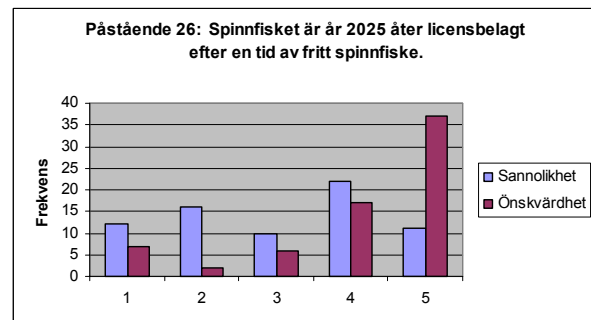
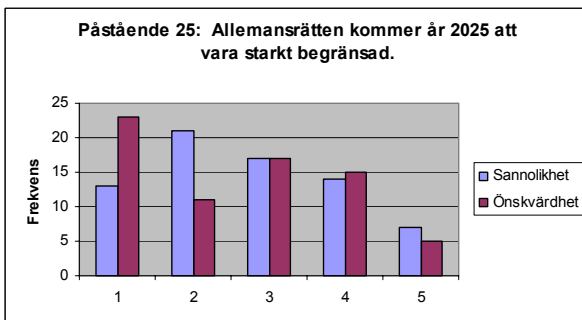
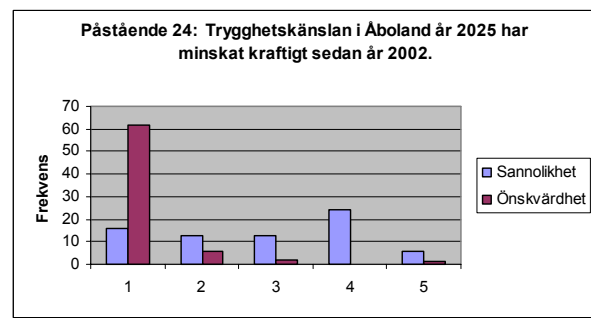
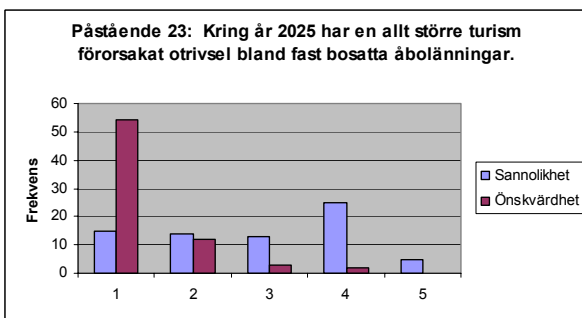
C. Utbildningsnivån och grundutbildningen i Åboland

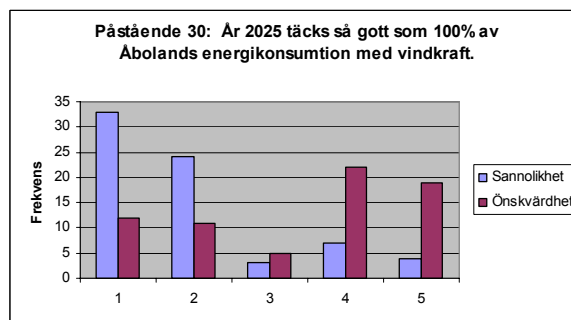
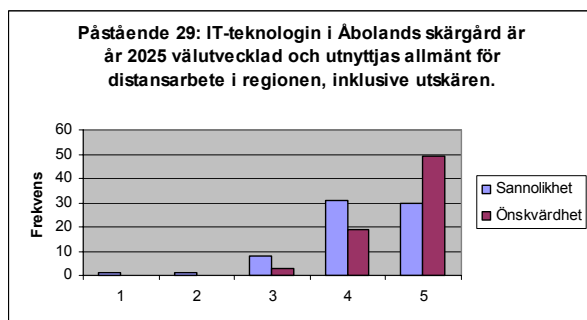
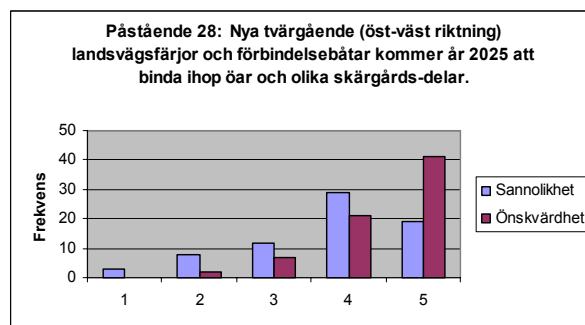
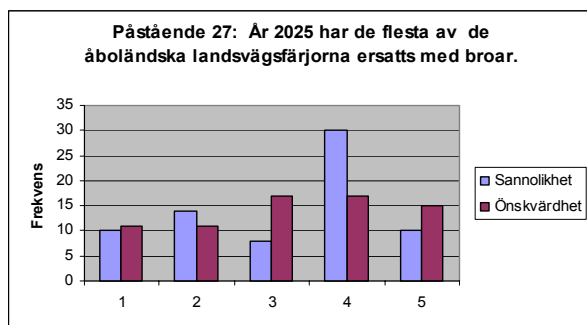
D. Serviceutbud

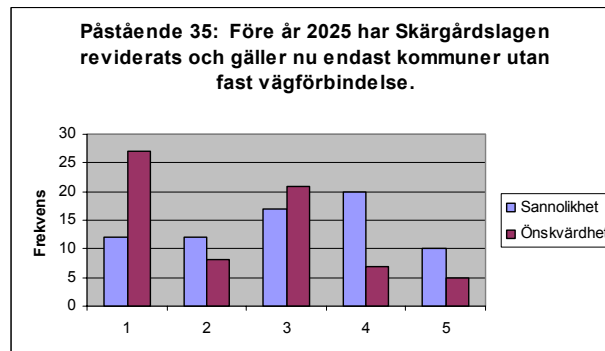
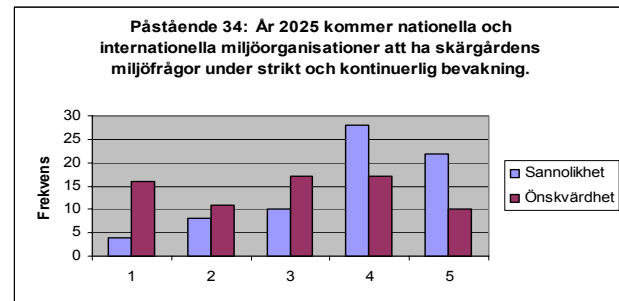
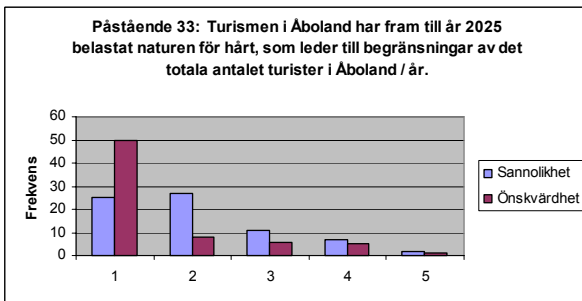
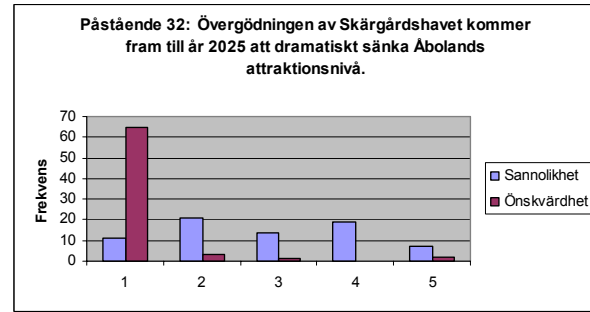
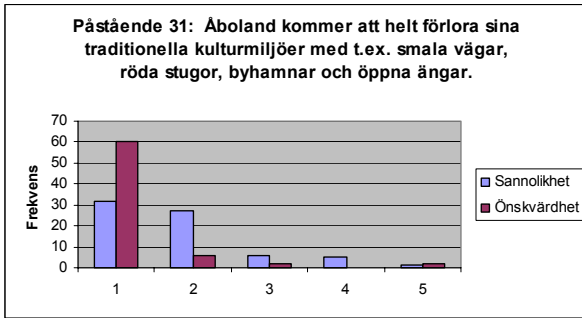
E. Vardagslivet i Åboland

F. Infrastruktur frågor (kommunikation och energi)

G. Miljösituationen & Annat

Klustergrupperingar

Medeltal för kluster och alla svaranden																		
	Alla	Alla	k211	k211	k212	k212	k213	k213	k311	k311	k312	k312	k313	k313	k314	k314	k315	k315
Påstå	sann	önsk	sann	önsk	sann	önsk	sann	önsk	sann	önsk	sann	önsk	sann	önsk	sann	önsk	sann	önsk
	13,15	4,01	3,48	4,27	2,29	4,43	2,92	3,63	3,36	4,18	3,08	4,00	2,86	3,14	3,09	3,73	3,18	4,65
	21,62	1,46	1,48	1,53	1,43	1,14	1,76	1,44	1,55	1,45	1,46	1,46	2,71	1,29	1,36	1,27	1,41	1,35
	34,45	4,03	4,26	4,27	4,57	3,71	4,64	3,64	4,55	4,27	4,23	4,46	4,86	4,43	4,36	3,09	4,59	3,76
	43,77	1,72	3,55	1,83	4,29	1,43	4,08	1,72	4,00	1,73	3,77	1,54	4,29	1,57	4,00	1,91	3,76	1,53
	52,88	1,84	2,87	1,97	2,71	1,71	3,12	1,84	2,73	2,45	3,15	1,62	2,57	1,86	2,64	1,64	2,88	1,76
	63,61	1,65	2,94	1,77	4,00	1,57	4,24	1,64	3,91	1,55	2,92	1,62	4,29	1,29	3,55	2,18	3,71	1,71
	71,97	1,64	1,61	1,55	1,43	1,71	2,60	1,80	2,36	1,82	1,08	1,62	3,14	1,14	2,55	2,09	1,59	1,47
	84,24	4,39	4,45	4,19	4,14	4,57	3,92	4,48	3,91	4,73	4,69	4,69	4,43	4,86	3,91	4,00	4,18	4,18
	93,13	2,72	2,32	2,16	2,71	2,86	4,28	3,64	2,73	2,64	2,69	1,08	4,14	4,43	3,82	4,27	3,12	2,59
	103,70	4,42	3,90	4,55	2,29	4,14	3,72	4,36	3,55	4,82	3,85	4,62	4,00	4,86	3,82	4,18	3,25	4,18
	113,56	3,14	3,29	3,45	3,57	2,71	3,96	3,04	3,82	3,55	3,46	3,69	4,43	3,57	3,82	2,36	3,18	2,88
	122,65	1,54	2,71	1,71	2,86	1,43	2,72	1,32	2,82	2,18	2,92	1,54	2,71	1,29	2,64	1,18	2,71	1,18
	132,59	1,42	2,42	1,42	2,43	1,14	2,84	1,52	2,09	1,64	2,85	1,15	3,14	1,29	2,45	1,64	3,00	1,41
	143,61	2,68	3,52	2,84	2,00	1,57	4,08	2,80	3,18	2,45	4,31	4,15	4,43	2,24	4,09	2,91	2,82	1,82
	153,06	3,71	3,10	3,67	2,71	4,00	3,04	3,80	3,00	3,45	2,69	3,46	3,86	3,86	2,36	3,73	3,06	3,76
	163,54	3,69	3,52	3,48	2,29	3,43	4,12	4,12	3,64	3,55	3,92	3,54	4,00	4,57	3,91	4,45	3,18	3,41
	172,39	3,13	2,39	3,23	2,86	2,86	2,16	3,16	2,00	3,45	2,54	3,31	2,43	3,14	2,64	3,82	2,00	2,41
	184,14	2,90	4,00	3,03	4,29	2,57	4,20	2,80	4,27	3,64	4,46	3,08	4,00	3,86	3,91	2,27	4,00	2,59
	192,73	2,40	2,52	2,57	2,86	2,14	2,76	2,40	2,73	2,91	2,69	2,69	2,86	2,14	2,82	2,00	2,71	2,24
	204,07	3,10	3,87	3,13	4,00	3,00	4,20	3,00	4,00	3,55	4,46	3,23	4,43	3,14	3,91	2,64	3,94	2,82
	213,07	1,89	3,03	2,10	3,00	2,14	3,04	1,56	3,82	2,82	2,69	2,08	3,14	1,14	3,55	1,73	2,59	1,53
	223,41	2,76	3,42	2,71	3,14	2,43	3,80	2,88	4,18	3,00	3,46	2,92	4,14	3,86	2,73	2,36	3,47	2,18
	232,88	1,34	2,84	1,35	2,29	1,43	3,00	1,32	3,18	1,18	3,08	1,15	1,71	1,00	3,55	1,82	2,59	1,12
	242,88	1,20	2,87	1,35	1,71	1,14	3,24	1,04	2,55	1,00	3,08	1,08	2,86	1,00	3,18	1,27	2,94	1,12
	252,74	2,55	2,68	2,29	1,86	2,14	2,92	2,80	2,91	2,45	3,08	3,45	3,00	2,86	2,82	2,09	2,41	1,88
	263,06	4,09	3,16	4,06	2,14	4,00	3,04	3,96	2,73	3,27	2,92	4,62	2,57	4,43	3,18	4,00	3,65	4,12
	273,22	3,20	3,48	3,35	2,57	3,14	2,92	2,96	3,09	2,36	3,62	3,85	3,29	3,86	2,18	2,00	3,47	3,53
	283,75	4,42	3,94	4,39	3,57	4,29	3,68	4,40	3,36	4,55	4,23	4,77	4,71	5,00	3,82	4,27	3,47	4,06
	294,24	4,65	4,32	4,65	3,42	4,43	4,36	4,72	4,27	4,82	4,15	4,54	4,57	4,86	4,18	4,73	4,18	4,71
	301,94	3,36	2,16	3,00	1,00	3,86	2,12	3,44	2,82	3,73	1,62	2,54	1,43	3,14	2,64	4,27	1,53	1,82
	311,82	1,26	1,68	1,26	2,14	1,14	1,88	1,36	1,55	1,18	1,54	1,38	1,71	1,00	2,27	1,36	2,00	1,12
	322,86	1,18	2,45	1,23	3,86	1,00	3,24	1,08	3,45	1,00	2,23	1,00	3,29	1,00	3,55	1,27	2,76	1,00
	332,08	1,56	1,97	1,47	1,71	1,29	2,32	1,72	2,09	1,00	1,92	1,15	1,57	1,86	3,00	2,55	1,82	1,24
	343,78	2,92	3,87	2,71	2,29	2,43	4,12	3,28	3,91	3,27	4,08	1,85	5,00	4,57	3,36	3,18	3,24	2,53
	353,06	2,34	2,90	1,72	2,71	3,14	3,28	2,92	3,18	3,00	3,08	1,77	2,29	2,14	3,18	2,64	3,00	2,35

Alla = medeltal för samtliga svaranden

k211 = medeltal för kluster 1 av sannolika åsikter

k212 = medeltal för kluster 2 av sannolika åsikter

k213 = medeltal för kluster 3 av sannolika åsikter

k311 = medeltal för kluster 1 av önskvärda åsikter

k312 = medeltal för kluster 2 av önskvärda åsikter

k313 = medeltal för kluster 3 av önskvärda åsikter

k314 = medeltal för kluster 4 av önskvärda åsikter

k315 = medeltal för kluster 5 av önskvärda åsikter

Lista på svarsblanketter tillhörande olika kluster.

Sannolikhetskluster

Blankett nr:

Kluster 1:

1,3,4,7,9,14,15,16,17,19,20,21,27,28,30,33,34,37,40,43,48,51,53,57,61,62,63,69,72,73,74

n=31

Kluster 2:

12,36,52,58,67,68,70

n=7

Kluster 3:

2,8,11,13,18,22,23,24,25,26,29,32,35,38,39,42,47,49,50,54,60,64,65,66,71

n=25

Önskvärdhetskluster

Blankett nr:

Kluster 1:

4,20,21,24,26,28,33,47,52,66,70

n=11

Kluster 2:

1,6,7,9,16,17,23,34,51,53,64,69,74

n=13

Kluster 3:

2,11,25,32,35,59,63

n=7

Kluster 4:

13,22,29,39,40,42,49,54,62,67,72

n=11

Kluster 5:

8,12,15,18,19,30,36,37,38,43,55,60,61,65,68,71,73

n=17

TIDIGARE TUTU-PUBLIKATIONER

- Heikkilä, Juha & Hietanen, Olli (2002) Suomusjärvi-Salo-Turku-Naantali -kehityskäytävän ympäristövaikutusten arvioinnin kehittämishanke. Tutu-julkaisuja 8/2002. Tulevaisuuden tutkimuskeskus. Turun kauppakorkeakoulu. 40 s.
- Luukkanen, Jyrki & Kaivo-oja, Jari (2002) The European Union Balancing between CO₂ Reduction Commitments and Growth Policies. Tutu publications 7/2002. Finland Futures Research Centre. Turku School of Economics and Business Administration. 46 p.
- Kaivo-oja, Jari & Marttinen, Jouni & Varelius, Jukka (2002) The Role of Employment and Economic Development Centres in the Finnish Regional Foresight system. Tutu publications 6/2002. Finland Futures Research Centre. Turku School of Economics and Business Administration. 31 p.
- Luukkanen, Jyrki & Kaivo-oja, Jari (2002) Economic Development and Environmental Performance: Comparison of Energy Use and CO₂ Emissions in OECD and Non-OECD Regions. Tutu publications 5/2002. Finland Futures Research Centre. Turku School of Economics and Business Administration. 21 p.
- Ahokas, Ira (2002) Tietoyhteiskunnan vaikutukset ammattirakenteeseen nykyisissä Euroopan Unionin maissa sekä jäsenehdokasmaissa. Tutu-julkaisuja 4/2002. Tulevaisuuden tutkimuskeskus. Turun kauppakorkeakoulu. 93 s.
- Hietanen, Olli & Heinonen, Sirkka (2002) SIS 2010. Kouvolan kaupungin kestävän tietoyhteiskunnan visio. Tutu-julkaisuja 3/2002. Tulevaisuuden tutkimuskeskus. Turun kauppakorkeakoulu. 37 s.
- Hietanen, Olli (toim.) (2002) Taitoyhteiskunta osallistumisen edistäjänä. Tutu-julkaisuja 2/2002. Tulevaisuuden tutkimuskeskus. Turun kauppakorkeakoulu. 59 s.
- Hietanen Olli, Kaskinen Juha & Takala Anu (2002) KEKETU-verkostoanalyysi. Seudulliset strategiset verkostot innovaatiotekijöinä ja sosiaalisena pääomana. Tutu-julkaisuja 1/2002. Tulevaisuuden tutkimuskeskus. Turun kauppakorkeakoulu. 29 s.
- Kaivo-oja, Jari & Rajamäki, Risto (2001) Kuntien strategisen yhteistyön trendit maakunnissa vuosina 1995-2000 Aluebarometriaineiston perusteella. Tutu-julkaisuja 5/2001. Tulevaisuuden tutkimuskeskus. Turun kauppakorkeakoulu. 34 s.

- Tapio, Petri & Willamo, Risto (2001) Environmental Problems – What, Why and How? Tutu publications 4/2001. Finland Futures Research Centre. Turku School of Economics and Business Administration. 21 p.
- Tapio, Petri & Hietanen, Olli (2001) Futurist in policy making process: Philosophical foundations and methodological considerations on the role of professionals analysed by the Futulogic method. Tutu publications 3/2001. Finland Futures Research Centre. Turku School of Economics and Business Administration. 30 p.
- Kaskinen, Juha (2001) Kuntien ympäristöbarometri – indikaattorijärjestelmä kuntien ympäristöpoliittisesta edistymisestä. Tutu-julkaisuja 2/2001. Tulevaisuuden tutkimuskeskus. Turun kauppakorkeakoulu. 57 s.
- Kaivo-oja, Jari & Rajamäki, Risto (2001) Suomalaisten charter-matkustamiset Välimeren alueelle vuosina 1975-1998: trendi- ja suhdannekehityksen analyysi sekä markkinakehitystä koskevia tilastollisia perustarkasteluja. Tutu-julkaisuja 1/2001. Tulevaisuuden tutkimuskeskus. Turun kauppakorkeakoulu. 45 s.
- Kaskinen, Juha (2000) Kuntien ympäristöbarometri – hyvän indikaattorijärjestelmän perusteet. Metodinen harjoitus. Tutu-julkaisuja 6/2000. Tulevaisuuden tutkimuskeskus. Turun kauppakorkeakoulu. 117 s.
- Kaivo-oja, Jari (2000) Asiantuntijäkäsityksiä tietoyhteiskunnan tulevasta kehityksestä. Tutu-julkaisuja 5/2000. Tulevaisuuden tutkimuskeskus. Turun kauppakorkeakoulu. 38 s.
- Kaivo-oja, Jari & Rajamäki, Risto (2000) Valuuttakurssi ja suhteellinen hintataso ulkomaalaisten matkailijoiden yöpymistrendien muokkaajana: Valuuttakurssien ja suhteellisen hintatason yhteydet 16 ulkomaan matkailijoiden yöpymiseen Suomessa vuosina 1972-1997. Tutu-julkaisuja 4/2000. Tulevaisuuden tutkimuskeskus. Turun kauppakorkeakoulu. 46 s.
- Otronen, Merja (2000) Vertailututkimus tietoteknologiayritysten ympäristöasioiden hoidosta ja käsityksistä kestävä kehityksen tietoyhteiskunnasta: Ericsson, Motorola ja Nokia. Tutu-julkaisuja 3/2000. Tulevaisuuden tutkimuskeskus. Turun kauppakorkeakoulu. 47 s.
- Tapio, Petri (2000) Scenarios for Traffic CO₂ Policy in Finland for 2025. Tutu publications 2/2000. Finland Futures Research Centre. Turku School of Economics and Business Administration. 25 p.
- Luukkanen Jyrki, Kaivo-oja Jari, Vehmas Jarmo & Tirkkonen Juhani (2000) Climate change policy options for the European Union: analyses of emission trends and CO₂ efficiency. Tutu publications 1/2000. Finland Futures Research Centre. Turku School of Economics and Business Administration. 49 p.